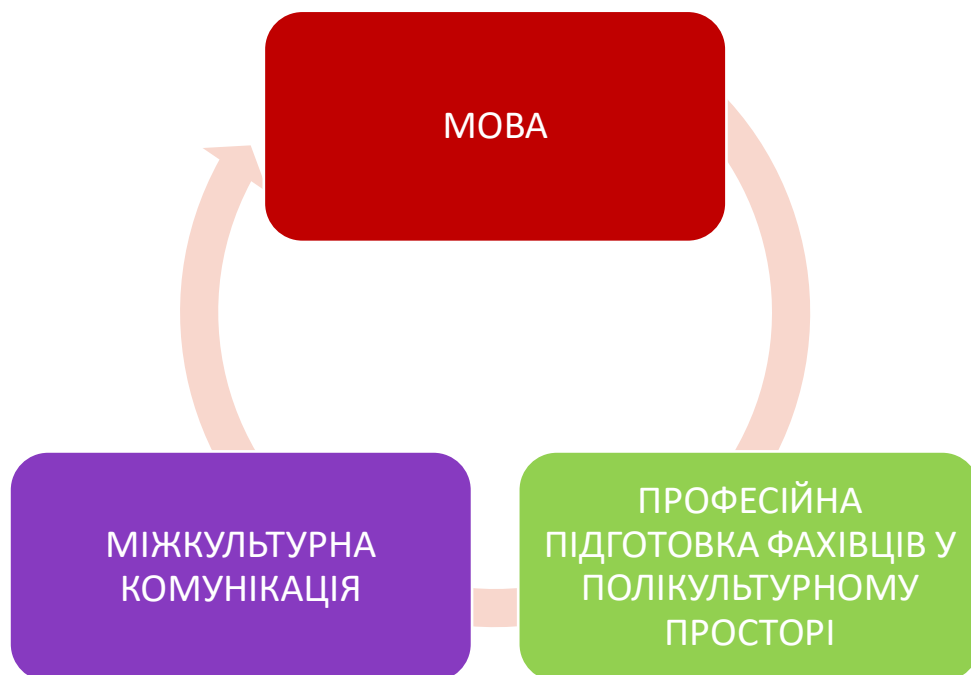

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

ХАРБІН – 2023

ОДЕСА – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»

Інститут педагогічної освіти і

освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Україна)

Харбінський інженерний університет (КНР)

Намсеульський університет (Республіка Корея)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Харбін – 2023

Одеса – 2023

УДК: 80+37.134]:008-021.3(051)

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 9 від 27 квітня 2023 року)*

Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі: Міжнародний журнал. – Випуск 6. – Харбін : Харбінський інженерний університет, 2023 – 101 с.

© Харбінський інженерний університет (м. Харбін, КНР), 2023
© Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна), 2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Богущ А. М.* доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, професор кафедри теорії і методики дошкільної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
- Іліаді О. І.* доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
- Корольова Т. М.* доктор філологічних наук, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
- Лі Сюелу* викладач китайської мови в Освітньо-культурному центрі «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» / Харбінського інженерного університету
- Лян Хун* професор, директор Центру перекладознавства Школи іноземних досліджень Харбінського інженерного університету
- Мартинова Р. Ю.* доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри західних і східних мов та методики їх навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
- Музиченко Г. В.* доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
- Наумкіна С. М.* доктор політичних наук, професор, академік Української академії політичних наук, завідувач кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
- Пак А.* доктор філософії у галузі лінгводидактики (PhD in

Linguodidactics), координатор Освітньо-інформаційного й культурного центру Республіки Корея Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Попова О. В.

доктор педагогічних наук, професор, декан факультету іноземних мов, директор Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» від українського боку

Цун Ченцзюй

кандидат педагогічних наук, директор Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» від китайського боку

Відповідальні секретарі:

Моргун О. О.

аспірант, начальник відділу міжнародних зв'язків, заступник директора Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Чжу Гесюнь

доцент, секретар Центру перекладознавства Школи іноземних досліджень Харбінського інженерного університету

EDITORIAL BOARD:

- Bogush Alla* Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, acting member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Professor at the Department of Theory and Methods of Preschool Education, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”
- Iliadi Alexander* Doctor of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Translation, Theoretical and Applied Linguistics, Faculty of Foreign Languages, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)
- Korolova Tetiana* Doctor of Philological Sciences, Full Professor, Professor at the Department of Philology, Odessa National Maritime University
- Liang Hong* Professor, Director of Center for Translation Studies, School of Foreign Studies, Harbin Engineering University
- Martynova Raisa* Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, corresponding member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Full Professor, Professor at the Department of Western and Oriental Languages and their Teaching Methods, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”
- Muzychenko Ganna* Doctor of Political Sciences, Full Professor, Vice-rector for Scientific Work at the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”
- Naumkina Svitlana* Doctor of Political Sciences, Full Professor, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, Chairperson of the Department of Political Sciences, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”
- Pak Antonina* PhD (Doctor of Philosophy in Linguodidactics), coordinator of the Education, Information and Culture Centre of the Republic of Korea
- Popova Oleksandra* Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Dean of the Faculty of Foreign Languages, Local Director of Confucius Institute, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”

Zong Chengju Ph.D. (Education), Chinese Director of Confucius Institute at South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, Harbin Engineering University

Responsible secretaries:

Oleksandra Morhun Postgraduate student, Head of the Department of International Relations, Deputy of the Local Director of Confucius Institute, State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Ukraine);

Zhu Gexun Associate Professor, Secretary of Center for Translation Studies, School of Foreign Studies, Harbin Engineering University (China).

ЗМІСТ

ВСТУП	10
<i>Музиченко Ганна</i> . Забезпечення якості науково-дослідницької частини програм підготовки докторів філософії в Україні.....	10
<i>郝云峰</i> . 在乌克兰南方师范大学孔子学院 第九届国际科学实践研讨会上的致辞 (2023年4月3日)	13
СЕКЦІЯ I. НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	15
<i>Буянов Дмитро</i> Актуалізація семантики питальних речень у текстах англійською та українською мовами.....	15
<i>Derik Пона</i> . English Pharmaceutical Terminology as the Object of Translation.....	17
<i>Kholenkovskyi Kyrylo</i> . Mythologeme as a Translation Unit: Difficulties of Transferring the Cultural and Historical Context of the Myth.....	19
<i>Кириченко Дар'я</i> . Специфіка перекладу офіційно-ділових документів з китайської мови українською.....	20
<i>朱俐玮 /Liwei Zhu</i> . 文化翻译观视角下《赖柏英》—Juniper Loa的方言文化与无本回译.....	22
<i>孙梅子/Sun Meizi</i> . 边境城市俄译牌匾公示语误译探究.....	24
<i>Wan Qiubin</i> . A Study on the External Dissemination of Classical Chinese Poetry and its Translation of Hyperbole.....	26
<i>吕亚如/Lu YaRu</i> . 从英汉对比视角探析《兰亭集序》的外译.....	29
СЕКЦІЯ II. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО І ЗІСТАВНОГО МОВОЗНАВСТВА	32
<i>Ivanenko Alexander V.</i> ХЪРСЪ = ДАЖЬБОГЪ? (On One Slavonic-Iranian Parallel).....	32
<i>Pladi Alexander</i> . In the Wake of Ancient Interlingual Contacts: Proto-Slavonic *ČINŮNA RЪRTŮ & EASTERN IRANIAN *ČINŮA[N]T-PARTU-(One Case of Ritual Microtext Tracing)	35
<i>李良彦/Li Liangyan</i> . 英语口语学习中的定向动机流研究.....	37
СЕКЦІЯ III. МОВНА КАРТИНА СВІТУ: СХІД VS ЗАХІД	39
<i>Tang Chao</i> . Construction of China's National Image In China Daily's Covid-Related Reports: a Corpus-Based Critical Discourse Analysis.....	39
<i>Yang Ruyi</i> . The Analysis of News from the Cross-Cultural Perspective (Based on Tcm News in Global Times and the Economist).....	43
<i>胡豫/Yu Hu</i> . 中国日报英文版涉疫报道的隐喻研究.....	45
<i>Zhang Pengrong, Shuai Shizhaoyun</i> . The Overseas Dissemination and Reception of the Translation of The Quotations of Mao Zedong (Based on Amazon Reader Reviews).....	48
<i>张子汐/Zhang Zixi</i> . 目的论视角下文化负载词英译——以2023年《政府工作报告》为例...	51
СЕКЦІЯ IV. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ	55
<i>Баскакова Анна</i> . Феномен міжкультурної комунікації: постановка питання.....	55
<i>Березовська Людмила</i> . Міжкультурна комунікація: змістовий контент.....	58
<i>Наумкіна Світлана, Пехник Алевтіна</i> . Міжкультурний діалог в аспекті геополітичної взаємодії.....	61
<i>Шевченко Катерина</i> . Дискурсивні маркери м'якого впливу у діловому тексті китайської мови.....	63
СЕКЦІЯ V. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	67
<i>Баранівська Оксана</i> . Прийменникове керування як проблема у вивченні близькоспоріднених мов.....	67

<i>Буднік Анжела.</i> Роль мініпроектів у навчанні інокомунікантів у закладах вищої освіти.....	70
<i>Duan Junyu/段珺予.</i> Strategies for Motivating Translation Students at Confucius Institute of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky.....	72
<i>黄思敏/Huang Simin.</i> 乌克兰国立人文大学线上汉字教学的问题与对策.....	74
<i>满意/Man Yi.</i> 三美论”视角下《唐诗三百首》英译本对比研究 ——以许渊冲与宾纳的译本为例.....	76
СЕКЦІЯ VI. ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПОЛКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ.....	78
<i>Беньковська Наталя.</i> Комунікативна компетентність як складова професійної компетентності майбутнього фахівця.....	78
<i>Пак Антоніна.</i> Крос-культурні аспекти вивчення корейської мови студентами педагогічного напрямку.....	80
<i>李雪璐/Li Xuelu.</i> 图式理论下的初级汉语阅读课程设计策略.....	82
<i>Liu Li.</i> A Study of Multi-Modal Discourse in English Interpretation Teaching Based on Elan.....	84
<i>LI Haoyu, Lang Hong, Zhang Pengrong.</i> Eco-Translatology English-Chinese Translation Techniques for Est.....	86
<i>莫尔贡·亚历山大·亚历山德罗夫娜.</i> 浅谈对外汉语教学与汉语拼音趣味性教学.....	88
<i>Oleksandra Popova.</i> Management of Educational Units and Institutions: Modern Challenges.....	89
ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ.....	92

ВСТУП

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ЧАСТИНИ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В УКРАЇНІ

Згідно із чинним законодавством України про вищу освіту, програми підготовки докторів філософії розраховані на 4 роки навчання (240 кредитів ЕКТС). PhD-програми повинні забезпечити дві складові підготовки аспірантів: освітню та науково-дослідницьку. На першу, у відповідності до закону, відводиться 30-60 кредитів ЕКТС, які, як правило, приходяться на перші два роки навчання. Науково-дослідницька складова триває протягом усього терміну навчання, сконцентрована переважно на 3-4 роках аспірантури і має завершитися підготовкою власного «наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення»[1].

Якість підготовки докторів філософії загалом буде складатися з якості кожної з частин PhD-програми. Забезпечення внутрішньої системи якості покладається на сам університет. Зовнішня система забезпечення якості передбачає таку процедуру, як акредитація, проходження якої є свідченням визнання якості самої програми і здатності університету забезпечити якісну підготовку докторів філософії за нею.

Досвід функціонування аспірантури та докторантури в університеті Ушинського, аналіз документів та літератури за цією тематикою дозволяють стверджувати, що внутрішня система забезпечення якості підготовки докторів філософії є багатограним явищем, складається з великої кількості показників і досягається спільними зусиллями адміністрації університету, гарантів PhD-програм, викладачів та аспірантів.

Звичайно, що кожний університет та кожна програма матиме свої особливості, проблеми та перспективи удосконалення, проте можна визначити декілька спільних аспектів, які повинні перебувати в зоні постійного контролю внутрішніх систем забезпечення якості освіти та стосуються дослідницької частини PhD-програм. Зокрема, визначають щонайменше дві складові: якість наукового керівництва дисертаційними дослідженнями аспірантів та якість університетської дослідницької інфраструктури.

Як відомо, за успіхом кожного захищеного доктора філософії стоїть науковий керівник. Від професійності, мудрості та наполегливості наукового керівника залежить якість наукових досліджень аспірантів. До ризиків якості наукового керівництва можна віднести:

- 1 Низьку кваліфікацію наукового керівника.
2. Неспівпадіння наукових інтересів аспіранта та керівника.
3. Недостатню кількість наукових керівників в університеті.

Низька кваліфікація наукового керівника традиційно ліквідується шляхом підвищення їх професійного рівня, проте виникає питання про те, яких компетентностей бракує науковим керівникам? Які взагалі вимоги до якісного наукового керівника? Хто ці критерії запроваджує? Заклад освіти чи аспірант? Сьогодні це питання відкрите і потребує спеціальних досліджень. Отже, кожен університет, виходячи з власного бачення набору компетенцій наукового керівника

та сучасних викликів, розробляє свій контент програм підвищення кваліфікації наукових керівників. Зокрема, Університет Ушинського має такий досвід: у 2022 році були проведені дві такі програми – «Школа молодого наукового керівника» для тих, хто тільки починає здійснювати керівництво аспірантами, і «Школу наукового керівника» для тих, хто вже має досвід підготовки аспірантів і бажає професійно зростати у відповідності з викликами часу. Програми були зорієнтовані на вимоги дотримання академічної доброчесності та методи управління науковими проєктами.

У 2023 році Університет Ушинського виступає одним із співorganizаторів програми підвищення кваліфікації наукових керівників під егідою ВГО «Інноваційний університет» в межах реалізації україно-польського проєкту «Інноваційний університет і лідерство». Проєкт є освітньо-науковим, який передбачає формування портрету сучасного інноваційного наукового керівника, опису його компетентностей та пілотного опитування наукових керівників із 5 ЗВО та 2 наукових установ України для з'ясування їх ступеня відповідності визначеним критеріям. На підставі діагностованих зон часткової відповідності буде розроблена програма підвищення кваліфікації «Інноваційний науковий керівник» для наукових керівників з установ-учасників проєкту. Реалізація такого проєкту

Другий ризик - неспівпадіння наукових інтересів аспіранта та керівника - можна знизити двома шляхами. По-перше, це питання формування наукових шкіл, у межах тематики яких працюють наукові керівники і добирають на навчання молоде покоління для продовження наукових традицій та спільної тематики школи. Це ідеальний варіант, однак не всі університети можуть це забезпечити. Крім того, завжди знайдуться нові актуальні теми, які ще ніхто не досліджував, тому ризик неспівпадіння наукових інтересів керівника та аспіранта в таких випадках зростатиме і стане додатковою вимогою для керівника та потенційних рецензентів. В подальшому при підготовці до захисту, відповідність наукових інтересів необхідно буде підтвердити публікаціями та їх ключовими словами. Отже, прийдеться подбати про підготовку своїх публікацій на цю тему.

Для зниження подібних ризиків в Університеті Ушинського, по-перше, проводиться робота щодо зміцнення університетських наукових шкіл та формування нових. По-друге, спонукаємо наукових керівників до спільних публікацій з аспірантом за обраною темою дослідження, а також своїх власних у перші два роки навчання такого аспіранта.

Третій ідентифікований ризик пов'язаний із загрозою відсутності необхідної кількості наукових керівників в університеті для задоволення всіх вступників. Викликана вона тим, що законодавство обмежує допустиму кількість аспірантів для одного наукового керівника. Доктор наук може мати не більше 5 аспірантів, кандидат наук – 3. З огляду на якість, логіка в цьому прослідковується. Але може виникнути ситуація, коли всі потенційні наукові керівники зайняті і аспіранту прийдеться чекати на вступ.

Які є варіанти вирішення такої проблеми? По-перше, можна на законодавчому рівні зняти такі обмеження для керівників. Це потребує внесення змін в законодавство. Їх вже пропонували, проте рішення так і не ухвалено. По-друге, університет може додатково наймати людей для такої роботи з інших університетів. Але в такому випадку зростає ризик того, що виникне проблема з неспівпадінням

наукових інтересів, невідповідності роботи тематиці наукової школи, НДР кафедри тощо.

Отже, підсумовуючи, зазначимо, що якість PhD програм залежить від якості освітньої та дослідницької її частин. На якість останньої впливає багато чинників, серед яких провідне місце займає професійність та досконалість наукового керівника. Робота з ризиками, які можуть виникнути під час реалізації докторських програм через наукове керівництво, покладається на внутрішні системи забезпечення якості в університеті. Одним із способів підвищення якості наукового керівництва вважається програма підвищення кваліфікації – навчання науковців якісному науковому керівництву.

Література:

1. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01 липня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Ганна В'ячеславівна Музиченко,
доктор політичних наук, професор,
проректор з наукової роботи Державного
закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

序言

在乌克兰南方师范大学孔子学院 第九届国际科学实践研讨会上的致辞 (2023年4月3日)

尊敬的乌克兰国家高等教育质量保证署阿夫申纽卡·娜塔莉亚委员，尊敬的乌克兰南方师范大学沐泽琴科·安娜副校长，尊敬的哈尔滨工程大学高晚欣副书记，各位同事，各位朋友：

大家好！

十分感谢乌克兰南方师范大学孔子学院的邀请，让我能有幸参加由乌克兰南方师范大学和哈尔滨工程大学联合举办的第九届国际科学实践研讨会。

首先，我谨代表中国国际中文教育基金会，向研讨会的召开致以最热烈的祝贺！向与会嘉宾长期以来对孔子学院和中国国际中文教育基金会工作的支持表示诚挚的谢意！

此次研讨会以“多元文化背景下语言学现实问题与专业人才职业培养”为主题，契合了孔子学院人才培养的特点，也是孔院实现可持续高质量发展需要直面的根本问题之一。

无论是大学还是孔院，作为教育机构，人才培养都是核心使命。汇聚具有国际视野和专业素质的教师学者，培养具有多元文化视野、满足当地社会经济发展需要、能够参与国际竞争的高质量人才是一个教育机构声誉的最重要保证。

说实在话，受邀参加这次研讨会心中还是有点忐忑的，因为会议的主题是一个十分专业的学术问题，而我在这方面又是一个实实在在的门外汉，在各位专家面前谈这个问题无异于班门弄斧，所以只能退而求其次，结合自己的工作经验和思考谈一谈对于孔院在多元文化背景下人才培养的几点粗浅认识，不对之处还请大家批评指正。

一是要以需求为导向，激发人才培养的内生动力。人才培养首先是要解决“为谁培养人”“培养什么人”“怎样培养人的问题”。孔院的人才培养必须与当地社会经济发展对人才的需求相结合，必须与学生的未来成长和发展相结合，助力所在国家和地区的社会经济发展，助力学生实现个人理想。

基于多元文化背景的人才培养，特别是语言人才的培养，要充分利用多元文化的魅力，注重激发学生学习的兴趣，兴趣是最好的老师。只有把学习的过程与学生对文化的喜爱和理想的追求相结合，才能最大限度激发学生学习的内生动力，把“要我学”变为“我要学”。

二是以质量为核心，建立人才培养的标准体系。质量是教育和人才培养的生命线，培养出广受社会欢迎的高质量人才是一个教育机构的金字招牌和信誉的保证。孔子学院要在人才培养中始终坚持高标准、高质量，不断建立完善人才培养的标准体系、质量保障和控制体系以及质量评价体系，通过自我评估、交叉评估和社会评估等手段不断提升人才培养的质量。

三是树立国际化观念，提升人才培养的竞争力。孔子学院是中外大学合作共建的产物，天生具有国际化的特质，孔院在人才培养中必然面对不同文化的碰撞，但同时也是一种机遇，不同文化背景带给学生的是更加多元的角度和更广阔的视野。当今世界正越来越成为你中有我，我中有你的命运共同体，人才在地区间、国家间的流动和竞争成为常态，多元文化背景下培养的学生具有更强的适应性、跨文化交际能力和国际化的视野，必将在人才竞争中更胜一筹。

四是以数字化赋能，提高人才培养的效能。当今世界，网络化、数字化、智能化深刻影响着社会的方方面面，已经也必将继续给教育教学和人才培养带来深刻影响，让时时可学、处处能学、个性化学习成为可能，破解因地域、文化、语言等等带来的学习鸿沟。

孔院在人才培养中应始终树立数字化的思维，充分利用好数字化、智能化带来的教育红利，促进线上线下教学的融合，化挑战为机遇，努力提升教育教学的效果和质量，不断提高人才培养的效能。

各位嘉宾，各位朋友：

孔子学院始终坚持从语言入手，用文化交融，搭建了中国与世界其他国家人民增进理解和友谊的桥梁，也给多元文化背景下的语言教育、国际化人才培养以及不同文明的交流互鉴提供了良好实践平台。

我相信，今天的科学实践研讨会必将在思想激荡中碰撞出新的智慧火花，涌现出优秀的学术成果，给孔子学院教育教学和未来人才培养带来新的启示。

祝第九届国际科学实践研讨会取得圆满成功！祝各位嘉宾、各位朋友身体健康、工作顺利。谢谢！

中国国际中文教育基金会 副秘书长 郁云峰

СЕКЦІЯ І
НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Дмитро Буянов

*здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освіти
спеціальності 014 «Середня освіта» (Мова і література (англійська)),
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

АКТУАЛІЗАЦІЯ СЕМАНТИКИ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТАХ
АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ

ACTUALIZATION OF THE SEMANTICS OF INTERROGATIVE
SENTENCES IN ENGLISH AND UKRAINIAN TEXTS

Ключові слова: семантика, питальні речення, англійська мова, українська мова.

Серед багатьох складних питань, які вивчає сучасне мовознавство, важливе місце посідають проблеми перекладу, оскільки процес перекладу не є простою заміною одиниць однієї мови одиницями іншої, а, навпаки, це складний процес, який містить цілу низку операцій, знання яких є запорукою адекватного перекладу.

Однією з центральних у сучасній лінгвістиці є проблема питальності. Важливість вивчення інтерогативних конструкцій визначається не тільки тією ключовою позицією, яке займає питання в процесі комунікації, але й зв'язком проблеми питальності з багатьма іншими проблемами мовознавства. Попри безсумнівну важливість маловивченими залишаються на сьогодні зокрема граматичні та прагматичні аспекти перекладу питального речення. Їхня семантика та функціональне спрямування в процесі перекладу вивчені недостатньо, що й зумовило вибір теми даного дослідження.

Інтерогативні конструкції, та загальні питальні речення досі не були об'єктом ґрунтовних контрастивних і перекладознавчих досліджень на матеріалі англійської та української мов, хоч окремо у кожній з цих мов вивчалися. В англістиці це, насамперед, праці таких дослідників, як Т. Вакуленко, С. Гедз, А. Гудманян (Вакуленко, 1992; Гедз, 1998; Гудманян, 2005). У лінгвістиці англословного світу окремі аспекти питальних речень розглядалися в роботах І. Вихованець, Л. Коломиєць, Л. Чайка (Вихованець, 1993; Коломиєць, 2005; Чайка, 1998).

Актуальність обраної теми зумовлена загальною тенденцією сучасних лінгвістичних досліджень до багатоаспектного аналізу перекладу художнього тексту, недостатнім вивченням особливостей українського перекладу загальних питальних конструкцій англословної художньої літератури, а також сучасними вимогами до перекладу, коли йдеться не лише про передачу змісту оригіналу, але й про оптимальне відтворення прагматичних характеристик тексту.

Мета роботи полягає у виявленні й аналізі способів та прийомів відтворення структурно-семантичних особливостей англословних інтерогативів та проблем їхнього перекладу.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких *завдань*'.

- дослідити інтерогативи як комунікативно-функціональний тип речення;
- визначити статус загального питального речення з погляду контрастивного та перекладознавчого аналізу;

- схарактеризувати способи, прийоми відтворення структурної семантики англійськомовного загального питального речення в перекладах українською;

Об'єктом дослідження є англійськомовні загальні питальні речення та їхні варіанти перекладу українською мовою.

Предметом дослідження є особливості стратегії перекладачів у віднайденні способів та прийомів відтворення цих структур в українських перекладах англійськомовної художньої літератури для дітей.

Джерельна база роботи – 105 загальних питальних речень, дібраних методом суцільної вибірки з прозових англійськомовних текстів дитячої літератури та їхні варіанти перекладу українською мовою, 90 одиниць питальних речень оригінальних українськомовних прозових текстів для дітей.

Дослідження особливостей відтворення англійськомовних загальних питальних речень українською мовою ґрунтується на аналізі українського перекладу твору “Alice’s adventures in Wonderland” (Lewis Carroll) та українська казка «Сонце серед ночі» (Всеволод Нестайко).

Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження зумовили застосування комплексної методики дослідження. Основними методами аналізу граматичних форм та конструкцій у текстах оригіналу та перекладу є метод суцільної вибірки (для створення корпусу фактичного матеріалу); трансформаційний (для дослідження всіх можливих трансформацій під час перекладу англійських загальних питальних речень); зіставний метод (для зіставлення структур обох порівнюваних мов та встановлення спільних та відмінних ознак у системі одиниць англійської та української мов); структурно-семантичний метод (для виявлення особливостей будови та семантики мовного феномена). Крім того, застосовується описовий метод для розв'язання проблем виявлення перекладацьких труднощів і способів подолання їх у мові перекладу. Щоб підтвердити об'єктивність одержаних результатів у роботі використано елементи методу кількісних підрахунків.

У подальшому плануємо дослідити семантику англійськомовних «псевдо-питальних» речень та варіанти їх перекладу українською мовою.

Література (References)

1. Вакуленко Т. А. *Структурно-семантические и коммуникативно-прагматические особенности вопросительных предложений фразеологизированной структуры*: дис...канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1992. 204 с.
2. Вихованець І. Р. *Грамматика української мови. Синтаксис*. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
3. Гедз С. Ф. *Комунікативно-прагматичні особливості висловлювань з інтерогативним значенням у сучасній англійській мові*: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1998. 163 с.
4. Гудманян А. Г. *Практика перекладу з основної іноземної мови науково-технічної літератури*: хрестоматія. Київ: НАУ, 2005. 80 с.
5. Коломієць Л. В. *Еволюція навласне-питальнів в англо- українському поетичному перекладі кінця ХІХ - початку ХХІ ст.* : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2006. 41 с.
6. Чайка Л. В. *Питальні висловлювання у комунікативному аспекті (на мат-лі англ. мови)*: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1998. 163 с.

Iloa Derik

*PhD in Philology, Associate Professor, Head of the Chair of Translation,
Theoretical and Applied Linguistics,
The State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky"
Odesa, Ukraine*

ENGLISH PHARMACEUTICAL TERMINOLOGY AS THE OBJECT OF TRANSLATION

Keywords: *pharmaceutical, terminology, translation, challenges, translation techniques.*

The paper is aimed at researching the challenges of rendering English pharmaceutical terminology in the paradigm of communicative and functional approach to translation. Taking into consideration the tendency of universalization and globalization of medical discourse, the recent paper is urgent in the aspect of optimizing medical translation techniques in general and pharmacopoeial in particular. Pharmacopoeia is interpreted as any book describing drugs, chemicals, and medicinal preparations, issued by an officially recognized authority or serving as a standard. The terms "pharmacological" and "pharmaceutical" are used as complete synonyms, while terms "pharmacopoeial" and "pharmaceutical" are in hypo-hyper relationship as not all pharmaceutical are included into European Pharmacopoeia or State Ukrainian Pharmacopoeia.

The term "pharmaceutical terminology" at its turn is suggestive of the terms most often employed in pharmaceutical texts and labelled as professional terms in the field of pharmacy and pharmacology. The novelty of the research lies in the attempt to analyze the texts from the European Pharmacopoeia 2019 [4] in the aspect of their adequate translation into Ukrainian.

Pharmaceutical discourse as the constituent of medical discourse corresponds to the features of the institutional discourse formulated by V. I. Karasyk. But its distinctive feature is the legislative regulation of medications advertisement and realization. The fields of application of pharmaceutical discourse are the spheres of health defense and pharmacy. The objective of pharmaceutical discourse consists in providing medical and pharmaceutical assistance as well as in the classification of knowledge, techniques, skills and their rendering.

Lexical funds of medical and pharmaceutical discourse are identical as medicine and pharmacy are parts of the common cognitive and verbal field. As it has been proved in the course of the research the lexico-grammatical system of pharmacy is an independent verbal and semantic formation characterized by specific derivative and pragmatic mechanisms and tendencies. The terminological stock of pharmaceutical discourse combines the terms from different fields of knowledge like pharmacology, biology, chemistry, pharmacognosy.

Among the distinctive features of pharmaceutical discourse there are the following:

- tendency to interpret unambiguously pharmaceutical terms on the basis of the rational and critical worldview;
- the predominance of the informative function aimed at adequate rendering of the full scope of information about the certain medication to introduce it into treatment;
- social orientation at the participants of the pharmaceutical communication [2, p. 10-11].

Pharmaceutical discourse is distinguished by informativity, imperative character, cliché character, a great number of terms, precision, persuasion, officiality, social and communicative inequality of the addresser and the addressee.

Pharmaceutic texts are recognized by their functions, among which there are the following ones: the descriptive function, the prescriptive function, the informative and the regulatory functions.

The specificity of pharmaceutical discourse as the object of translation predetermines the methodology of its translation. The main challenge is pharmacological medical terminology which is distinguished by the prevalence of the root morphemes and affixed of Greek and Latin origin.

Still another problem is the usage of chemical symbols and names of elements, as well as formulas. For most notions there exist specific analogues characteristic of pharmaceutical discourse as opposed to general medical discourse.

For this reason, many international units of measurement and terms-proper internationalisms are employed like “propylene glycol” for “glycerol”, “per os” for “orally”, “acetylsalicylic acid” for “aspirin”, “per infusion” for “intravenously”, “pneumonia” for “lung inflammation”, “sodium bicarbonate” for “soda” and so on.

There is also a tendency to use euphemisms, like “lethal” for “deadly”, “toll” for “death rate”, “disorder” for “disease”, “mental” for “psychiatric”, “elderly” for “old”, “geriatric”, “gerontologic”, “malformation” for “tumor”, “alternatively intelligent” for “imbecile”, “alternatively able” for “handicapped” or “disabelled”.

Quantitative analysis has proved that the main way of word-building is abbreviation (42%), the second in recurrence is suffixation (33%), prefixation with suffixation makes up 13%, compounding occurs in 12%.

The abbreviated stems may be separated from the names of herbs, chemical elements and substances, like: “*rose-vin-um*” (“*vinca rosea*” – барвінок рожевий) – розевин, “*be-car-ol-um*” (беладона + гідрокарбонат натрію + олії) – бекарол, “*Beta-meth-aolum*” (“*Beta*” – назва хімічної групи, “*-meth-*” – метил, “*-adolum*” – знеболювальні) – бетаметазон.

As for the most common translation devices, loan translation, transliteration and transcription are most typical due to the chosen strategy of foreignization which allows to preserve the authenticity of the source pharmaceutic texts. Functional replacement and explication are less recurrent as they are employed in particular cases when there are no ready-made equivalents or analogues in the target language.

References

1. Humeniuk, Z. (2004). The peculiarities of translating medical texts. Retrieved March 1, 2023, from <http://www.alba-translating.ua>.
2. Dobronravov, A. (2017). Pharmaceutic discourse as a system of interdisciplinary communication. *Communicology*, 5, 5, 59-72.
3. Dotkulova, Z. (2019). English pharmaceutic terminology: Latin roots. *Urgent issues of philology and pedagogical linguistics*, 1, 93-101.
4. European Pharmacopoeia 2019 10th edition. Retrieved March 1, 2023, from <https://www.webofpharma.com/2021/03/ep-10-european-pharmacopoeia-10th.html>.
5. Kakzanova, Ye. (2014). Abbreviation in medical texts and the peculiarities of translation. *Language and culture in the mirror of translation*, 1, 281-289.

6. Karasyk, V. (2000). Linguistic personality: institutional and personal discourse. Retrieved March 1, 2023, from https://kpfu.ru/staff_files/F2004602897/KUZMINA.pdf.
7. Ponomarenko, L. (2018). Linguistic and stylistic peculiarities of medical texts in the aspect of translation. *Humanitarian paradigm*, 1(4), 9-14.

Kyrylo Kholenkovskiy

*Bachelor of Arts in Humanities, Graduate Student of the Faculty of Foreign Languages,
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"
Odesa, Ukraine*

MYTHOLOGEME AS A TRANSLATION UNIT: DIFFICULTIES OF TRANSFERRING THE CULTURAL AND HISTORICAL CONTEXT OF THE MYTH.

Key words: translation, myth, mythologeme, culturally biased lexical unit, ways of translation, contextual translation, equivalent.

Myths are widely considered to be one of the decisive factors that shape our perception of reality in many ways. They provide us with a framework for understanding the world around us, influence our behavior and decision-making as well as shape our cultural values and norms. By understanding the symbolic and cultural significance of myths, we can gain a deeper appreciation of their impact on our lives and society. Mythologemes, or mythemes, in turn, are the smallest units of meaning in a myth. They are the building blocks of a myth; they are essential for understanding the symbolic and cultural significance of the myth.

The translation of mythologemes which are, in fact, cultural units that embody and transmit cultural and historical knowledge, poses a unique and multifaceted challenge for translators due to their complex and versatile nature. Unlike other linguistic units, mythologemes are deeply rooted in the cultural and historical context of the source language and culture, and their translation requires a nuanced understanding of their symbolic and cultural significance. This involves not only a deep understanding of the source language and culture but also the ability to bridge cultural and linguistic gaps between the source and target languages and cultures, and to communicate the symbolic and cultural significance of the mythologeme in a way that resonates with the target audience. Furthermore, the translation of mythologemes requires a careful consideration of the target audience, as different audiences may have different levels of familiarity with the cultural and historical context of the source language and culture, and may require different levels of explanation and contextualization in order to fully appreciate the symbolic and cultural significance of the mythologeme. As such, the translation of mythologemes is a complex and challenging task that requires a nuanced understanding of the symbolic and cultural significance of the mythologeme, in order to achieve a faithful and effective translation.

Another difficulty in translating mythologemes is the need to balance the need for accuracy with the need for readability. Translators must ensure that the translation is accessible to the target audience while remaining faithful to the original myth. This can be particularly challenging when dealing with archaic language and structures that may not be familiar to modern readers.

In conclusion, the translation of mythologemes is a complex and challenging task that requires a deep understanding of both the source and target languages and cultures. Yet, this complex and challenging task requires creativity and resourcefulness in finding suitable alternatives for difficult-to-translate elements.

Thus, translators must be able to transfer the cultural and historical context of the myth, balance the need for accuracy with the need for readability, and be creative and resourceful in finding suitable alternatives for difficult-to-translate elements. By understanding the complexities and difficulties of translating mythologemes, we can gain a deeper appreciation of the importance of cultural exchange and understanding in modern society.

References

1. Damman, E. A. (2020). Mythological Language Worldview As The Ethnic Basis Of Modern English Word Use. In N. L. Amiryánovna (Ed.), *Word, Utterance, Text: Cognitive, Pragmatic and Cultural Aspects*, vol 86. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences (pp. 319-331). European Publisher. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.08.38>
2. Mochalová N., Elena Kazakova E. & Oleshkova A. (2019) *Mythologeme as a mechanism of translation for historical memory. Proceedings of the 1st International Scientific Practical Conference "The Individual and Society in the Modern Geopolitical Environment"* [electronic resource]. Available at: <https://www.atlantis-pess.com/proceedings/ismge-19/125912490>.
3. Rettig, T. (2017). Belief Systems: What They are and How They Affect you [Medium]. Retrieved January 24, 2020, from <https://medium.com/intercultural-mindset/belief-systems-what-they-are-and-how-they-affect-you-1cd87aa775ff>
4. Rubert, I. (2015). Mythologeme as a Sign in the System of Cultural Concepts. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*, 12, 2982-2988. <https://doi.org/10.17516/1997-1370-2015-8-12-2982-2988>
5. Syamili, C., & Rekha, R. (2018). Developing an ontology for Greek mythology. *The Electronic Library*, 36, 119–132. <https://doi.org/10.1108/EL-02-2017-0030>
6. Wang, X., Zhao, X. and Wang, H. (2022) A Study of the Translation Patterns of Mythical Images of Chinese Mythology. *Open Journal of Social Sciences*, 10, 1-10. <https://doi.org/10.4236/jss.2022.1010001>.

Дар'я Кириченко

здобувачка вищої освіти факультету іноземних мов

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського»

Одеса, Україна

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИХ ДОКУМЕНТІВ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Ключові слова: офіційно-ділові документи, лексико-граматичні операції, лінгвокультурний елемент.

Проблема перекладу текстів офіційно-ділових документів з китайської мови українською досі залишається актуальною, адже тісні зв'язки України з Китаєм перебувають у невпинному розвитку, що зумовлює укладання нових міжнародних угод. Суто лінгвістичним питанням у процесі їх перекладу є мовні особливості текстів офіційно-ділового стилю мовлення. Для створення адекватного перекладу у процесі роботи інтерпретатор особливу увагу звертає на характерні ознаки класичної писемності китайської мови: лаконічність та ритмічність виразів, наявність «порожніх ієрогліфів», що виступають у ролі службових граматичних елементів, тощо [4]. Завдяки методу трансформаційного аналізу, використаного під час вивчення оригінальних текстів та їх перекладів українською, було виявлено, що серед набору лексичних операцій, досліджених у наукових працях О. О. Селіванової [2, с. 545],

найчастіше застосованими трансформаціями при відтворенні документа під назвою *《中华人民共和国政府和乌克兰政府关于相互承认学历和学位证书的协定》* [6] («Угода між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про взаємне визнання документів про освіту і наукові ступені» [3]) є операції опущення (перетворення, у результаті яких вилучаються частини висловлюваного з причини їх надлишковості або недоречності при перекладі [1]) та додавання (введення у текст перекладу додаткового, потрібного за смыслом та правильної семантичної побудови, виразу або елемента, який В. Н. Комісаров називає «імпліцитним» [там само]). Зазначені операції залучені кожного разу при відтворенні двох чи більше китайськомовних речень одним складним реченням мовою перекладу, як у виразах:

- *《第二条。中华人民共和国颁发的全日制普通高级中学毕业证书。持该证书者有资格升入乌克兰的高等院校就读。》* [5] – «... атестат про закінчення повної середньої загальноосвітньої школи, виданий у Китайській Народній Республіці, як документ, що дає право на вступ до вищих навчальних закладів України» [3].

- *《第三条。乌克兰颁发的完全普通中等教育毕业证书。持该证书者有资格升入中华人民共和国的高等院校。》* [5] – «... атестат про повну загальну середню освіту, виданий в Україні, як документ, що дає право на вступ до вищих навчальних закладів Китайської Народної Республіки».

- *《第四条。..... 中华人民共和国颁发的中等职业技术教育证书。持该证书者有资格在乌克兰按证书上注明的专业及专业水平就业和升入乌克兰的高等院校就读。》* [5] – «... диплом про професійно-технічну освіту, виданий у Китайській Народній Республіці, як такий, що дає право на професійну діяльність і вступ до вищих навчальних закладів України відповідно до вказаних в ньому фаху та кваліфікації» [3].

- *《第五条。..... 乌克兰颁发的职业技术工人证书。持该证书者有资格按证书上注明的专业及所具专业水平 在中华人民共和国从事职业活动或升入中华人民共和国的高等院校。》* [5] – «... диплом кваліфікаційного робітника, виданий в Україні, як такий, що дає право на професійну діяльність і вступ до вищих навчальних закладів Китайської Народної Республіки відповідно до вказаних в ньому фаху та кваліфікації» [3].

У кожному із вищезазначених зразків при перекладі українською було вилучено словосполучення *持该证书者* (власник атестата). За умови повного перекладу вираз мав б вигляд: «... вступ власника (-ів) атестата до вищих навчальних закладів...»). Введення у речення лексичних одиниць у вигляді виразів «як документ», «як такий» є зразком послуговування іншою лексичною операцією – додавання. Проте, при відтворенні наступних виразів, що є подібними за своєю структурою до попередніх, використання операції додавання не відбулось:

- *《第六条。..... 中华人民共和国高等学校和科研机构颁发的高等教育学历证书。持此类证书者有资.....》* [5] – «... дипломи про вищу освіту, видані вищими навчальними закладами та науковими установами Китайської Народної Республіки, що дають право на...» [3].

• 《第七条。……乌克兰高等院校颁发的高等教育学历证书,持上述证书者有资格……》 [5] – «... дипломи про вищу освіту, видані вищими навчальними закладами України, що дають право на...» [3].

Поясненням відмови від використання операції додавання може слугувати зміна кількісної категорії додатків (другорядних членів у реченнях): якщо у перших наведених виразах слова «атестат» та «диплом» стоять у формі однини, що зумовлює додавання при перекладі уточнювальних одиниць «як документ», «як такий», то у двох останніх реченнях ці ж слова змінюють кількісну форму, тому подальшої конкретизації не потребують. Також зазначаємо, що характерною для кожного із досліджуваних вище виразів, є використання граматичної операції об'єднання речень при їх відтворенні українською.

Підсумовуємо, що за результатами отриманими після аналізу китайськомовних текстів офіційно-ділових паперів та їх перекладів українською мовою для створення адекватного перекладу інтерпретатор частіше використовує граматичну операцію об'єднання речень.

Література (References)

1. Комиссаров В. Н. *Общая теория перевода*. М: ЧеРо, 1999. 108 с.
2. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
3. *Угода між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про взаємне визнання документів про освіту і наукові ступені*. URI: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_024/conv#Text
4. Smith, S. A. (1995). Culture Clash: AngloAmerican Case Law and German Civil Law. In *Translation and the Law*, M. Morris (ed.), 179–200. Amsterdam: John Benjamins.
5. *中华人民共和国政府和乌克兰政府关于相互承认学历和学位证书的协定*. URI: <http://m.wklstudy.com/h-nd-120.html>.

朱俐玮

笔译硕士

哈尔滨工程大学外国语学院学生

哈尔滨, 中国

Liwei Zhu

Master of Translation

Student of Harbin Engineering University, Foreign School of Foreign Studies

Harbin, China

文化翻译观视角下《赖柏英》 —Juniper Loa的方言文化与无本回译

Research on the Dialect Culture and Textless Back Translation in *Juniper Loa* from the Perspective of Cultural Translation Theory

关键词: 赖柏英 文化翻译观 无本回译 闽南文化

Keywords: *Juniper Loa*, cultural translation theory, textless back translation, Minnan culture

Juniper Loa 是林语堂以英文写就的异语创作作品，其语言能指及文化所指产生了偏离，译回汉语时有一定的特殊性。在此部林语堂自认为是其“自传体”的小说中，他用威妥玛氏拼音方案拼写闽南方言，承担了传播其故乡文化--闽南文化的责任，履行着文化传递和交流的使命。

自清朝时期，外国传教士入闽传教，为更有效传播教义，传教士们往往先学习地方方言。近200年来有关福建闽南方言的研究论文包括语音类、语法类、词汇类、字典或辞典评论类以及其他类，多是对闽南语的发音规则、语法词汇等系统学习。自1978年迄2010年的改革开放时期有关闽南语的论文研究最多，计33篇。国内学者对闽南语的语音研究虽广泛，但翻译研究较少，多从闽南特色小吃、泉州南音曲词或闽南语词汇英译入手，从书籍入手研究闽南文化翻译的仅有《京华烟云》、《天鸟鸟》童谣、及《赖柏英》文本翻译研究。由此可见，有关闽南文化的著作少为其他地域的人所知，也少有学者去翻译，甚至研究其中的闽南文化。

《赖柏英》涉及“无本回译”的翻译模式。该类翻译出现伊始，许多学者认识到了此类回译的特殊性，但各学者对其众说纷纭，观点亟需统一认识。王宏印教授在深入研究林语堂英文小说 *Moment in Peking* 及其中文译本时提出“无本回译”的概念。所谓“无本回译”，充其量是缺乏文本根据的回译，但仍有文化之根（这里是中国文化，而不是泛泛的人类文化）作为根基，而不是完全失去其根，即 *rootless back translation*，那么，准确的英文翻译应该是 *textless back translation*，也就是“无本回译”。由此可见，无本回译定义的翻译类型是：将一种以异语创作但文化背景与所用语言不同的作品翻译成与文化背景同属一类的语言。此翻译虽然缺乏源语言作为支撑，但仍有文化之根。

1990年，苏珊·巴斯奈特与安德烈·勒菲弗尔在《翻译，历史与文化》一书中提出了“文化翻译观”的概念，指出“翻译就是，文化内部和文化之间的交流。”根据其文化翻译观，翻译的目的是在源文本和目标文本之间实现文化功能的对等。在翻译过程中，译者有很大的主动权去改写，甚至打破原文的文学形式。廖七一学者进一步阐述了巴斯奈特文化翻译观的具体含义：第一，应把文化作为翻译的单位，而不应局限在语篇上；第二，翻译不仅仅是单纯的解码和重组的过程，其中交流的行为更为重要；第三，翻译不仅仅是描述源语文本，更应关注文化功能对等的问题；第四，在不同历史时期，翻译的原则和规范会有所差别。罗承丽指出她和勒菲弗尔关于翻译对文化的干预和构建的观点才是奠定其文化派领袖地位的核心理论。国内学者虽曾以不同翻译理论角度对异语创作文学作品及影视作品等进行研究，但较少从文化翻译观视角对作品中的闽南语言文化进行讨论研究。本文从苏珊·巴斯奈特的文化翻译观视角出发，选取国内学者谢青云译作--《赖柏英》为个案。针对该译本的特殊翻译模式，文章对原文涉及闽南语及闽南文化的负载词进行分析，以考量“无本回译”中的文化对等现象与翻译忠实度之间的平衡。

在 *Juniper Loa* 的翻译中，译者根据原作者的创作意图，还原了闽南特色。这对于源语言翻译来说属于归化；但从汉语的大环境来看又属于异化。本文从文化翻译观的角度探讨了 *Juniper Loa* 英译本中采取的翻译方法。结果表明，有许多处翻译值得学习，但在地域方言及文化翻译上还可以加以改进，更能引发当地读者的共鸣。

翻译研究关注的不仅仅是语言问题，还应进行文化讨论。尤其涉及地域作品时，译者不能仅将这些文化直接归化——译为大众化的中国文化，更应进行“内容归化，文化异化”，最大限度地实现汉语，甚至是方言和英语在文化功能上的等值，达到文化交流的目的。正如金盛华教授所说，“翻译的过程是得与失的衡量，是过剩与不足的平衡。”换言之，对语言和形式的忠实可能导致文学作品美感的丧失，而此译本主旨“内容归化，文化异化”的最终目的是为了为了更好地实现忠实。

参考文献 (References)

1. 马睿颖. (2013). 两百年来西文关于闽方言论文目录考述与翻译. 汉字文化 (03), 43-48.
2. 王宏印. (2015). 从“异语写作”到“无本回译”——关于创作与翻译的理论思考. 上海翻译 (03), 1-9.
3. Bassnett Susan & Andre Lefevere. (2001). *Translation, History and culture*. London: Pinter, 1990/Shanghai: Foreign Language Education Press.
4. 廖七一. (2001). 当代英国翻译理论. 武汉: 湖北教育出版社.

5. 罗承丽. (2009). 操纵与构建: 苏珊·巴斯奈特“文化翻译”思想研究(博士学位论文, 北京语言大学). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CDFD0911&filename=2010046412.nh>
6. 刘成, 钟海桥, 金玲圭, 陈思远 & 王小芳. (2022). 译介学视域下《黄帝内经》文化负载词英译探析. 中华中医药杂志(09), 5475-5479.
7. 金圣华. (2001). 认识翻译真面目有关翻译本质的一些反思. 外国语言文学研究(01), 2.

孙梅子

硕士研究生, 讲师, 黑河学院教师
中国黑龙江省黑河市

Sun Meizi

*Postgraduate student, Lecturer, Teacher of Heihe University
Heihe City, Heilongjiang Province, China*

边境城市俄译牌匾公示语误译探究

INVESTIGATION OF INCORRECT CHINESE-RUSSIAN TRANSLATION OF TABLETS IN BORDER TOWNS

关键词: 俄译; 牌匾; 公示语。

Keywords: Russian translation; Plaque; Public signs

摘要: 牌匾公示语不仅彰显出城市的生活生态, 同时也体现出地域文化特色。最重要是要吸引游客, 引起其兴趣。牌匾公示语直接影响着俄罗斯游客对边境城市黑河形象的评价。俄文公示语的误译将会阻碍黑河市贸易、旅游业和文化的交流。本文通过归纳总结境内公示语俄语误译例子, 具体分析译者误译原因, 从而提出对应的解决策略。

Abstract: The public signs on the plaque not only highlight the urban life ecology, but also reflect the regional cultural characteristics. The most important thing is to attract tourists and arouse their interest. The public signs on the plaque directly affect the evaluation of Russian tourists on the image of the border city Heihe. The mistranslation of Russian public signs will hinder the trade, tourism and cultural exchanges in Heihe City. This paper summarizes the examples of mistranslation of Russian public signs in China, analyzes the causes of mistranslation by translators, and puts forward corresponding solutions.

牌匾公示语不仅彰显出城市的生活生态, 同时也体现出地域文化特色。最重要是要吸引游客, 引起其兴趣。牌匾公示语直接影响着俄罗斯游客对边境城市黑河形象的评价。俄文公示语的误译将会阻碍黑河市贸易、旅游业和文化的交流。本文通过归纳总结境内公示语俄语误译例子, 具体分析译者误译原因, 从而提出对应的解决策略。

牌匾公示语是指在公共场所展示的用于营销推广和服务社会的公示须知内容的语言, 是政府机构或非政府机构与公众交流信息的重要手段。[1] 作为一种静态的公示语形式, 招牌不仅具有突出的个性化特点, 而且传达出丰富的文化信息。招牌具有引导、提示和招揽顾客的功能。[2] Термин «лингвистический ландшафт» (linguistic landscape) ввели в употребление в 1997 г. Р. Лоундри и Р. Борхис, определявшие его как «язык придорожных плакатов, рекламных щитов, названий улиц, вывесок на магазинах и общественных учреждениях» [3]. 牌匾公示语主要应用在商业机构, 如超市、商店、影院、理发店、花店、药店、宾馆、饭店等。规范俄文公示语牌匾将有助于旅游业、经济贸易合作方面的发展。

一、分析中文牌匾俄译公示语存在书写不规范问题

黑河是边境城市，在城市的很多商业机构中，都设计出俄译牌匾。为方便来访的俄罗斯游客参观这座美丽的边境城市。在商业机构的牌匾里记载丰富的俄语文本信息，可以吸引来访者，使其产生兴趣。很多情况，这些俄译牌匾存在各种违反俄语翻译规则的现象。俄译牌匾的译写错误不仅会引起令人费解的效果，还会阻碍经济贸易、旅游业、教育等领域的发展。在这里列举一些违反俄语翻译规则的现象。

1、违反词法规则

在俄译牌匾的文本信息里常出现的问题就是俄语单词使用有误。例如，中文的牌匾文字是“淑兰俄百货商店”，主要经营俄罗斯商品。我们看到了俄语文本：“Российский универмаг «Шулань»”。俄文牌匾文本里没有体现商品товар一词。可以这么翻译：Магазин российских товаров «Шу Лань»。

另一家商店招牌上面写着“莫斯科洋行”(Магазин изделий за рубежом в Москве)。这家店主要批发零售俄罗斯商品。词语搭配不当比较明显。可以省略“за рубежом”一词。为需要准确表达其含义，可以这么翻译：Магазин российских товаров «Москва»。

此外，常出现因不能正确区分俄语单词词汇意义，而造成词语使用不当。举个例子：店面上写着：超群金店 (золотой магазин“чао цюнь”)。这是一家经营首饰加工、销售、回收和置换的商店。显然，“золотой”一词是金的，含金的。用在这里不恰当，可以将“золотой金的，含金的”替换成“ювелирный首饰的，珠宝的”。可以这么翻译：Ювелирный магазин «ЧАО ЦЮНЬ»。这座城市还有一个牌匾，上面写着“远行户外钓具商行”(Магазин рыболовный)。主要经营鱼具。形容词“рыболовный”可以与“снасть”连用搭配。可以这么翻译：Магазин рыболовных снастей。

2、违反语法规则

与汉语不同，俄语有性、数和格的语法范畴。所以，由此产生的错误已成为司空见惯的事情。仅举几个例子。

“便利超市”(чай фрукты магазин)，这里的“чай”和“фрукты”应处于第二格形式，做“магазин”的非一致定语。表示事物的性质、特征。应该改为«Магазин чая и фруктов»。

还有这家商店的牌匾上写着“阳光制衣行(Одежды“Ян Гуан”)”，“Одежда”常用单数形式，指的是衣服、服装。这家店主要进行服装加工(服务)。应该改为Магазин одежды «Ян Гуан»。

还有一家店，招牌是：西门子助听器(СЛУХОВОЙ АППАРАТ“СИМЕНС”)。在翻译成俄语时出现了一个错误：“слуховой аппарат”一词是单数形式，这家店主要进行医疗保健用品销售，不只一件商品销售，应当使用复数形式。应该改为Слуховые аппараты «Сименс»。

3、违反正字法规则

其中最常见的是拼写错误。其中包括错误使用俄文字母：

在俄文牌匾上写有“山东多星锅专卖(сковород и досин)”中，写有“сковород и”一词，该词有误。缺少俄语字母“к”。应该改为Сковородки «Досин»。

同样的错误也出现在标牌的文本中：全国连锁品牌女装折扣(БРЕНД ЖЕНСКОЙ ОДЕЖДЫ СКИДКА)。该词“женской”，在字母“с”与“о”之间缺少字母“к”。同时我们认为译者将字母“н”和“и”也混为一谈。应该改为 Магазин женской одежды. Скидки。

例如，在标牌上写有“黑河正平房地产估价(ОЦЕНКА НЕДВИЖИМОСТИ ХЭЙХЭ)”。我们认为译者将该词“ХЭЙХЭ”中的字母“э”和“з”混为一谈。应该改为 Оценка недвижимости Хэйхэ。

4、违反句法规则

其中最常见的违反语法规则的行为是忽略标点符号规则，短语结构中词序有误，以及忽略大写字母的使用规则。举个例子。

在一家商店的牌匾上写着：大伟俄货批发(магазин российских товаров«Давэй»)、大运俄罗斯精品商行(ТА-ЮНЬ МАГАЗИН ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ИЗДЕЛИЙ)和运佳综合批发(Юньцзя Универсальный оптовый магазин)出现了词语连写现象，个别地方还出现了词序排列有误、清辅音和浊辅音字母用混、缺少标点符号等现象。正确的写法分别是Магазин российских товаров «Давэй»; Магазин художественных изделий «Да Юнь»; Универсальный оптовый магазин «Юнь Цзя»。

二、俄译牌匾公示语的规范对策

总结对黑河俄语标牌实例的误译分析，本人可以提出以下改善城市俄译牌匾公示语的对策。

1、组建翻译队伍，提高翻译水平。

政府相关职能部门积极组建高水平的翻译团队，定期向翻译公司和译者进行翻译业务培训和业务考核，有利于俄译牌匾翻译规范化。

2、加强职能部门监管，制定牌匾翻译标准。

市政府积极协调各个职能相关部门，加强监督监管，负责制定俄译牌匾翻译质量标准和牌匾设计，同时只会授权出版合乎规范的俄译牌匾。

3、强化城市居民对正确意识的宣传和教育，使语言使用正常化。

俄译牌匾是边境城市的文化符号象征，其翻译质量和设计将美化城市的语言景观。市政府相关职能部门也要向城市居民宣传规范公示语的重要性和必要性，做好规范语言的工作。

因此，我们发现最常见的现象即违法词法规则、违反语法规则、违反正字法规则、违反句法规则等。这些俄译错误现象的出现主要原因是译者业务水平不高、缺乏翻译标准、缺少职能监管牌匾公示语的部门等。旨在呈现出优秀的俄译牌匾作品，需要译者尽心尽责，扎实本领，将工匠精神落实在翻译技能实践中。

参考文献 (References)

1. 李琳琳. 关于边境城市俄译牌匾公示语应用问题的思考 . J. 明日风尚. 2016.10. C.339
2. 吕和发, 蒋璐. 公示语翻译. M. 北京: 外文出版社. 2011. C.142
3. Laundry R., Bourhis R. Y. Linguistic landscape. And ethnolinguistic vitality: An empirical study // Journal of Language and Social Psychology. 1997. No. 16(1). P. 24-29.

Wan Qiubin

*Master degree, major in Chinese and English Translation, lecture
Harbin Engineering University, Foreign Language College
Harbin City, Heilongjiang Province, China*

A STUDY ON THE EXTERNAL DISSEMINATION OF CLASSICAL CHINESE POETRY AND ITS TRANSLATION OF HYPERBOLE

Keywords : classical Chinese poetry, external dissemination, numeral hyperbole, translation

Abstract: Classical Chinese poetry is a microcosm of the history of Chinese civilization, and plays a vital role in the process of communication and mutual learning between Chinese and Western poetics, historiography and civilization. Hyperbole is a rhetorical device with rich expressive power. In the process of poetry creation, poets often use the technique of numeral hyperbole to describe events, portray scenery, express emotions and aspirations, and achieve superb artistic effects. This paper expounds the artistic value of hyperbole in classical Chinese poetry, and summarizes three translation strategies of numeral hyperbole in the translation of classical poetry on the basis of corpus and literature analysis.

中国古典诗词是一部中华文明史的缩影，在中西方诗学、史学乃至文明交流与互鉴的过程中都发挥至关重要的作用。中国古典诗词对其他国家和民族的文化发展也产生巨大的影响。古诗翻译工作在当今世界日益频繁的中西方文化交流中占有重要地位，为传播诗词艺术，促进世界诗词创作发展起到积极作用。

1. 国外汉诗翻译研究

19世纪到20世纪初，一批来华的英国传教士和外交官员首先开启了汉诗英译的先河。

1815年，西方派到中国大陆的第一位基督新教传教士，来自英国的Robert Morrison翻译了杜牧的《九日齐山登高》这首诗，这是迄今为止有文献资料可考证的第一首完整的英译唐诗。

Sir John Francis Davis作为英国使团随员先后到过中国广州，北京等地，曾任香港总督，并兼任英国驻华公使。他对中国文化很有研究，是最早开始系统研究中国古典诗词的西方汉学家，代表译著有《汉宫愁》，《汉文诗解》等。

1848年，英国传教士，汉学家和翻译家Joseph Edkins被伦敦布道会派来中国上海，为伦敦会驻沪代理人。Joseph对中国文化、历史和宗教有着浓厚的兴趣和深入的研究。其先后著有《中国的宗教》、《中国见闻录》、《诗人李太白》、《汉语的进化》等书籍，向西方人介绍源远流长、博大精深的中国历史文化。1888年在《中国评论》上发表文章《作为诗人的李太白》并翻译《静夜思》《独坐敬亭山》等22首诗词的翻译和赏析。

19世纪英国汉学界“三大星座”之一的著名文学家，翻译家和汉学家Herbert Allen Giles，是最早将中国古典诗词系统地译成英语但格律派的代表译者，1873年，他出版了第一部汉英译作——《两首中国诗》(Two Chinese Poems)。1883年，第一本英译中国诗词选集《古今诗选》(Chinese Poetry in English Verse)在伦敦和上海同时出版，共收录包括白居易、苏东坡、李白、王昌龄、李商隐、欧阳修，杜甫等人的诗作在内的101首诗词。

到了20世纪20年代左右，出现了一些在欧美产生广泛影响的英译汉诗集。如英国著名汉学家Arthur Waley (1889—1966)，他一生译介了大量东方古典文学作品，其《汉诗170首》、《中国诗选》、《诗经》等译本在西方广受欢迎，影响巨大。自20世纪60年代始至现在，西方汉学界对于中国古典诗词的热情递增。美国诗人Ezra Pound等学者不仅对中国古典诗集英译做出卓越的贡献，同时也推动了中国文化向外传播的进程。

当代北美著名汉学家，中国古典文学研究领域的巨擘，哈佛大学荣休教授，宇文所安(本名Stephen Owen)在西方世界传递中华诗词文化，善以诗性的敏感传达古典诗词的微妙之美，为这一古老的文学传统注入了新的活力。他翻译中国古典诗歌和文论包括初唐诗、盛唐诗和晚唐诗在内共计751首。

诸多汉学家和学者表现出对中国古典诗词的热爱，为古典诗歌进入西方文化视野奠定了基础，他们的研究积极推进了中国古典诗词在海外的传播。

2. 国内古诗翻译研究

为了促进中外文化的交流与传播，推动中华传统文化和名著典籍走向世界，增强中华文化国际影响力，中国古典文学作品包括诗词的英译工作得到前所未有的重视。

北京大学教授，获得“中国翻译文化终身成就奖”，“北极光”杰出文学翻译奖的许渊冲先生，从事文学翻译长达六十余年，被称作：“中国翻译界泰斗”和“诗译英法唯一人”。许渊冲先生提出诗体译诗的“三美”论标准。他的理论和译著对古诗英译工作有着深远的影响。

香港大学教授何中坚先生，研究中国古典诗词多年，致力提高诗词翻译素质。在英译过程中采用创新手法，按照唐诗的规格及韵律，以英语的押韵进行翻译，将唐诗优美动人的特质，以英文形式再现。首都经贸大学外语系主任，著名翻译家朱曼华教授本着让中国文化走向世界，影响未来的理念，发挥英语专业特长，刻苦努力英译唐诗宋词，从文学层面出发，促进我国优秀的传统文学成果进入国外主流传播渠道，增进国外对中国传统文化的了解。

我国翻译家，学者和诗词爱好者致力于中国传统文学和诗词翻译，将中国传统文化中独有的韵味和意境之美译成多国语言，让世界各国人民能够领略并欣赏到中国的文化，文学和艺术，为中国文化“走出去”战略做出巨大的贡献。

3. 古典诗词中的夸张修辞方法及其翻译策略

中国古典诗词用词凝练，意境含蓄，诗画合一，具有丰厚的文化内涵和恒久的魅力。诗人为了使诗歌语言更加鲜明生动，往往会借助于一些修辞手法来对语言进行处理，提升作品的艺术感染力。这也是中国古典诗词具有跨越时空，跨越文化差异的永恒魅力的原因。诗人在创作中经常用数字夸张这一艺术手法来增强语言感染力和表达效果，数字夸张不仅可以生动形象地描述自然界的客

观事物，而且能够升华和渲染诗人强烈的思想感情，从而引起读者强烈的认同感，激发想象，给读者留下深刻的印象。然而不同的国家之间在历史文化和社会习俗等方面存在差异，因此对于数字夸张的解析也不尽相同。故而在翻译实践中总结并概括三种古典诗词中数字夸张的翻译策略。

(1) 意译：意译是只保持原文内容、不保持原文形式的翻译方法。以唐代诗人李白的《早发白帝城》这首诗为例。“朝辞白帝彩云间，千里江陵一日还。两岸猿声啼不住，轻舟已过万重山。”这首诗描写了诗人获罪被流放而后又被赦免准予回家时的愉悦心情，“万重山”不是实指，而是虚指，诗人用夸张的手法目的在于渲染行舟之快和轻松的心情。何中坚教授采用意译的方法“Through myriads of mountains our light boat had gone.”表达了原诗的真正内涵。

(2) 转换法：转换法是指在翻译中国古典诗词的过程中把原诗中的数字夸张的表达转换成其他词类，比如形容词的方法。这样做的理论依据是，夸张就其本质而言，是形容人或事物的手法，只不过这种形容是夸大其词，言过其实的。因此在翻译的时候，把数字夸张转换为相应的形容词是比较妥当的。李绅的《悯农》其一这首诗中，有这样一句：“春种一粒粟，秋收万颗子。”这里的数字夸张“万”指的是秋收产量高，因此译者选择形容词“high”来表达这个意思。Each seed when sown in spring will make autumn yields high.

(3) 省略法：省略是指省去那些在译文中不言而喻的字词，或省去那些译出来反而会突兀、累赘或不合译入语表达习惯的词语。在翻译中国古典诗词的时候，对于诗句中的数字夸张的处理可以采用省略的翻译方法。例如李白的一首歌颂友情的诗《赠汪伦》“李白乘舟将欲行，忽闻岸上踏歌声。桃花潭水深千尺，不及汪伦送我情。”诗中第三句：“桃花潭水深千尺”可谓点睛之笔，“千尺”与其说是在夸张桃花潭水之深，不如说是在夸张描写诗人与朋友之间的深情厚谊。许渊冲先生的译文没有保留“千尺”这一意象，而是将其省略不译，改用感叹的句式构成对比“*How deep the lake of Peach Blossoms may be*”“*It's not so deep, O Wang Lun! As your love for me.*”来突出友人之间的真挚而又深切的情感，而不失原诗的涵义和意境。

在中国古典诗词中，除夸张之外，还有比喻，拟人，对偶，互文，设问等修辞手法。这些修辞手法的运用不仅使诗词的语言生动，形象，而且对于烘托诗人丰富的情感起到推波助澜的作用。在翻译中国古典诗词的时候，如何准确地处理这些修辞手法，再现诗人真挚而豪迈的情感，是翻译工作必须认真思考和谨慎对待的问题。

参考文献 (References)

1. John Francis Davis as governor and diplomat on the China Coast (1844–1848) Available at: [John Francis Davis as governor and diplomat on the China Coast \(1844–1848\): The International History Review: Vol 39, No 5 \(tandfonline.com\)](#)
2. Joseph Edkins Available at: [Edkins, Joseph | BDCC \(bdcconline.net\)](#)
3. 中国文学史 Available at <https://book.douban.com/subject/27020686/>
4. 冯全功，赵梦瑶.《中国古典诗词中的夸张修辞翻译策略研究》[J],*外国语文研究* 2020 (6) 95-104
5. 英译唐诗之美【M】何中坚译著,中信出版集团股份有限公司, P33
6. 唐诗三百首【M】许渊冲译,中国对外翻译出版公司, P105
7. 中国古诗精品三百首【M】许渊冲译,北京大学出版社, P198

吕亚如
笔译硕士
哈尔滨工程大学外国语学院学生
哈尔滨, 中国

Yaru Lv
Master of Translation
Student of Harbin Engineering University Foreign School of Foreign Studies
Harbin, China

从英汉对比视角探析《兰亭集序》的外译

AN ENGLISH-CHINESE CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE TRANSLATION OF PREFACE TO THE ORCHID PAVILION COLLECTION

关键词: 《兰亭集序》 语言形式 文化背景

Keywords: Preface to the Orchid Pavilion Collection, Linguistic Form, Cultural Background.

随着中国与世界交流越来越频繁, 无数中国典籍被译成外文传播四海。本文以林语堂《兰亭集序》英译本为例, 从英汉对比角度出发, 探析了译文所体现的英汉语言形式差异与文化背景差异。从语言形式差异出发, 翻译过程中应遵循英语形合型语言句式结构完整的要求, 补充汉语缺少的结构, 例如: 补充主语、介词、连词等。此外, 英汉语言受事与施事之别, 需要酌情选取主语与句式, 译文中应用被动句也是一大特色。从英汉文化背景角度来看, 译者需要考虑英语演绎性思维, 翻译时尽量先抒情再阐释、先原因后结果。《兰亭集序》中魏晋风度所展现的思维跳脱与情感恣意, 往往令外国读者深感疑惑, 因此, 翻译时需要在原文基础上加以解释与补充, 例如: 增加过渡词句, 调整句子语序等。《兰亭集序》中囊括了许多富有中国文化特色的文化负载词, 包括古代纪年、习俗与典故等, 作为文化的重要载体, 翻译时采取音译、增译、注释等方法, 既保留文化特色, 又便于理解。

文言文翻译比白话文更讲究语言处理, 其中, 源语与目的语的对比研究对翻译尤为重要。翻译大家林语堂的《兰亭集序》译本充分考虑了英汉语言的对比, 无疑是“信、达、雅”的佳作。学界也对《兰亭集序》译本做出多维度探析。王明探讨了译本中英汉形合意合问题对翻译的启示: 译者不仅应注意两种语言外在特征, 而且更要深入细致地理解内在的差异, 即哲学观及思维方式不同(113)。对于译本中的中西文化对比, 豆红桥指出: 在语言转换的过程中, 需要考虑中西方文化在思维方式、句式结构、语法演绎转换和语言结构形式等方面的巨大差异(65)。程静认为: 巴斯奈特提倡的文化翻译观诠释了翻译不是单纯语言之间的转化, 而是基于文化内涵的转化, 《兰亭集序》中文化元素的处理至关重要(114)。虽然学界对林译本探析较为深入, 但大多是关于形合与意合问题的探讨, 对文化层面的探讨也大多局限于文化专有词维度, 不够全面。本文从英汉对比中的语言与文化两个维度出发, 对《兰亭集序》林语堂译本做较为全面的探析, 以期对文言文翻译、中国文化符号传递的与英汉对比研究有所启示。

1. 英汉语言形式差异

《兰亭集序》作为中国古典名篇, 代表了古人追求的“尽在不言中”境界, 也无不体现着汉语重意合的特点。英语则是一种形合型语言, 追求逻辑性表达与完整的句子结构。中华民族是充满感性的民族, 自古以来就强调“君臣父子”的人伦关系与家国情感, 由此衍生出的人文关怀使汉语的表达以人为主体。相比之下, 英语表达更注重客观性, 展现客观事实与现象。

1.1 意合形合之异

首先, 英语句式结构完整, 主谓缺一不可; 而汉语可以省略主语。在汉译英翻译过程中, 应增译出完整的句子结构。

例如: “每览昔人兴感之由, 若合一契”翻译为“I often study the joys and regrets of the

ancient people, and as I lean over their writings and see that they were moved exactly as ourselves”。此处增译了主语“I”，表明这些感慨是“我”发出的。不仅使译文句子结构完整，而且使句意所指明晰。

其次，英语中，连词是将句子中各种成分与意群连接起来的重要手段，同时也能体现各个部分之间的逻辑关系；而注重意合的汉语很少用连词，多以句意与词序体现逻辑关系。

例如：“此地有崇山峻岭，茂林修竹”，翻译为“Here are tall mountains and majestic peaks, trees with thick foliage and tall bamboos”。汉语中，该句并无连接词，只是在罗列景物。但是让人有画面感与空间感：从山到树，由高到低。而在译文中需要将并列的景物用“and”连接，以达到结构的完整。“茂林”译为“trees with thick foliage”，可理解为“有茂密枝叶的树”，“with”介词的使用令这一景象的英语表达更加富有画面感。

1.2 主客偏向之异

汉语强调主体施事，用人称主语和主动语态较多；英语强调客体受事，非人称主语和被动语态较多。在林译本的《兰亭集序》中，对英汉语言主客偏向的处理，多采取的增译法，以展现中国语言的特色。

例如：“未尝不临文嗟叹，不能喻之于怀。”译为“I am often overcome by a feeling of sadness and compassion, and would like to make those things clear to me”，此处不仅增译出主语“I”使句子结构完整，而且采用被动句式“I am overcome by a feeling”，展现出“情感涌入心头”，突出情感的猛烈；“我”被情感压倒，展现出英语客体受事特点。

2. 英汉文化背景差异

翻译不仅是语言的转换，更是文化的交流碰撞。翻译过程中，译者“必须了解不同民族、社会文化体现在语篇中的文化内涵，在不违背原文语意的基础上，再现原文词语的文化意蕴，实现两种文化的沟通与移植”（彭翠 134）。

中华文明源于农耕文明，因此古人非常注重顺应自然规律，加之儒家三纲五常思想的影响，中国人思维模式较为保守、追求稳妥，培养了倾向于先总后分、先因后果的归纳性思维。而西方文明受海洋与岛屿的地理环境影响，人们多敢于探索、勇于冒险，因此形成了大胆直接的思维模式，先定义后阐释，即先总后分的演绎性思维。另外，中华民族在五千年的历史中还形成了独具特色的文化信仰，诞生了许多独具特色的文化专有词。

2.1 思维模式之异

《兰亭集序》有其独特的文化背景，它作于魏晋之际，当时文人之间流行一种名为“魏晋风度”的士人风流。“中原名士借用‘道’来挣脱汉代经学的羁绊，力图使思想和信仰自由，追求个人精神解放”（常晨秋 116）。在《兰亭集序》中，受魏晋风度影响，王羲之的情感变化无比跳脱。开头叙说文人挚友相聚，赏景吟唱之乐；行文一半却突发出美好终将逝去、人也难逃死亡之命运的感慨；最后又将情感收回：著作传世，后人追忆，也能有所慰藉。这种突然的情感转折可能会使西方读者摸不着头脑。因此，在翻译中，应做出适当补充说明。

例如：从“当其欣其所遇，暂得于己，快然自足，不知老之将至”，到“及其所之既倦，情随事迁，感慨系之矣”，即从怡然自得之乐突然转变为美好骤然而逝之悲，首句翻译为“*When we have found that which pleases us, we are all happy and contented, to the extent of forgetting that we are growing old. And then, when satiety follows satisfaction*”。译文中，为了缓冲这种转变，让转变富有逻辑性，译者在两句之间增译了“*And then, when satiety follows satisfaction*”。先点明这种“乐极生悲”的情感转变，再进行解释，更加符合英语文化背景下的演绎性思维与先果后因的叙事逻辑。

2.2 文化负载词之异

《兰亭集序》中囊括了许多体现中国传统习俗与文化特色的元素，即文化负载词，有古代纪年、古代习俗、传统器物 and 典故等。

例如：“永和九年，岁在癸丑，暮春之初，会于会稽山阴之兰亭，修禊事也。”翻译为“*It is the ninth year of Yonghe (A.C. 353), also known as the year of Guichou in terms of the*

Chinese lunar calendar. On one of those late spring days, we gather at the Orchid Pavilion, which is located in Shanyin County, Kuaiji Prefecture, for dispelling bad luck and praying for good fortune.”。其中“永和九年”是在古代封建统治下的纪年法，“永和”是皇帝年号，“九年”为统治时间。译文为“the ninth year of the reign Yonghe (A.D.353)”，此处译者没有直接将纪年进行直译，而是采取意译对其做出解释，点明：在永和皇帝统治下的第九年。另外，译者加上了现代国际通用纪年法的注释，便于外国读者理解。其次，原文中的“岁在癸丑”涉及中国古代“天干地支”的纪年方式，这是也中国特有的纪年方式。因此，译者在译文中采用音译加注释的方法，翻译为“also known as the year of Guichou in terms of the Chinese lunar calendar”，既保留了中国文化的特色，也便于外国读者理解。该句中的“修禊”指的是中国古代的一种习俗。阴历三月上旬的巳日，人民群聚于水滨嬉戏洗濯，以驱赶不详、祈求福祉，实际是古人的一种春游活动（任庆亮&邓晶晶 80）。此处译为了“for dispelling bad luck and praying for good fortune”，译者采用意译法，直接解释了这一习俗的内容，便于外国读者理解。

3. 总结

翻译无疑是语言交流与文化传播，而《兰亭集序》为文言文，且文中晦涩难懂的词汇语句较多，充分理解文章，将文章语言之含义忠实通顺表达出来，再将其中文化特色展现出来，无疑困难重重。作为学贯中西的翻译大家，林语堂对《兰亭集序》进行翻译，不仅忠实传递了原文内涵，而且多种翻译方法保留了其中的文化色彩。本文以林语堂《兰亭集序》英译本为例，从英汉对比角度出发，探析了译文所体现的英汉语言形式差异与文化背景差异。翻译文言文时，仔细斟酌两种语言的多维差异，既要领悟原文的意，将原文内容忠实传递，又要把握原文的文化特色，更好地表达与传递文化，让中华文化走向世界。

参考文献 (References)

1. 常晨秋.(2016).试论魏晋风度——以《兰亭集》为中心. *中国民族博览*(04),116-117.
2. 程静.(2020).《兰亭集序》林语堂英译本中的文化翻译观探析. *华北水利水电大学学报(社会科学版)*(04),111-114. doi:10.13790/j.newu.sk.2020.076.
3. 豆红桥.(2013).《兰亭集序》汉译英转换中的中西文化对比. *西南科技大学学报(哲学社会科学版)*(05),65-71.
4. 彭翠.(2012).从《兰亭集序》的英译看传统文化的翻译. *科教文汇(中旬刊)*(02),134-135.
5. 任庆亮 & 邓晶晶.(2016).《兰亭集序》汉译英转换中的英汉语言文化对比. *鸡西大学学报*(08),79-81. doi:10.16792/j.cnki.1672-6758.2016.08.022.
6. 汪明.(2022).英汉形合意合问题探讨——以《兰亭集序》英译为例. *大众文艺*(17),111-113.
7. 杨霞 & 崔建立.(2015).英汉语言比较研究. *青年文学家*(05),111+113.

СЕКЦІЯ II АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО І ЗІСТАВНОГО МОВОЗНАВСТВА

Alexander V. Ivanenko

*Doctor in Philology, Research Associate
at the Department of History of Ukrainian Language and Onomastics
of the Institute of Ukrainian Language,
National Academy of Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

ХЪРСЪ = ДАЖЬБОГЪ? (ON ONE SLAVONIC-IRANIAN PARALLEL)

Keywords: *etymology, language contacts, Slavonic theonymy, Middle Iranian.*

Introduction.

The problem of Slavic mythology (and the East Slavic pantheon in particular) is not new. Over the last two hundred years and more, the characters of Slavonic mythology have been studied in one way or another by Y. I. Venelin, Z. Doluga-Khodakovsky, I. I. Sreznevsky, A. N. Afanasyev, A. A. Potebnya, V. J. Mansikka, A. Brückner, V. N. Toporov, M. A. Vasilyev, H. Lovmyanski, A. F. Zhuravlev, A. Geishtor, O. N. Trubachev, N. I. Zubov, A. Loma, B. A. Rybakov and many others.

Although much has been done in the field of Slavonic mythology in the past, there are still many obscure fragments in the annalistic sources. This material is devoted to the interpretation of one of them (concerning *Khors* and *Dazh'bog*).

The *topicality of the proposed study*. Despite numerous works on Slavonic mythology, the nature of contacts of the Eastern Slavs with other tribes still leaves room for speculation, as the search for consistency in Slavonic theonymy is hindered by a limited number and, in part, by the vagueness (at least for modern researchers) of the most ancient annalistic testimonies. In addition, the interpretation of the names of *Khors* and *Dazh'bog* proposed by V.I. Abayev in the following annalistic fragment does not exclude its alternative reading.

The *novelty of the research*. Attempts of a critical consideration of the Abayev conjecture of a fragment about *Khors-Dazh'bog* are not known to us yet. And therefore, the following considerations may be useful for a more accurate understanding of the images of *Khors* and *Dazh'bog*.

The research *methods*: etymological and comparative-historical, internal reconstruction method.

The main results. The prerequisite for writing this material was V. I. Abayev's interpretation of the following fragment on the Slavonic gods (ПСРЛ (1926), clmn. 79), describing an event of no small importance in the cultural and political life of Old-Russian society in the year of 980:

1. И нача княжити Володимер въ Киевѣ единѣ, и постави кумиры на холму внѣ двора теремнаго: Перуна древяна, а главу его сребрену, а усъ златъ, и Хърса Дажьбога, и Стрибога, и Симаргла, и Мокошь

[And Volodimtr began to reign alone in Kiev, and he put idols on the hill outside the palace court: Perun of wood, and his head silver, and a golden mustache, and *Khors Dazh'bog*, and Strigbog, and Simargl, and Mokosh'].

Based on the fact that in the annalistic text there is no tie between the names *Khors* and *Dazh'bog*, V. I. Abayev suggested that these names denote the same deity, interpreting the formula fragment of Хърса Дажьбога as a double name *Khors-Dazh'bog*. An approximate inner form of this name could be "Good *Dazh'bog*", and the chronicler must have understood that *Khors* is not a stand-alone deity, but only an epithet of *Dazh'bog*. Thus, the first component of this theonym, *Khors*, is correctly defined by V. I. Abayev as an Iranian (Scythian or Alanian), and its presence with the Slavs is easily attributable to the close Slavonic-Iranian contacts. Also, the Slavonic epithet *хоршуй* is derived by the Ossetian researcher from the name of *Khors*.

As the closest typological parallel to the alleged Good *Dazh'bog*, V. I. Abayev presents the Svanic naming of St. George *Džgarāg* < *Džgəra-Gege* "Good George", in which *džgəra* means 'good', but not in Svanic, but in Mingrelian (Абаев (1995) b, p. 596). As such, the name *Dazh'bog* is also interpreted by the scholar as 'good god' in connection with a Celtic lexicon like O.-Irish. *dagh*, Gaul. *dagus* ~ Celtic. **dagus* 'good' (Абаев (1995) b, p. 636).

The analysis of the chronicle fragment and one of its interpretations allows us to make some observations.

1. In the East Slavonic sources numerous cases of using the theonyms *Khors* and *Dazh'bog* separately are noted. Therefore, there is a reasonable assumption of a mistake of the scribe, who missed the conjunction *u* between the names of the two gods.

2. The absence of the connecting conjunction between the names in the fragment Хърса Дажьбога can be seen not only as an indication of the double name of one deity, but also as a fact of using two names denoting two different characters – *Khors* and *Dazh'bog*. And the name of the second (Slavonic) deity glosses the name of the first (non-Slavonic) one. However, in this case it is not completely clear why the identification of *Khors* and *Dazh'bog* is not accompanied, for example, by the word *рекше*: Хърса рекше Дажьбога.

3. Also, in the "Tale of Bygone Years" (further STY) a fragment devoted separately to *Dazh'bog*, is quoted from the Slavonic translation of the "Chronographia" by Ioann Malala, where this Slavonic sun god is an absolute equivalent and substitute for the name of the Greek solar deity *Helios* (ИСПЛ (1908), clmn. 278-279; ХИМ (1994), pp. 69; 70).

4. Note also that in the available East Slavonic annalistic and folklore sources the cases of the use of the theonym *Dazh'bog* in combinations with the epithets *злой*, *добрый* etc. are not known (yet).

In the light of the above considerations, it is logical to assume that in STY Slavonic theonym *Dazh'bog* (if before us is not an elementary copyist's mistake), indeed, glosses an Iranian theonym *Khors*, which origin most researchers connect with the lexicon denoting the sun, happiness and good luck. The lack of ties between the theonyms *Hors* and *Dazh'bog*, which led V. I. Abayev to the idea of the double name of one deity, may also be interpreted as an indication of the "sameness" of both gods, namely of their solar nature. The glossing of one theonym by another indicates their isosemantic nature and, accordingly, the isofunctionality of their "bearers".

Since the Slavonic *Dazh'bog* was not only a solar deity (this feature has somewhat faded over time), but also a crop deity, a provider of goods, for the Iranian Khors, even without knowledge of its connection with the analogous Iranian vocabulary, similar functions should be assumed.

As for the introduction of the Iranian *Khors* in the Slavonic pantheon was caused, in the opinion of V. M. Toporov, by a rather strong position of the Khazar Kaganate in Kievan Rus, and, therefore, "while Kaganate was in force, Vladimir (and the Princes before him) could not ignore the Kievan Khazarian-Jewish-Iranian (Khoresmian /?/) settlements". Under such social and religious conjuncture, the appearance of purely Iranian *Khors* (as well as Simargl) in the Kievan pantheon gets a quite natural explanation (Топоров (1995), p. 517-518).

The point is that the Iranian ethno-cultural element was a certain military (and armed) force, although partially economically and socially passive. Therefore, by including the Iranian gods in the Kievan pantheon without their preliminary assimilation by the local tradition, Prince Vladimir made a certain concession, hoping "for a separation of the Middle Iranian Khoresmian garrison from the Turkic speaking Khazars and the religiously and economically powerful Jewish community" (Топоров (1995), p. 518).

The Iranian *Khors* itself is considered by V. N. Toporov as a purely natural deity in the context of the lexicon: Pers. *xuršīd* 'shining sun', *xursēt*, *xōršēd* with Middle Pers. *xvāršēt*, Avest. *hvarə xšaētəm*, about the shining sun (Топоров (1995), p. 513). This lexicon can be supplemented with formations useful in terms of clarifying the inner form of the theonym: Korezm. 'хур, хур, 'хр 'sun' (Benzing (1983), p. 121), modern Pers. [*hyp*] 'sun'; 'happiness' (Рубинчик (1985), p. 733).

And in view of the fact that the idol of *Khors* was introduced into the Kiev pantheon as a kind of political curtsy to the Iranian (most likely Khoresmian) r e p r e s e n t a t i v e s of the military class, it is possible that one of the functions of this deity was the patronage of warriors. In this respect, the lexicon is similar to the one mentioned in one of the Elamite sources, O.-Pers. *xvāršā*, lit. 'good man, hero' (< **hu-aršan*) (ЭСИЯ (2007), p. 415).

Conclusions. Thus, the analysis of both the annalistic fragment and the circumstances of the appearance of *Khors* in the Kievan pantheon, give reason to believe that *Khors* and *Dazh'bog* are two separate deities, the first of which could, among other things, patronize warriors.

References

1. Abaev, V.I. (1995) a. Etymological Notes. *Selected Works: General and Comparative Linguistics. Vladikavkaz: Ir, 1995. Vol. II. P. 592-603.*
2. Abaev, V. I. (1995) b. From the History of words. Russk. *Dazh'bog* 'god of the sun'. *Selected works: General and comparative linguistics. Vladikavkaz: Ir. Vol. II. P. 636.*
3. Benzing, J. (1983). *Chwaresmischer Wortindex. Mit einer Einleitung von Helmut Humbach. Herausgegeben von Zahra Naraf.* Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
4. ESYA (2007). *Etymological dictionary of the Iranian Languages.* M., V. 3.
5. HIM (1994). *Istrin V. M. The Chronicle of John Malala in the Slavonic Translation. A reprint of the materials of V. M. Istrin.* Preparation of the edition, introductory article and appendices by M. I. Chernysheva. M.: John Wiley & Sons.

6. PSRL (1926). *The Complete Collection of the Russian Annals, published by the Standing Historical and Archaeographical Commission of the USSR Academy of Sciences*. Volume One. Laurentian Chronicle. Vol. 1: The Tale of Bygone Years. Second edition. Leningrad.
7. PSRL (1908). *The Complete Collection of Russian Chronicles*, published by the Imperial Archaeography Commission. Vol. 2. Ipatievskaya Chronicle. Second edition. Saint-Petersburg.
8. Rubinchik, Y.A. (1985). *Persian-Russian dictionary: In 2 vols*. Over 60000 words. 3rd ed. Under the editorship of Y. A. Rubinchik. M.: Russian lang.
9. Toporov, V.N. (1995). *Sainthood and Saints in Russian Spiritual Culture*. Volume 1. The First Century of Christianity in Russia. M.: "Gnosis" - School "Languages of Russian Culture".

Alexander I. Iliadi

*Doctor of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Translation,
Theoretical and Applied Linguistics, Faculty of Foreign Languages,
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky»
Odesa, Ukraine*

**IN THE WAKE OF ANCIENT INTERLINGUAL CONTACTS:
PROTO-SLAVONIC *činyŋa pьrtь & EASTERN IRANIAN *činyā[n]t-partu-
(ONE CASE OF RITUAL MICROTTEXT TRACING)**

Keywords: *etymology, language contacts, Proto-Slavic, Old Iranian, ritual text.*

Introduction. Interlingual contacts between Eastern Iranian and Slavonic ethnic groups of pre-state epoch is a scientific problem, which is still only fragmentary developed in comparative-historical linguistics. Findings in the field of Slavonic and Iranian lingual antiquities appear to be more modest against the background of the successes of other directions in philological thought, investigating exchange of cultural experience, reflected in the languages of historical epoch. However, the fact of fewness of SLAVO-IRANICA reliable examples by no means reduces their cognitive importance. For example, investigations about collaborative Slavonic and Iranian innovations in the language of ritualized actions at the level of common elements of sacral and mythological text seem to be very important for modern diachronical linguistics and historical science (cf. scientific works of O. N. Trubachev, V. N. Toporov, Viach. Vs. Ivanov, A. K. Shaposhnikov). Conclusions from these works enable us to form an opinion about the nature and depth of both cultures interaction through the linguistic reconstruction, based on singling out in languages ideologically close formulaic expressions (constructions) with etymologically homogeneous lexical composition.

The *topicality of the proposed study*. Material for the reconstruction is partially saved in the texts of oral folk epic poetry and legal prescriptions, where the elements of ancient poetic speech keep existing. Each of facts is valuable as an element of the destroyed and already inaccessible to study mosaic picture SLAVO-IRANICA and each fact should take its proper place here, therefore scientific search and verification of possible parts of this «mosaic» appear to be very important for comparative-historical linguistics.

The *novelty of the research* lies in the etymological parsing of one of likely traces of Iranian and Slavonic contacts at the level of poetic language and reconstruction of one common formulaic expression from mythological text about the journey of soul of the dead.

The used *methods*: etymological and comparative-historical.

The main results. Let's consider some figurative expressions, related to the mythological views of Slavs about the otherworld order and to the language of their funeral ritual. It is Ukrainian dial. (steppe) *чинна перть* in the expression «забігти за чинну перть» = 'to die' (perf.) [8, p. 13]. Earlier we have already overviewed dialectal (Chernigov) word *перм* 'the wade in the swamp, paved with logs', which explains saved in folklore a descriptive designation of death [*мо^ун^атати перм на Зра^лю*] 'to agonize' with embodied here the idea of crossing by dead of the bridge across a river beyond which a paradise, afterlife is placed (with Proto-Slavonic **jьzrajь* 'stream', 'river') [2, p. 16–17]. It seems that here we can set the equal sign between steppe *перть* and Chernigov *перм* 'the wade in the swamp, paved with logs'. Above-mentioned dialectal designation of bridge is outside the dictionary entries of «An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language» but one may be easily explained as Proto-Slavonic **pьrtь*, -*u* and (more recent form) **pьrtь*, -*i* – the reflex of Indo-European name of bridge, pass, ford **per-tu-*, **por-tu-*, Gen. **pr̥-teus*, cf. Avestan. *pərətu-š* (**pr̥tú-š*) 'pass, ford, bridge', Latin *portus* 'entrance door', Gallic *ritu-* 'ford', Old High German *furt* 'the same' and other [4, p. 817]. Slavonic reflex generalized the form of oblique cases, which brings one closer to the Iranian. Ukrainian *перм*, *перть* can be compared to Ukrainian *перть* 'path', Russian *перть* 'path for driving the sheeps', Czech *prt* 'forest trail' and other, which along with above-mentioned Indo-European lexics are related to Russian *перѣть* 'go, move' [7 (3, p. 246)], Ukrainian *нѣрми* 'the same' [3 (4, p. 355); 4, p. 816–817], that is also correctly. However, Ukrainian dialectal words show the more specialized cultural meaning equal to the semantics of Iranian, German and Celtic reflexes.

So, what are meaning and nature of the first component *чинна* in considered construction? This word has morphology of adjective with suffix -*н-*, but semantics of the root *чин-* is elusive, that leads to difficulties of cognate words detection. However, with formal and etymological point of view *чин-* is comparable with Proto-Slavonic stem **čin-* in **činь*, **čina* 'deed, something committed', 'order, subsequence', **činiti* 'to put layers' (see: [6 (4, p. 112–115)]) and on this basis it is permissible to consider **чин* as 'built bridge', 'ford paved with logs'. It is hard to answer the question about the reasons for involvement of Proto-Slavonic **čin-ьна pьrtь* into the field of idioms, characterizing the transition to another world, if consider one as internal problem of Slavonic semasiology and religious ideology. A broader, comparative and historical view of this phenomenon of language and culture makes clear the situation. The thing is, homogeneous, very close in terms of mythological semantics construction exists in Iranian language material, cf. Avestan *činvat̥ pərətu-* 'the bridge, over which souls of dead pass', where both words are genetically (partly also morphologically) identical to the components of Slavonic expression: Proto-Slavonic **čin-* (noun stem with suffix -*n-*): Iranian **činu-* (stem of praesens with nasal suffix) & Proto-Slavonic **pьrt-* : Iranian **pr̥tú-* [5 (2, p. 205, 209)].

Conclusions. The ancient Slavo-Iranian isogloss not only preserves common detail of spiritual culture of the two folks, but also is one of traces of pre-historical contacts of Slavs and North-Eastern branch of Iranians. We assume Proto-Slavonic **činьна pьrtь* to be tracing of a certain Eastern Iranian dial. **činyant-partu-*, **činyat-partu-* (a direct analog of Avestan *činvat̥ pərətu-*). Tracing was made possible due to common for both linguistic traditions «building material» and close mythologems (**partu-* < **pr̥tú-* with development of syllabic liquid sound as *ar*, like in Scythian and Sarmatian languages). About the

phenomenon of separate lexical parallels between Slavonic and Avestan, named in comparative-historical linguistics as Slavo-Avestica [1, p. 445–457].

References

1. Abayev, V. I. (1995) Slavo-Avestica. *Abayev, V. I. Selected Writings*. Vladikavkaz : Ir. Vol. II: General and Comparative Linguistics, 445–457.
2. Iliadi, A. I., Zhyhora, I. V. (2022). The «Road, Crossing and Lands beyond the River» Triad in the East Slavic Ritual Texts: Lexics, Semantics and Pragmatics. *Slavica Slovaca*. Ročník 57, Číslo 1, 3–20.
3. Mel'nychuk, O. S. (ed.). (1982–2012). *An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language*. Kiev : Naukova dumka. T. 1–6.
4. Pokorný, J. (1959). *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*. Bern ; München : Francke Verlag. Band I.
5. Rastorgueva, V. S., Èdel'man, D. I. (2000–2020). *Etymological Dictionary of the Iranian Languages*. Moscow : Vostochnaya literatura. T. 1–6.
6. Trubachev, O. N., Zhuravlev, A. F., Varbot, J. J. (eds) (1974–2021). *An Etymological Dictionary of the Slavonic Languages: Proto-Slavonic lexical stratum*. Moscow : Nauka. Vol. 1–42.
7. Vasmer, M. (1986–1987). *The Etymological Dictionary of the Russian Language* [translation from the German and additions by Associate Member of AS USSR O. N. Trubachev]. Moscow : Progress. T. I–IV.
8. Zhyhora, I. V. (2016). *Questionnaire in the System of Methods of Dialectology: Collection of Ritual Lexics and Phraseology* (scientific report). Kirovograd. 37 p.

Li Liangyan

*Master's Degree in English Language and Literature, Associate Professor,
Harbin Engineering University
Harbin, P. R. China*

英语口语学习中的定向动机流研究

RESEARCH ON DIRECTED MOTIVATIONAL CURRENTS IN LEARNING SPOKEN ENGLISH

关键词: 定向动机流; 大学英语; 口语学习

Keywords: Directed Motivational Currents; College English; oral English learning

摘要: 本研究以定向动机流为理论基础, 以个案研究的方法对非英语专业大学生口语学习动机的发展变化进行了历时考察分析。研究表明, 目标或愿景、促成性结构、积极情感等动机维度对英语口语学习产生明显的促进作用。在大学英语口语教学中激发、维持并保护学生的定向动机流, 有助于提高英语口语教学质量和学生的学习效率。

Abstract: Based on the theory of Directed Motivational Currents, this study conducted a diachronic investigation on non-English majors with a case study approach and analyzes the development and changes of their motivation of oral English learning. The results show that the motivational dimensions such as goals or visions, facilitative structure and positive emotionality can significantly promote oral English learning. In college oral English teaching, stimulating, maintaining and protecting students' directed motivational currents can help to improve the quality of oral English teaching and students' learning efficiency.

定向动机流(Directed Motivational Currents)是指二语学习者在实现目标过程中表现出的稳定、高强度动机状态。当学习者完全专注于某项任务时, 动机、认知和情感等个体特征会完全融入该项任务之中, 时间、环境等外在因素影响立刻消失, 从而使学习者处于一种最佳投入状态。这一理论基于复杂动态系统的变化趋势, 是对动机的动态性研究成果, 主要包括愿景(vision)、促成性

结构(facilitative structure)和积极情感(positive emotionality)等维度,为动机研究提供了新的视角。但是,在此视角下分析口语学习者动机发展变化的研究目前并不多见,需要进一步深入开展。而多数非英语专业学生在英语口语学习过程中都会受到母语干扰、语言习惯、思维差异、心理因素及性格差异等多种因素的影响,出现学习动机不足,甚至动机消退的现象。因此,本文从定向动机流理论框架内三个维度出发,通过个案研究,分析非英语专业大学生在英语口语学习过程中动机的发展变化,构建大学英语口语教学的有效应用策略,从而有助于提高英语口语教学质量和学生的学习效率。

本研究数据收集历时3个学期。通过个案研究法对3名受试者分别进行了3次半结构式访谈,每人平均访谈时间为30分钟。在征得受试者同意后,研究者对每次访谈进行了录音,访谈后将录音进行逐字转写。此外,本研究还收集了3位受试者的课内外活动记录、口语考试成绩及分析和书面总结等。

本研究通过对三名大学英语个体学习者访谈的分析,印证了定向动机流理论。研究发现,具体可行的学习目标对口语学习动机的发展起到积极作用。很多学者提倡应建立语言学习与学习者当下或未来生活的关联性。这就印证了愿景策略的有效性。研究还发现教师的进度检查和正向反馈能够提升学习者对自己的口语能力认知和自信,从而产生成就感。摆脱评价、比较所产生的焦虑情绪的束缚,获得积极、清晰的英语口语学习自我概念。继而对其口语学习的投入度和效果带来直接影响。

本研究结果对英语口语教学具有一定启示作用。首先,教师应帮助口语学习者设定明确的、定向的目标或愿景,激发定向动机流生成。鼓励学习者为预期目标和有价值的任务持续付出努力,不断提升自我效能,直至理想自我即愿景实现。其次,教师应帮助学习者生成并利用促成性结构,维持定向动机流强度。教师应帮助学习者根据目标动态调整学习习惯,协助学习者制定并实施有针对性的时间表和路线图,监控其任务完成情况并提供正向反馈。最后,教师应帮助学习者产生积极情感,通过鼓励使其产生幸福感和成就感,保护定向动机流势头。在大学英语口语教学中激发、维持并保护学生的定向动机流,有助于提高英语口语教学质量和学生的学习效率。

参考文献 (References)

1. 常海潮. (2016). 定向动机流——二语动机理论研究新进展. 现代外语, 39(05): 704-713.
2. 常海潮. (2017). 英语专业学生学习动机变化机制研究——基于定向动机流理论的定性考察. 外语界, 180(03): 39-47.
3. 付蓓. (2019). 定向动机流视角下的英语口语学习自我概念发展变化——一项非英语专业大学生的历时跟踪个案研究. 外语界, 193(04): 50-57.
4. Dörnyei Z, Ibrahim Z & Muir C. (2015). 'Directed Motivational Currents': Regulating Complex Dynamic Systems through Motivational Surges. In book: *Motivational Dynamics in Language Learning*. Bristol: Multilingual Matters, pp. 95-105 [in English].
5. 文秋芳. (2015). 构建“产出导向法”理论体系. 外语教学与研究, 47(04): 547-558.

基金项目: 2022年度黑龙江省高等教育本科教学改革研究项目“基于CDIO理念的新工科学术英语混合式教学模式研究”编号SJGY20220094

СЕКЦІЯ III
МОВНА КАРТИНА СВІТУ: СХІД VS ЗАХІД

Tang Chao

*Master in Linguistics and Applied Linguistics,
Harbin Engineering University,
Harbin, China*

**CONSTRUCTION OF CHINA'S NATIONAL IMAGE IN CHINA DAILY'S
COVID-RELATED REPORTS:
A CORPUS-BASED CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS**

Keywords: national image, critical discourse analysis, COVID-19, corpus.

Abstract: In recent years, China's international communication media has paid more and more attention to the construction of the national image. It has become increasingly popular to study how to build a positive national image of China and how to tell China's stories in a proper way. During the COVID-19, China Daily took the initiative to hold the international discourse, spread the China's stories and guided public opinion, which plays a critical role in the construction of China's national image. This paper takes critical discourse analysis as the research perspective, analyzes the COVID-related news reports of China Daily based on Factiva corpus, explores how China Daily presents a true, multi-dimensional and panoramic national image of China in news reports, and summarizes the national image construction strategy.

The finding suggests that China Daily's news coverage of the epidemic was fair and objective, truthful and credible, and more likely to reach people's hearts and resonate with them, allowing them to see the facts and the truth, and acting as a spiritual pillar for them, which is conducive to people's security, social stability, and national harmony.

近年来，我国外宣媒体越来越重视国家形象的构建。如何建构中国国家形象、讲好中国故事，成为热点话题。新冠疫情期间，《中国日报》的新闻报道主动把握国际话语权，传播中国故事、积极引导舆论，对建构中国国家形象发挥着重要作用。本文以批评话语分析为研究视角，基于Factiva道琼斯语料库分析《中国日报》中的涉疫报道，通过对特定高频词、索引行、搭配词的分析，探究外宣媒体如何通过语言在新闻报道中塑造真实、立体、全面的国家形象，归纳《中国日报》国家形象建构策略。研究发现，《中国日报》涉疫报道凸显了中国合作、负责任、有担当的国家形象，积极掌握国际话语权，加强了对外话语体系建设。

随着全球化的发展，国家形象成为中国及其他国家日益重视并研究的重要议题。国家形象是指国家的客观状态在公众舆论中的投影，也就是社会公众对国家的印象、看法、态度、评价的综合反映，是公众对国家所具有的情感和意志的总和（刘小燕，2002）。进入全球化时代以来，中国取得了巨大的经济发展成就，逐渐走近世界舞台中心，经济大国形象深入人心，进而成为中国国家形象的标志性内容之一。与此同时，中国积极参与各类国际组织和相关的国际活动，在国际场合发出中国声音，主动地塑造和维护国家形象。近年来，中国的国家形象不仅仅只是停留在经济大国上，其外交形象和文化形象也进入了国际社会关注和讨论的视野。2020年初，新型冠状病毒肺炎疫情在中国湖北省武汉市暴发，使得中国处于国际舆论的中心。2022年12月7日，国务院疫情联防联控机制综合组公布了疫情“新十条”，最大限度地保护人民生命安全和身体健康和减少疫情对经济社会发展的影响，防疫措施进一步优化。三年期间，来自不同政治和文化背景、拥有不同意识形态的媒体机构对中国国家行为进行分析讨论，产生误解甚至是污名化报道。因此，中国

外宣媒体意识到了如何建构国家形象的紧迫性和重要性。外宣旗舰媒体《中国日报》是世界了解中国的重要窗口，肩负着对外宣传中国国家形象的重任。本文故选取《中国日报》英文版涉疫报道作为语料研究，结合语料库与和批评话语分析来研究《中国日报》在2020年至2022年期间对中国有关涉疫报道国家形象的构建。具体分析两方面内容：（1）《中国日报》在疫情期间对于中国国家形象建构的重点；（2）《中国日报》在涉疫报道中如何对中国国家形象进行建构。

批评话语分析 (Critical Discourse Analysis, CDA), 又称批评语言学或批评话语分析, 从批评的角度研究话语, 通过分析话语的特点及其所处的社会历史文化语境来考察背后的意识形态意义, 旨在分析语言、权力和意识形态的关系 (辛斌, 高小丽, 2013)。20世纪70年代末, 福勒首次在《语言与控制》中提出“批评语言学”, 距今已有四十多年的发展。在这四十多年里, 国内外批评话语研究呈现出强劲的发展态势, 得到了快速发展。批评话语分析不仅注重对话语的描述, 更注重对话语的解释, 旨在探索以语言为主要形式的社会交往活动, 揭示话语背后隐含的意识形态和权力关系, 为语言和话语研究提供了一种新的方法和视角。语料库语言学分析法 (Corpus Linguistics Approach, CLA) 是一种新的研究视角, 常用来进行批评话语分析。批评话语分析与语料库语言学相结合使得研究方法得到了丰富以及研究理念得到了拓展。其中常用于话语分析的方法包括词频统计、主题词分析、词丛分析、检索行分析和搭配分析。语料库拥有强大的储存能力, 弥补人类记忆的局限性, 此外可以用来揭示语言与社会之间的关系, 这是批评话语分析话语分析的问题核心之一 (辛斌, 丁建新, 钱毓芳, 2018)。另外, 语料库语言学不仅可以使批评话语研究者接触更大规模、更为真实、更为客观的语言数据, 而且将其与批评话语分析相结合是质性研究与量化研究的结合。基于语料库的批评话语分析在国外兴起较早, 代表人物有斯塔布斯(1996)、派珀(Piper, 2000)、贝克和麦克恩纳里(Baker & McEnery, 2005)等, 他们利用词频、主题词、搭配词等语料库信息进行理论探索和语料分析。在国内, 语料库语言学研究起步较晚, 钱毓芳(2010)对语料库与批评话语分析结合进行了系统的阐述, 并运用基于语料库对英国报刊中关于恐怖主义话语的主题词开展了详细分析。在此之后, 利用语料库的批评话语分析受到了国内学者的关注, 语料库研究成果取得了大量的研究成果。基于语料库的方法虽然在批评话语分析中得到了广泛应用, 但是对于社会文化语境下的话语过程无法得到解释(唐丽萍, 2011)。

本文借助语料库软件AntConc4.1.4从特定词频列表、索引行、搭配词表三个方面来进行分析。自新冠疫情暴发以来, “global”、“people”、“health”、“world”、“cooperation”、“vaccine”、“international”、“control”等高频关键词出现在涉疫新闻报道中, 因此可以初步推断出在疫情三年间, 中国政府高度重视人民生命安全, 强调国际抗击新冠疫情合作, 关注世界人民的生命安全和健康, 加强国际抗疫合作, 并且在涉疫报道中对中国政府在抗击疫情上与各国合作给予了充分的肯定。本文选取了“global”、“cooperation”、“vaccine”“control”四个较能体现出中国国家形象构建的高频词进行详细分析。自新冠疫情暴发以来, “global”、“people”、“health”、“world”、“cooperation”、“vaccine”、“international”、“control”等高频关键词出现在涉疫新闻报道中, 因此可以初步推断出在疫情三年间, 中国政府高度重视人民生命安全, 强调国际抗击新冠疫情合作, 关注世界人民的生命安全和健康, 加强国际抗疫合作, 并且在涉疫报道中对中国政府在抗击疫情上与各国合作给予了充分的肯定。表1中关键词榜首的“global”在语料库中共出现1717次, 如例句所示: It is clear therefore that China has been playing an important role in the global fight against the outbreak. 自新冠疫情暴发以来, 中国政府把人民生命安全和身体健康放在第一位, 在习近平总书记“人民至上、生命至上”理念的指引下, 当世界其他地方新冠肺炎确诊人数和死亡人数持续攀升时, 中国最大程度保护了人民生命安全和身体健康, 更为经济社会发展提供了坚实基础。除此之外, 中国政府积极维护世界人民生命安全和身体健康, 义无反顾地举起国际人道主义旗帜, 在国内医疗资源依旧紧张的情况下, 毅然决然地投入到新冠肺炎疫情防控阻击的国际救助活动, 加强国际合作, 为全球抗击新冠肺炎疫情提供力所能及的国际援助, 展现大国风范。高频词中的“cooperation”位列第五, 一共在语料中出现了1516次, 如例所示: China's experience in fighting the novel coronavirus could provide more practical experience in upgrading global cooperation in

public health emergencies, according to a newly released report. 这句例句出自于2020年2月21日《Experience in fighting virus can be shared with the world》的新闻报道中。此时正值疫情伊始时期，面对前所未见、突如其来的新冠肺炎疫情，中国以对全人类负责的态度，打响了一场疫情防控的人民战争、总体战、阻击战。应对疫情，中国承担着首要责任，中方为应对疫情采取的有力举措不仅在对本国人民负责，也在对全世界负责。正是因为中国采取前所未有和非同寻常的防控措施，加之有关国家的共同努力与合作，才有效地防止了疫情的大规模国际蔓延。因此，中国自新冠疫情暴发以来强调国际合作，在抗击病毒的过程中，中国始终秉持人类命运共同体意识，为突发公共卫生事件分享实用经验，强调各国合作的必要性，并与主动与各方协调，承担大国责任。“vaccine”在语料中出现了1356次，本研究筛选字段为2并剔除了无实际表达意义的搭配词汇，从语料中提取了有关“vaccine”报道的十大搭配列表，即“development”、“production”、“cooperation”、“research”、“nationalism”、“distribution”、“aid”、“assistance”、“equity”、“diplomacy”。在新冠疫情的三年里，变异毒株在全球扩散，世界疫情形势复杂严峻，疫苗是战胜疫情和恢复经济的有力武器，而保障充分的疫苗供应和分配更是当务之急。新冠肺炎疫情发生以来，中国团结各方携手抗疫、共克时艰的步伐从未停歇。由流行病防范创新联盟、全球疫苗免疫联盟和世界卫生组织共同牵头的“新冠疫苗肺炎实施计划”(COVAX)，旨在提高疫苗研制效率，为疫苗快速生产和大量、公平普及奠定基础。中国于2020年10月正式加入COVAX，这是中国秉持人类卫生健康共同理念、履行自身承诺推动疫苗成为公共卫生产品的一项重大举措。中国已向120多个国家和国际组织提供超过20亿剂疫苗，占中国以外全球疫苗使用总量的三分之一，成为对外提供疫苗最多的国家。从最早承诺将新冠疫苗作为全球公共产品到最早支持疫苗知识产权豁免，再到最早同发展中国家开展疫苗生产合作，中国始终秉持人类卫生健康共同理念，同各方携手努力，提高疫苗在发展中国家的可及性和可负担性，为破解“分配赤字”、弥合“免疫鸿沟”贡献了中国力量。因此，作为高频词之一的“vaccine”的出现，这表明了在进行涉疫新闻报道中国家形象的建构是对疫苗高度重视的。对于建构新时代负责任、有担当的中国大国形象是非常有利的。因此，作为高频词之一的“vaccine”的出现，这表明了在进行涉疫新闻报道中国家形象的建构是对疫苗高度重视的。对于建构新时代负责任、有担当的中国大国形象是非常有利的。如例所示：But some countries have resorted to “vaccine nationalism” by hoarding resources and refusing to share vaccines with other countries. This go-it-alone attitude has proved disastrous in the past, and is destined to do so again. “疫苗民族主义”(vaccine nationalism)指的是部分发达国家为满足本国民众疫苗需求采购大量疫苗而后考虑其他国家，造成经济落后国家难以有效应对疫情风险，从而扰乱世界抗疫局面。例9通过陈述某些国家采取一意孤行的态度进行疫苗垄断而不关心其他国家人民的生命健康置之事外，表明中国将以坚定的态度积极推动全球抗疫，呼吁各国增强国际合作机制与协作，摒弃“疫苗民族主义”，践行“疫苗多边主义”。“Control”作为《中国日报》涉疫报道十大高频词之一，共出现了1258次，如例所示：“...Putting people’s lives and health before everything, China has adopted strict control and prevention measures, which has won the cooperation of its people.”《中国日报》在2021年12月13日发表的这篇名为《China did the right thing to contain COVID-19》的新闻报道中详细地向读者解释了中国选择严格的疫情防控措施的原因：新冠肺炎疫情发生以来，中国始终把人民的生命安全放在首位，坚持人民至上、生命至上，采取严格的管控和防范措施，赢得了人民的支持。中国政府实施“动态清零”政策，第一时间统筹调配检测、流调、转运、隔离、收治等力量，最大限度遏制疫情扩散蔓延，取了显著的成果。中国政府从自身国情出发制定并实施“动态清零”政策，对中国人口基数大、老年人口占比大等各方面进行了深入考量，不仅有利于中国，也有利于世界，共同努力打赢这场疫情防控硬仗，守护人类健康，为世界复苏和全球团结抗疫作出了贡献。《中国日报》对于为什么中国执行严格疫情防控原因的报道，以清晰明了的事例和论据在一定程度上消除了读者的疑惑，即中国与发达国家为何在防疫措施不同，为何其他采取群体免疫对中国防疫措施表示怀疑的原因以及其他问题，有利于将中国建构为一个负责、有大国担当的国家形象。

语料库技术与批评话语分析相结合对新闻话语进行分析,不仅能够提高分析研究的信度,提升研究的客观性,也能在最大程度上阐明隐藏在话语背后的深刻道理。本文基于Factiva语料库后筛选并自建小型语料库,以《中国日报》有关涉疫新闻报道为例,通过语料分析软件AntConc从特定词频、索引行分析、搭配词三个方面进行分析研究,研究话语、国家形象建构与社会意识形态之间的关系。研究发现,《中国日报》在其有关涉疫新闻报道中建构了中国在疫情中负责任、有担当的道义坚守和使命担当,坚持以天下为己任,从人类共同利益出发,与各国展开积极合作,积极践行构建人类卫生健康共同体,始终维护世界和平安宁,展现了负责任的大国形象。因此,中国通过新闻话语构建积极的国家形象,在国际舞台上塑造符合我国国家利益、符合我国发展的国家形象,更好地向世界展示真实立体全面的中国,也为讲好中国故事打下坚实的基础。

参考文献 (References)

1. 丁立 & 刘泽权.(2021).美英典型智库的“一带一路”话语研究——基于语料库的视角. 情报杂志(06),102-110+81.
2. 连少英 & 米若玉.(2021).《华尔街日报》对我国应对新冠肺炎疫情的报道研究——基于语料库的批评性话语分析. 新闻春秋(01),40-52.
3. 辛斌 & 高小丽.(2013).批评话语分析:目标、方法与动态. 外语与外语教学(04),1-5+16. doi:10.13458/j.cnki.flatt.003923.
4. 黄晓英 & 杨跃.(2012).基于网络语料库WebCorp的话语历史分析. 外语电化教学(05),31-35.
5. 唐丽萍.(2011).语料库语言学在批评话语分析中的作为空间. 外国语(上海外国语大学学报)(04),43-49.
6. 朱晓敏.(2011).批评话语分析视角下的《政府工作报告》英译研究(一)——基于语料库的第一人称代词复数考察. 外语研究(02),73-78+112. doi:10.13978/j.cnki.wyyj.2011.02.020.
7. 辛斌.(2008).批评话语分析:批评与反思. 外语学刊(06),63-70. doi:10.16263/j.cnki.23-1071/h.2008.06.015.
8. 王泽霞 & 杨忠.(2008).英语新闻话语意识形态分析模式研究. 东北师大学报(哲学社会科学版)(03),138-142.
9. 田海龙.(2003).《后现代社会中的话语:批评话语分析再思考》评介. 外语教学与研究(04),318-320.
10. 丁建新,廖益清.(2001).批评话语分析述评. 当代语言学(04),305-310.
11. 纪玉华.(2001).批评性话语分析:理论与方法. 厦门大学学报(哲学社会科学版)(03),149-155.
12. SONG Shuxian.(2022).A Corpus-Based Study of Representation of obesity in China Daily and the Associated Press: Critical Discourse Analysis Approach. Studies in Literature and Language(2). doi:10.3968/12780.
13. Li Ke & Zhang Qiang.(2022).A corpus-based study of representation of Islam and Muslims in American media: Critical Discourse Analysis Approach. International Communication Gazette(2). doi:10.1177/1748048520987440.
14. Michael Farrelly.(2010).Critical Discourse Analysis in Political Studies: An Illustrative Analysis of the 'Empowerment' Agenda. Politics(2). doi:10.1111/j.1467-9256.2010.01372.x.
15. Peter E. Jones & Chik Collins.(2006).Political Analysis Versus Critical Discourse Analysis in the Treatment of Ideology: Some Implications for the Study of Communication. Atlantic Journal of Communication(1-2). doi:10.1080/15456870.2006.9644768.

Yang Ruyi
Undergraduate
Harbin Engineering University
Harbin, Heilongjiang Province, China

**THE ANALYSIS OF NEWS FROM THE CROSS-CULTURAL PERSPECTIVE
(BASED ON TCM NEWS IN *GLOBAL TIMES* AND *THE ECONOMIST*)**

跨文化视角下的中医媒介形象分析 ——以《环球时报》和《经济学人》为例

Keywords: discursive analysis, TCM news reports, cultural dimensions

With its profound cultural values and unique efficacy, traditional Chinese medicine (TCM) has been not only growing in popularity at home and abroad, but becoming iconic since the 21st century. Nowadays, it is little wonder that the international dissemination of TCM mainly depend on the mass media.

Having huge implications for news reports, culture considerably influences its form and content. Thus, it is imperative to make an analysis of news modes from a cultural perspective, not to mention cross-cultural analysis of Chinese and foreign news reports to promote the effective dissemination of TCM and its internationalization.

In addition, the discursive study of news construction from a cross-cultural perspective is a relatively new practice in related research fields, which enables readers to better understand the cultural differences behind news reports and the impact of culture on their reporting orientation. Furthermore, this study lies in Hofstede's cultural dimension theory to make a comparative study of Chinese and foreign news reports on TCM, broadening the scope of research objects and providing a new angle for cross cultural research.

As for research methods, content analysis and comparative research will be employed in this study. First of all, this study objectively and systematically quantifies the content of selected news reports on TCM. Then, the comparison of contents and the attitudes of TCM will be made in order to reveal the cultural features. Finally, according to Hofstede's cultural dimensions theory, the cultural differences reflected in news construction will be discussed in this study.

In conclusion, culture exerts a subtle influence on the reporting of TCM. The study verifies that culture overwhelmingly impact on the construction of news reports on TCM. According to the cultural dimension theory, countries with different cultural characteristics present distinct news characteristics, corresponding to their cultural index.

自新冠肺炎疫情爆发以来，中医在新冠患者的治疗过程中全程参与，辨证施治，其抗疫经验和成绩受到全世界的关注与赞赏。中医疗尽千帆，在不断发展中走向世界。然而在西方近现代医学的冲击下，中医在国内一直饱受争议。报纸、电视节目等媒体平台发布的中医信息中掺杂了许多虚假信息，“伪中医”“伪养生专家”频繁出现，各种喊着“药到病除”“偏方秘方”等口号的中医药虚假广告。这些报道冲击了中医在民众心目中的知名度和信任程度，以及中医在经济社会发展中的地位和潜力，损害了中医的形象。

国内学者专门针对医生的媒介形象研究的较多，而聚焦中医在媒体报道中的形象研究相对较少。其中有学者研究中医在新闻报道中的媒介形象呈现的也只是以某国家某报纸为例，缺乏跨文化视角。从跨文化视角，借助霍夫斯泰德的文化维度理论，综合考察新闻报道中的中医媒介形象

研究尚处于起步阶段。因此，研究中西方新闻报道中有关中医的信息，思考如何更有效、科学地传播中医，建构良好的媒介形象，具有重要的现实和理论意义。

因此，本文基于文本分析法，对选取的中外关于中医新闻报道的文本客观系统地进行量化分析，并从跨文化视角出发，通过对新闻表现方式、建构的中医形象进行对比，结合霍夫斯泰德的文化维度理论进行对比，讨论原因，最终得出结论与启示。拟解决以下问题：1.两家新闻媒体关于中医的新闻报道呈现出什么特点？2.这些报道分别反映了中医什么样的媒介形象？3.影响中医媒介形象呈现的因素有哪些？

研究发现，在高低语境方面，《环球时报》往往使用谨严的词语，官方话语较多，保持客观的态度，向民众传达具体信息。相比之下，《经济学人》用词直白，在传递有效信息时，偏好直截了当地阐明态度。《环球时报》中医相关报道中直接性引语多于间接引语，总体较为官方，在报道中医药的疗效是多使用临床医生的引语，在报道中医行业发展相关问题时多引用政府相关人员、医院管理人员、医生的引语。而《经济学人》在中医药疗效相关报道中，引用患者以及普通民众的话语的报道较多。

在权力距离指数方面，《环球时报》重点着眼于国家、专家等的威严。通俗来讲，中国媒体往往对拥有何种社会资源及资历等问题给予一定的关注。而《经济学人》报道中，民众会对官员和政府提出质疑和批评。这恰恰说明，在英国民众看来，领导人的权力是由底层民众赋予的，权力应为民众服务，权力与领导人个人的地位无关，而与民众对领导人的认可度和支持率有关，因此并不是至高无上的，每个人都可以对权力提出质疑。

在不确定性回避方面，在中医的媒介形象建构过程中，《环球时报》对中医正面积极的形象传播较多，而对其负面消极的新闻报道较少，媒体对中医的报道往往聚焦于中医养生保健知识以及中医药的临床价值和疗效。《环球时报》“以正面宣传为主”为了加强中医宣传力度，在制作新闻标题时使用一些正面词语和夸张修辞，突出中医在防病治病的积极作用。

在个人主义与集体主义方面，《环球时报》的中医新闻通常倡议维护世界和平，促进共同发展，中国是一个既关注本国发展，也渴求全世界平安的负责任的大国，崇尚集体主义。而《经济学人》的报道更关注个人利益，也是从个人层面讨论较多，集体、国家、世界范围内较少。

在男性特质与女性特质方面，《环球时报》的报道中充分展现了女性特质的一面：具有乐观、谦和和宽容等品质，比如“要采取积极、包容、谦和的心态处理关于中医的争议”。而从英国的《经济学人》报道的片段中可以看出，强调反对方面，语气态度强硬，这证明英国是具有男性特质的国家。

通过研究表明，本文得出结论，中英两国媒体对中医新闻报道方式存在一定的不同，通过对不同内容的取舍、情感表现等得以体现。两国新闻的呈现情况则与两国的不同文化特征相契合，是符合大众的内在需求的。因此，在跨文化沟通交流过程中，我们应当增进了解，文化自信，推动中医走出去，走下去；树立跨文化意识，认清文化交流是各国文化蓬勃发展的前提，而密切的文化交流也必然带来文化冲突的危机，只有树立正确的跨文化意识，才能在跨文化交流中有所收获。语言和文化作为中英两国跨文化交流最有效的利器，要求我们既要了解英语这门语言，也要更好地了解英国文化。

参考文献 (References)

1. 崔雅. 中医的媒介形象建构研究. 2021. 浙江传媒学院, MA thesis.
2. 翟莉丽. 新冠肺炎疫情前后《人民日报》中医媒介形象的建构研究. 2021. 西南大学, MA thesis.
3. 丁孝丽. 文化维度理论视角下中美英语新闻对比研究. 2021. 吉林大学, MA thesis.
4. 冯乃祥. "霍夫斯泰德及其文化维度简介." 国际商务(对外经济贸易大学学报). S1(2008):37-41.
5. 李双怡. 英国主流报刊关于中医的话语建构研究. 2016. 浙江传媒学院, MA thesis.
6. 刘爽. 中英主流报纸“新冠肺炎”新闻报道的文化话语研究. 2022. 山东师范大学, MA thesis.
7. 陆地. “新冠”疫情中医疗专家媒介形象研究. 2021. 江西师范大学, MA thesis.
8. 吴梦旒. (2012). 危机传播中新闻框架使用情况的跨文化分析——以中美两国食品危机后的纸报道为例. 中国传媒科技(08), 20-22. doi:10.19483/j.cnki.11-4653/n.2012.08.012.

9. 赵慧君.近十年十家英国全国性报纸中医药报道状况分析.2015.北京中医药大学,MA thesis.
10. 中国国家形象全球调查报告 2018_风闻. (n.d.). <https://user.guancha.cn/main/content?id=187250>.
11. 周阿剑.澳大利亚主流媒体中医药报道现状及话语倾向性研究.2017.北京中医药大学,MA thesis.

胡豫

笔译硕士

哈尔滨工程大学外国语学院学生

哈尔滨, 中国

Hu Yu

Master of Translation

Student of Harbin Engineering University Foreign School of Foreign Studies

Harbin, China

中国日报英文版涉疫报道的隐喻研究

A METAPHORICAL STUDY OF REPORTS ON COVID-19 IN CHINA DAILY

Keywords: *epidemic-related reports, China Daily, cognitive linguistics, metaphor*

Abstract: The COVID-19 pandemic has affected all aspects of people's lives, work and study, threatening their life, health and property safety. In order to promote the public's comprehensive understanding of the coronavirus, reduce public panic, and curb the spread of inaccurate statements, the home-grown media have carried out many reports related to the epidemic. By mining the relevant information of epidemic-related reports in China Daily in 2022, this paper adopts qualitative analysis and information research methods to identify, classify, and analyze metaphors in cognitive linguistics, and studies how the mainstream media in China use metaphors to make statements of facts and express their views on a series of events related to the epidemic. The purpose of this study is to enrich the application of metaphor research, enhance readers' awareness of COVID-19, and deepen their understanding of epidemic-related reports as well as metaphors.

新冠肺炎疫情的世界大流行影响着各国人民生活、工作、学习的方方面面，威胁着人们的生命健康与财产安全。为了促进民众对新冠肺炎的全面认知、减少民众恐慌、遏制不实言论的传播，国内各方媒体进行了多次与疫情相关的报道。本文通过挖掘2022年中国日报英文版中涉疫报道的相关信息，采用定性分析法和信息研究法，以认知语言学中的隐喻为理论基础并对其隐喻进行识别、分类和分析，研究了国内主流媒体如何通过隐喻手法陈述事实并表达对于与疫情相关的一系列事件的看法，以期丰富隐喻研究的应用实践、提升读者对新冠病毒的认识并加深对涉疫报道和隐喻的理解。

自2019年年末新冠肺炎疫情爆发以来，就受到了世界各国民众的的热烈关注，人们由对病毒的一无所知、恐惧不堪到形成初步认知、辨别信息真伪再到客观认识并正确对待新冠肺炎经历了很长一段时间，而着其中的转变离不开国家主流媒体的报道宣传与知识普及。《中国日报》作为中国了解世界、世界了解中国的重要窗口，被全球读者誉为中国最具权威性和公信力的英文媒体。秉持“内容为王”的理念，中国日报关于新冠肺炎疫情的报道对于国内外读者了解中国防疫、抗疫情况和政策发挥着重要作用，而选择进行涉疫报道的“隐喻”研究，则是因为官方媒体话语中的隐喻具有更强影响力与带动读者情绪的作用。本文以极具权威性和代表性的《中国日报》英文版中国板块中涉疫报道为语料，基于隐喻理论，对官方媒体相关报道中隐喻进行深入挖掘，目的在于彰显隐喻的强大解释力、丰富隐喻研究的实际应用并推动中国官方媒体话语传播与研究实践的进一步发展。

雷考夫认为，所谓“隐喻”意即“概念系统中的跨领映射”(George Lakoff 2003)，而概念隐喻是一

种认知方式，指的是以隐喻形式所表达出来的概念，换言之，就是用简单的此事物来解释复杂抽象的彼事物(Lakoff & Johnson)；霍尔曼·休(Holman Hugh)认为，隐喻是一种隐含的类比，它以想像方式将某物等同于另一物，并将前者的特性施加于后者或将后者的相关情感与想像因素赋予前者(Holman Hugh 281)。在我国，墨子第一个给出隐喻定义：辟也者，举他物而以明之也(方勇译注·墨子)；语言学家胡壮麟先生曾指出：隐喻是人们对抽象概念认识和表达的强有力工具，不仅是语言的，更重要的是认知的概念的。(胡壮麟 102)事实上，隐喻不仅是一种修辞手法，更是一种人类独特认知和思维方式(蓝纯)，语言基本上是隐喻的(叶子南)，正如保罗·利科所言：“活生生的存在意味着活生生的表达”(Paul Ricœur 61)，作为人类固有的表达方式，隐喻是与人类生命息息相关的有机体。

在隐喻研究领域，业内学者普遍接受的雷考夫和约翰逊对隐喻的分类，雷考夫和约翰逊《我们赖以生存的隐喻》中强调，隐喻不仅仅是一个语言问题，而更应该将其理解为“概念隐喻”，并将隐喻分为本体隐喻(ontological metaphors)、方位隐喻(orientational metaphor)和结构隐喻(structural metaphor)三部分。本体隐喻主要包括实体和物质隐喻，指的是把经验视为实体或物质，通过后者理解前者，简单来说本体隐喻就是将感情、思想、概念具体化，如“精神崩溃”、“生命是场旅行”等。方位隐喻指运用如上下、左右、内外、前后、远近、深浅、中心-边缘等空间方位的概念来理解另一概念(Lakoff & Johnson)，如“好好学习，天天向上”中，采用“上”的方位概念隐喻了“好、优秀”等含义。而结构隐喻则指的是用高度构造性和简单描述性的概念去构造另一概念(Lakoff & Johnson)，也就是说，结构隐喻是用一种人们较为熟悉的、简单具体的概念的结构去构造另一种人们相对陌生的、复杂抽象的概念，如“浪费时间”、“疫情防控是战争”等。

《中国日报》是国内外高端人士首选的中国英文媒体，是国外媒体转载率最高的中国报纸。为了便于海内外读者理解语篇中的特殊抽象概念，深入了解中国防疫、抗疫情况和相关政策，新闻报道中往往会采用隐喻性的表达方式传递信息。有鉴于此，本文以雷考夫和约翰逊提出的隐喻概念及分类为理论基础，摘录China Daily网站中China板块2022年1月至12月的四十余篇报道自建语料库，共计识别出603个隐喻表达，其中本体隐喻108个，占隐喻总量的17.91%；方位隐喻95个，占隐喻总量的15.75%；结构隐喻400个，占隐喻总量的66.34%，是出现数量最多的隐喻类型。下面笔者将结合具体实例，对上述三种隐喻类型详加阐述。

本体隐喻是使用具有实体的词语来替代抽象的词语，如生、死、喜、怒、哀、乐等抽象的词语。在China Daily 2022年相关涉疫报道中，多次出现表达人物情感、物质容器与程度概念的隐喻语言描写，比如：

例1: "Their warm-hearted gestures have been widely appreciated. The volunteers act as a 'business card' in showing the city's soft power."

例2: Zhang Wenhong, head of the infectious disease department at Fudan University's Huashan Hospital in Shanghai, said it is vital to stay confident, calm and clear-minded, and to not give up the fight against the virus.

例3: "To alleviate the loneliness, many elderly people turn on TV, only to find some comfort from the sound it makes," she said. "Many elderly people are eager to find a receptive ear."

在例1中，源域为“志愿者及其志愿行为”，目标域为“名片”，乐于助人的志愿者们在疫情期间用自己的行动帮助需要帮助的人。而一张张轻薄的名片，容易传播和散发，也可以让人在极短的时间内了解名片的内容。这一隐喻会使读者顿生画面感，一个充满大爱与人情味的文化城市便跃然纸上。例2源域为“冷静清醒的思想”，目标域为“清醒的大脑”，化无形为有形，是常见的一种隐喻表达。例3中，源域为“电视里发出的声音和被倾听的耳朵”，目标域为“倾听或交流对象”，通过“耳朵”这一“容器”的概念映射了疫情期间缺少陪伴的孤独老人独自在家渴望与人交流、渴望“被听见”的真实状态。

人类思维具有立体性的特点，故为了便于理解某些空间上的概念，方位隐喻在上述文章中多有出现，如涉及上下、内外、前后以及中心-边缘等的空间方位概念。比如：

例4: The Omicron strain first emerged in late November and quickly became the dominant strain globally. Compared with the ancestral strain of the novel coronavirus, on which existing vaccines are based, scientists have found the highly mutated variant is better at evading immunity from past infections or

vaccinations.

例5: In response to a question on whether the strategy is at odds with the country's economic advancement, Chang said the pandemic is still at a high level, with new variants emerging and knowledge of the novel coronavirus growing.

在例4中“dominate”体现了中心-边缘的空间概念,“ancestral”体现了时间先后的时间概念,通过对时间和空间方位的描述,很容易让读者了解Omicron的基本情况。例5中“emerge”、“grow”这两个词表示物体在物理空间上的上升,该句将新冠病毒变体及人们对病毒认识的增加描述为空间位置的上升。

结构隐喻是利用为人们所熟知的具体概念来表达抽象未知的概念,在本文所探究的语料中频频现身,包括交规隐喻、道路隐喻、战争隐喻、建筑隐喻等。比如:

例6: A customer in Tianjin canceled an order with a purchasing agent based in Australia a few days ago, the agent said, because of fears that the delivery of a parcel from overseas would cause their health code to turn from green to yellow.

例7: Vocational school graduate Zhang Linyi is not like others who have a predictable career path laid out in front of them, having chosen the "unusual" job of being a livestreaming anchor in 2020.

例8: As the novel coronavirus will likely acquire more dangerous mutations in the future, adhering to the dynamic zero-COVID strategy remains the best option for China, including for Shanghai, which has reached an acute phase of the fight against the disease.

例9: Wang said the trust between volunteers and the elderly built up gradually.

例6引用了红绿灯的工作原理,用源域“绿码”、“黄码”和“红码”来构建目标域“是否与病毒有接触及其接触程度”即健康状况,这一概念隐喻,用读者通俗易懂的方式解释了从海外运送的包裹的安全状况。例7用源域“职业”构建目标域“道路”,因为职业于道路一样都有方向、长度、具有多样性、且充满不确定性,这一结构隐喻用广为读者接受甚至“约定俗成”的道路概念解释了毕业生张某初入社会的就业情况。例8中,用源域“战略”、“紧急阶段”、“抗击”等战争概念构建对抗新冠病毒的方案方法,易于读者接受和理解。例9用源域“筑墙”构建目标域“老人对志愿者的信任”,通过大众熟悉的建筑概念,生动形象的解释了老人对志愿者的信任之墙如何一步步建立起来。

新闻报道中,隐喻能够突出某些元素,并将其他元素置于背景之下,从而传达“意识形态和有说服力的信息。”(Krennmayr, T)而隐喻不仅仅存在于语言中,还存在于思维与日常行为之中,因为“我们赖以思维、行动的概念系统在本质上是隐喻性的”(George Lakoff & Mark Johnson)。黑格尔也曾说过:每种语言本身就己包含无数的隐喻,它们的本义是涉及感性事物的,后来引申到精神事物上去(黑格尔著.朱光潜译)。本文中笔者基于隐喻理论,通过分析China Daily 2022年涉疫报道中的隐喻表达,对其进行识别、分类与研究,探究了本体隐喻、方位隐喻和概念隐喻在实际报道语篇中的作用。隐喻表达将原本复杂抽象的概念具体化、简单化,能够准确高效地向国内外读者传递信息,让国内外读者对新冠肺炎疫情、对中国对待疫情的态度、做法和疫情之下中国人民的生活情况加深了解,也期望通过此次研究能够在彰显隐喻强大解释力的基础上进一步丰富隐喻研究的实际应用,并且可以为认知语言学中的隐喻研究添砖加瓦、贡献力量。

参考文献 (References)

1. George Lakoff. (1993). "The contemporary theory of metaphor" in Andrew Ortony(ed.). *Metaphor and Thought*. Cambridge University Press, 203.
2. Lakoff & Johnson.(1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.
3. Holman Hugh. (1960). *A Handbook to Literature (rev.)*. New York: The Odyssey Press, Inc, 281.
4. 方勇译注. 墨子(精)/中华经典名著全本全注全译丛书(2015). 北京: 中华书局出版社.
5. 胡壮麟. (2004). 认知隐喻学. 北京:北京大学出版社, 102.
6. 蓝纯. (2005). 认知语言学与隐喻研究. 北京: 外语教学与研究出版社.
7. 叶子南. (2008). 语言基本上是隐喻的. 中国翻译(02). <https://kns-cnki-net-443.wvpu.hrbeu.edu.cn>.
8. Paul Ricœur. (1975). *La Métaphor Vive*. Paris: Edition du Seuil, 61.
9. Krennmayr, T. (2015). What Corpus Linguistics Can Tell Us about Metaphor Use In Newspaper Texts. *Journalism Studies*, 16(4).
10. 黑格尔著, 朱光潜译. (1997). 美学. 北京: 商务印书馆, 31.

Zhang Pengrong, Shuai Shizhaoyun

*Master of Arts, Associate Professor, School of Foreign Studies
Harbin Engineering University
Harbin, China*

*Postgraduate Student, School of Foreign Studies
Harbin Engineering University
Harbin, China*

THE OVERSEAS DISSEMINATION AND RECEPTION OF THE TRANSLATION OF *THE QUOTATIONS OF MAO ZEDONG* (BASED ON AMAZON READER REVIEWS)

Keywords: *The Quotations of Mao Zedong; overseas dissemination and acceptance; Amazon reader reviews*

Abstract: For a long time, as the main object of foreign translation and dissemination of Chinese books, *The Quotations of Mao Zedong* has had a remarkable impact on China and the world. The comments and evaluations of foreign readers are an important aspect to study and measure the effectiveness of the work's foreign translation and distribution. In this paper, with the help of data crawler tool and text mining tool ROST CM6, a quantitative and qualitative study on the reader reviews of the translation of *The Quotations of Mao Zedong* on Amazon platform is conducted. The trends of star ratings, emotional attitudes and number of reviews show that most readers have positive attitudes toward it, and give it positive evaluations. Readers' motivation for reading is based not only on circulation but also on personal interests such as historical, philosophical or study needs; at the same time, its political ideology is another important reason. Although there are flaws in the quality of book design and the language quality of the translation, the overseas dissemination of the translation of *The Quotations of Mao Zedong* is on the rise and the overall acceptance is good.

《毛泽东语录》又称《毛主席语录》或“红宝书”，摘录了毛泽东著作中的名言警句，最早出版于1964年，很大程度上体现了毛泽东思想的精髓。本研究以亚马逊读者评论作为研究基础，同时借助网络爬虫技术手段与文本挖掘工具ROST CM6来搜集、分析评论内容，进一步研究《毛泽东语录》海外传播与接受状况，以期为其他毛泽东著作的翻译与传播提供启示。首先需要对《毛泽东语录》在亚马逊平台的读者评论进行数据统计与整理，具体研究过程如下：

(1) 首先利用八爪鱼数据采集器以“Quotations from Chairman Mao Tse-Tung: The Little Red Book”和“Quotations from Chairman Mao Zedong: The Little Red Book”为检索条件，在亚马逊平台采集相关读者评论。由于版本众多，目标设定为仅采集有星级打分的译本，16个译本共爬取251条读者评论；

(2) 手动搜集梳理16个译本在亚马逊平台显示的出版情况与读者评分（表1），以更好地呈现各个版本情况；

表1：各个英译本在亚马逊平台的评分情况

编号	书名	评分	星级(满分5)
1	Quotations from Chairman Mao Tse-Tung: The Little Red Book	514 次评分, 108 条文字评论	4.5
2	Quotations from Chairman Mao Tse-Tung	106 次评分, 47 条文字评论	4.2
3	Quotations From Chairman Mao Tse-Tung: Mao's Little Red Book	97 次评分, 53 条文字评论	2.7
4	MAO TSE-TUNG: the little red book	38 次评分, 6 条文字评论	4.3
5	Mao's Quotations: Quotations from Chairman Mao Tse-Tung	34 次评分, 1 条文字评论	4.7
6	QUOTATIONS FROM CHAIRMAN MAO	14 次评分, 13 条文字评论	3.7
7	Quotations From Chairman Mao Tse-Tung	13 次评分, 8 条文字评论	4.9
8	Quotations from Chairman Mao Tse-tung	11 次评分, 7 条文字评论	3.8
9	Quotations from Chairman Mao Zedong: The Little Red Book	10 次评分, 3 条文字评论	4.8
10	Quotations from Mao Tse-Tung	6 次评分, 1 条文字评论	3.2
11	Quotations from Chairman Mao Tse-tung : Little Red Book	6 次评分, 0 条文字评论	3.8
12	Quotations from Chairman Mao Tse-tung	2 次评分, 2 条文字评论	4.4
13	Annotated Quotations from Chairman Mao	2 次评分, 1 条文字评论	5.0
14	QUOTATIONS FROM CHAIRMAN MAO TSETUNG	2 次评分, 0 条文字评论	5.0
15	Little Red Book: Quotations from Chairman Mao Tse-tung	2 次评分, 0 条文字评论	3.5
16	Quotations from Chairman Mao Tse-Tung	1 次评分, 1 条文字评论	1.0

(3) 将采集结果导入excel并做预处理,对无关信息与非文本数据进行剔除,整理后的excel表格包含“用户名”、“评论标题”、“星级评价”、“评论日期与地区”、“评论详情”和“有用投票数”;

(4) 将excel表格中“评论详情”栏文字导出为txt.文本格式,并利用ROST CM6对文本进一步清洗,进行分词、空行删除、重复行删除、小写转换处理;

(5) 利用ROST CM6进行英文词频分析,此处停用词表设置为自定义文件(笔者整理哈工大停用词表、四川大学机器智能实验室停用词库、百度停用词表的合集),将词频统计结果导出为excel格式,共11822个词,归并单词变形后为1748个词;

(6) 利用WordArt网站导入词频统计表并绘制主题词云图。

根据研究所涉及的16个译本来看,《毛泽东语录》海外传播与接受情况如下:

自上世纪60年代,《毛泽东语录》在全世界共出版500多种版本,总印数50亿余册。随着时代发展,阅读方式呈现多元化,《毛泽东语录》也出现了电子书版、有声读物版;最新2020年仍有海外出版社对《毛泽东语录》再版。

从16个译本读者数据来看,共344名读者参与星级打分,均值约为4.0。情感态度方面,亚马逊根据评论内容提供自动情感分类,251条评论中,好评占160条,差评占91条,比值约为1.8:1。评论数趋势方面,22年间读者年度发文量整体呈上升趋势。尽管存在不同声音,多数评论对译本持积极态度,且关注度不断升高。这也说明了虽然时代变迁,但是毛泽东作品在西方国家的影响力不减反增。

评论内容所涉及的主题词云图(图1)可以分为四类:(1)译本名称信息与人名的评价;(2)译本内容主题的评价;(3)译本质量的关注,包括图书版本与翻译质量;(4)读者体验与感受评价。

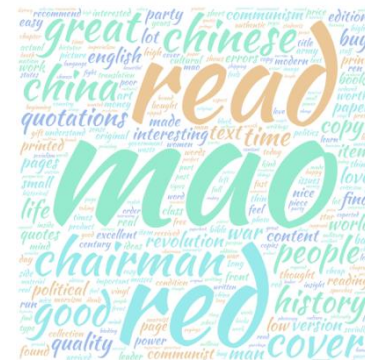

图1:主题词云图

根据主题词在评论文本库中进行查找、分析后发现,持正面情感态度文本涉及图书设计、读者阅读动机等方面,而持负面情感态度文本涉及图书设计质量、翻译质量、读者政治立场等方面。因此,读者阅读动机、图书设计质量、翻译质量

a. 读者阅读动机

就《毛泽东语录》译本而言，读者的阅读动机非常多样化，涉及到发行量因素、读者个人兴趣（如历史、哲学或学习需要）等。海外读者对中国的关注还体现在对中国社会历史变革上。“我在上世纪七十年代读过‘红宝书’。当时，我很感兴趣中国是如何发展地如此之快”（Quo Vadis, 2010亚马逊读者）。也有读者深为毛泽东的诗人魅力所感染。“毛泽东的诗歌天赋彰显在这部作品中；如果这个人不是革命的一股激励力量，鉴于他与生俱来的写作天赋，毫无疑问他会成为一名诗人或作家……但它提供了对这个无疑改变了人类历史进程的人的思想的无价窥视。对于任何文学或政治学者来说，如果想找一个来源来补充论文，或者只是想掌握现代政治思想的漩涡，《毛主席语录》是书架上的一本必读书”（Matt Meltzer, 2001年亚马逊读者）。

英国反对党影子大臣麦克唐纳(John McDonnell)曾于2015年在有关政府开支计划的议会上手拿‘红宝书’并朗诵书中内容以驳斥同僚。这使得海外读者更加注意到这本书，也是2015年该书评论量上升的重要原因之一。

政治性方面，毛主义者(maoist)也是评论中多次出现的词。毛泽东对西方国家的左翼知识分子有着突出的感染力，他的思想一直受到左派的尊敬与推崇。“对于任何马克思列宁主义、毛泽东主义者或一般的左派来说，这是一本伟大而重要的书。引文不是太长，而且连贯”（Thomas D., 2019亚马逊读者）。

b. 图书设计质量

一般说来，图书的设计质量与其装帧设计、内容排版、印制息息相关，这直接影响读者对图书的阅读体验。除有声读物一个版本之外，其他纸质版本中涉及图书设计质量的读者评论大多是负面评论。词频表中，质量(quality)出现频次为28；版本(version)出现频次为19；版本(edition)出现频次为18，印刷的(printed)出现频次为18；错误(errors)出现频次为10。可以看出读者对译本设计质量的关注。

多数读者表示阅读观感体验较差。“这本书印刷错误百出。只是第一次翻阅这本书，我就注意到许多奇怪的拼写和语法错误，这些错误应该很容易发现。例如，‘should’这个词在一行中出现的是‘sho9uld’。排版也很糟糕，段落和行的排版方式很不得当。它们经常在一页的中间被参考文献打断。更糟糕的是，在我拿到的版本中，似乎每个连字符都被替换成了一个方形符号……我不可能推荐这个版本”（Cola Beaker, 2019亚马逊读者）。也有读者表示，译本内容设置合理，“按相关性组织语录是很好的。标注了每一个语录的来源，在大多数情况下，也标注了日期”（Eric from IT, 2017亚马逊读者）。

c. 翻译质量

基于评论文本来看，译本的翻译质量不高。在评论文本库中，translate（包括同根词 translation, translated, translating, translator）在评论文本中共出现13次，分布在各个版本评论中。评论显示译文问题繁多，譬如“译文像是机器翻译出来的”（paul noles, 2015亚马逊读者），“有些译文显得很尴尬”（Bernard M. Patten, 2016亚马逊读者），“译文中充满了拼写错误和奇怪的语法，像是由那些将中文翻译成英文的人制作，而他们从未与以英语为母语的人说过英语”（Matthew King, 2020亚马逊读者）。

总的来看，毛泽东作品之所以能够走出国门、开创局面并形成规模，主要有三方面的原因。第一，中国自身提升国家形象的需要。第二，为其他发展中国家提供经验借鉴与理论指导。第三，为西方发达国家打开一扇了解中国的窗口。基于亚马逊读者评论对《毛泽东语录》的海外传播情况进行研究，不仅有助于我们了解《毛泽东语录》译作在海外的传播与接受情况，还为其他作品走出国门提供了启示：一方面，应当对出版、印刷管理给予重视；另一方面，译者应担负起思想交流的对话责任，最大程度将毛泽东思想的精华传递给海外读者，架设通向世界的思想之桥。

参考文献 (References)

1. Abhilasha Singh Rathor, Amit Agarwal, Preeti Dimri. Comparative Study of Machine Learning Approaches for Amazon Reviews[J]. Procedia Computer Science, 2018, 132.
2. Sara Ashour Aljuhani, Norah Saleh Alghamdi. A Comparison of Sentiment Analysis Methods on Amazon Reviews of Mobile Phones[J]. International Journal of Advanced Computer Science and Applications (IJACSA), 2019, 10(6).

3. 胡燕燕, 李民. 变异语用学视角下英美抱怨言语行为对比研究——以亚马逊商品评论为例[J]. 浙江外国语学院学报, 2019(06):12-18.
4. 李荔. 基于语料库的英语(亚马逊)商品在线评论对比研究[J]. 考试与评价(大学英语教研版), 2020(02):97-101. DOI:10.16830/j.cnki.22-1387/g4.2020.02.020.
5. 李想. 评价理论视角下亚马逊网络购物评论的介入资源[J]. 金陵科技学院学报(社会科学版), 2017, 31(04):79-83. DOI:10.16515/j.cnki.32-1745/c.2017.04.018.
6. 唐炎明, 唐亚明. 《毛主席语录》编发始末[J]. 百年潮, 2015(01):18-28. DOI:10.16624/j.cnki.11-3844/d.2015.01.006.
7. 吴江, 刘弯弯. 什么样的评论更容易获得有用性投票——以亚马逊网站研究为例[J]. 数据分析与知识发现, 2017, 1(09):16-27.
8. 张静. 在线商品评论对亚马逊出口卖家的效用探究[J]. 对外经贸, 2020(04):89-92.

张子汐

哈尔滨工程大学英语笔译硕士,
哈尔滨工程大学,
哈尔滨, 中国

Zhang Zixi

Master of English Translation, Harbin Engineering University,
Harbin, China

目的论视角下文化负载词英译——以2023年《政府工作报告》为例

A STUDY ON THE ENGLISH TRANSLATION OF CULTURALLY LOADED WORDS AND SENTENCES FROM THE PERSPECTIVE OF ECO-TRANSLATOLOGY (BASED ON CHINA DAILY AS AN EXAMPLE)

关键词: 生态翻译学 文化负载词英译 中国日报

Keywords: Skopos theory, culture loaded words, Government Work Report, translation strategy.

1. 引言

《政府工作报告》作为国外媒体了解中国的窗口, 在外宣中发挥了重要的作用, 不仅涉及中国的外交和国内外形势变化, 而且用富有中国特色的文化负载词宣传了国家形象。因其外宣意义重大且翻译极具挑战性, 国内外学者已从各种理论角度对历年《政府工作报告》英译进行研究, 然而, 2023年《政府工作报告》文化负载词英译尚未有人涉及。因此, 本文基于翻译目的论, 就2023年《政府工作报告》中文化负载词英译进行探讨, 分析译者英译时主要采用的翻译策略, 旨在为此类政治文本的英译提供理论上和实践上的借鉴, 对传播中国声音, 促进中国文化和政治思想的对外宣传工作对具有一定的现实意义。

2. 目的论

目的论(Skopos Theory)产生于20世纪70年代, 由德国两位著名翻译理论家赖斯(Katharina Reiss)和弗米尔(Hans J. Vermeer)创立, 是功能翻译理论中最重要的理论之一。其认为, 翻译是在目标语情景中为某种目的及目标受众而产生的语篇, 是一种有目的的跨语言、跨文化的交际活动。

目的论认为翻译活动应该遵循三大基本法则: 目的法则(Skoposrule)、连贯性法则(coherence rule)和忠实法则(fidelity rule)。“目的法则”认为整个翻译过程包括翻译方法和策略的选择, 是由翻译行为所要达到的目的决定。主张“翻译目的决定翻译方法”^[1], 即“目的决定手段”。“连贯法则”指译文需能让接受者理解, 并在目的语文化及译文的交际环境中具有意义。“忠实法则”指译文和原文存在某种联系, 也叫忠信。忠实法则从属于连贯法则, 忠实法则和连贯法则又都从属于目的法则。^[2]因此, 鉴于目的论, 翻译的动机以及对译文功能的期许, 都是译者在翻译前应该明确的。^[3]

3. 文化负载词

文化负载词 (Culture loaded words) 是指那些用来表达某种文化特有事物的词、词组或习语。文化负载词又称“词汇空缺”，这些源语词汇包含的文化信息无法在译入语中找到相对应的词汇。^[4]

翻译是不同语言不同文化间交流的桥梁，不同民族由于具有不同的地理环境、历史背景、风俗习惯和宗教信仰，其语言必定也存在差异。^[5] 为了促进中西两种文化之间的交流必须做好文化负载词的翻译。针对文化负载词英译，从目的论视角对 2023 年《政府工作报告》文化负载词英译策略进行的研究还很缺乏。

4. 目的论指导下的《政府工作报告》文化负载词英译

在翻译文化负载词时，要理解其深层含义。只有正确地理解涵义，才有可能做到准确翻译。还要考虑读者的反应。要根据具体情况选择合适的翻译方法来达到对外宣传和交流的目的。满足以上两点，才真正符合连贯法则和忠诚法则。本文从目的论视角分析 2023 年《政府工作报告》中文化负载词的英译方法及技巧，以期同类政治文本的英译提供借鉴参考。

4.1 直译法

直译法是指在翻译时忠实于原文内容，并同时符合原文文体风格和句式结构的翻译方法。《政府工作报告》中部分文化负载词早已耳熟能详，深入人心，采用直译的方法既可以准确传达这些词语的含义，又可以保留其语言风格，符合目的论的忠诚法则。其次，直译过来的文本一定是能够让读者接受的表达方式，是目的语言里已存在的，符合目的论的连贯法则。最后，采用直译的表达方式，意味着不需要解释说明就可以明确其涵义，所以必然能实现目的法则。

例1. 腾出的资金千方百计惠企裕民。

We also put idle funds and assets to good use and tapped every means possible to see that these funds were used to benefit businesses and people.

“裕民”出自荀况《荀子 富国》：“足国之道，节用裕民，而善臧其余。意为：节约用度，使人民过富裕的生活。这里采用了直译的方法“benefit people”，既符合汉语的表达习惯，也恰当地传达出了原文中中国政府以人民为中心，节省开支造福人民的思想，增强了译文的可读性和可接受性，贯彻了连贯法则和忠实法则。

例2. 缓解中小微企业融资难融资贵等问题。

...alleviate the difficulties faced by MSMEs in accessing affordable financing.

在报告中，词语“小微企业”由我国经济学家郎咸平教授于 2011 年提出，其中对企业在从业人员，资产总额，以及税收指标上都明确了一定的标准。在本句中，译者将该词译作了“MSMEs (micro and small businesses)”，采用了直译的翻译方法，不仅符合了目的论的忠实原则，也最大限度地保留了源语言的内容，简洁明了，摆脱了归化翻译以及加注带来的繁杂。

4.2 意译法

在对文化负载词或者典籍翻译时，意译更加强调原文的词句在译文具体语境中实际意义的传达。^[6] 首先，意译法更注重我国汉语文化体系的独立性，说明汉语文化本身特性不容易被外来文化所干扰，符合目的论的忠诚法则。其次，与直译法不同，意译法更侧重译文的顺畅，更符合目的论的连贯法则。此外，有些文化负载词具有浓厚中国特色，反映中国特有文化色彩，外国读者在相应背景知识欠缺的情况下是很难理解这些词语的。这时，选用意译法可以充分表达出这些词语的内在含义，以使译文读者准确理解，从而实现信息传播和交流的目的。

例3. 不得搞形象工程。

No vanity projects will be tolerated.

在报告中，译者将“形象”一词译作“vanity”。在《现代汉语词典》里，“形象”的一般意义是指：能引起人的思想或感情活动的具体形状或姿态。而在该语境中，“形象工程”是某些领导干部为了个人利益，不顾实际地利用权力做出标榜自己政绩的行为，以实现自己虚荣、争权夺势的目的。因此，译者采用意译的翻译方法，将其译为“vanity”（虚荣的），符合目的语读者所在国家的文化及思想，目标语读者在阅读时便会心领神会，遵循了目的论的一致原则。

例4. 既帮助企业渡过难关、留得青山，也放水养鱼、涵养税源。

This policy not only helped enterprises overcome difficulties and stay afloat, but also nurtured business growth and cultivated sources of tax revenue.

四字词语“放水养鱼”字面意思是为了得到鱼，就要先养起来，使其成长繁殖，也使人们长久收益。若直译为“draw off water to nurture fish”，则无法传达出原文的真正含义，且会让读者迷惑。因此，这里译者进行了意译，译为了“nurture business growth”，准确地传达出要助企纾困，就得有投入付出，通过减税降费给企业创造发展的有利环境，便于目的语读者理解，更好地起到外宣作用。

4.3 释译法

文化负载词的文化色彩和文化意象具有独特性，完全的直译或意译会造成意义理解的偏差或文化涵义亏损的情况。为了完整表达原文的涵义并体现文化意向，在翻译这些词汇时采用释义法，进行必要的解释或说明，才能使目的语读者既理解文化负载词的意思又能传达其中的文化因素，贯彻了目的论的连贯法则。

例5. 持续做好“六稳”、“六保”工作。

We worked relentlessly to ensure stability on six fronts and security in six areas. (The six fronts refer to employment, the financial sector, foreign trade, foreign investment, domestic investment, and expectations. The six areas refer to job security, basic living needs, operations of market entities, food and energy security, stable industrial and supply chains, and the normal functioning of primary-level governments.)

2018年7月，中共中央政治局会议首次提出“六稳”方针。2020年4月，中央又提出“六保”的新任务。以“六稳”为例，其指的是：稳就业、稳金融、稳外贸、稳外资、稳投资、稳预期。在本句中，译者先按字面含义将“六稳”“六保”译为了“six key fronts”和“security in six key areas”，随后在括号内，将“六稳”“六保”的具体内容展开解释，使译文结构完整，又便于目的语读者理解中国方针政策的具体含义，符合目的论的连贯法则和忠诚法则。

4.4 增译法

两种不同的语言在传达同一含义时难免遇到表达不清的情况，适时而恰当的使用增译法即可避免此类情况的产生，使得译语能够清楚地阐述源语的含义。在翻译环节中增加文化负载词中所缺少的内容，从而使译文无论在语法、语形还是连续性上都符合英文读者的阅读习惯，这与目的论的具体要求是相通的。^[7]

例6. 严厉打击各类违法犯罪，开展扫黑除恶专项斗争。

We continued to take a full range of measures to maintain law and order, cracked down hard on illegal and criminal activities of all types.

“扫黑除恶”是指扫除黑恶势力。在翻译过程中，则采用了增译法对“扫黑除恶”的含义进行了补充。扫黑即扫清黑势力，除恶即根除恶势力，译为：cracked down hard on illegal and criminal activities of all types。译者这样的增译，符合目的论的连贯性原则，方便外国受众理解这样高度简练概括的特色词汇，让读者感受到中国与黑恶势力抗争到底的决心，达到了外宣目的。

4.5 减译法

减译法是相对于增译法而言的一种翻译方法，是将原文中反复出现、语意重复的内容在翻译环节中主动省略，不予翻译。^[8]这种翻译显然与忠实于原文的要求背道而驰，但很多时候却能更好地将原文的内涵简洁明了地表述清楚，对目的语读者的接受有着很好的作用，更好地实现翻译目的。

例7. 在攻坚克难中稳住了经济大盘。

Overcoming great difficulties and challenges, we succeeded in maintaining overall stable economic performance.

《现代汉语词典》对“攻坚克难”的解释为：攻占坚固的堡垒，克服层层困难。现在常常用来形容或鼓励人们克服各种艰难险阻，圆满的完成任务。在本句中“攻”和“克”含义重复，根据连贯性原则，译文须语内连贯，具有可读性和可接受性。因此，译者在翻译该短语时运用了减译法，将“攻坚克难”译为“Overcoming great difficulties and challenges”，准确传递原文信息，让译入语读者一读便知其意。

例8. 实施一批互联互通和产能合作项目。

...carried out a number of projects to boost connectivity and industrial capacity cooperation.

在此句中“互联互通”是指各个国家之间相互联系相互沟通，以达成紧密合作，共同扩展全球各个领域的业务往来。在该含义中“互联”与“互通”语义重复，因此，译者将其减译为了一个单词“connectivity”，以确保行文简洁，言简意赅地传达出原文的所表达的含义，增进目的语读者对中国文化、中国政策的理解。

5. 结论

不同类型的著作，其翻译的目的和方法各有不同，但最终能否有效实现翻译目的才是翻译的最根本原则。^[9]外宣翻译中对于文化负载词的翻译，一方面要求译文准确、简洁，另一方面要求译文能尽可能保留原文的文化内涵，使得翻译时必须多方考虑，采用不同翻译方法。本文在目的论的视角下对2023年《政府工作报告》中文化负载词英译进行探究，通过对8个例子的简要分析，发现译者对其中文化负载词的英译主要采用了直译、意译、释译、增译、减译五种翻译策略，力求准确而不失形象地传达原文的深层含义，以达到传播和发扬中国文化的目的。这对于中国文化的对外输出具有积极意义，期待为服务于文化翻译的译者提供一定的启示。

参考文献 (References)

1. Reiss, K. & Vermeer, H. J. (1984) *Groundwork for a General Theory of Translation* (p.101). Tübingen: Niemeyer.
2. 杨小梦(2019).目的论视角下政府工作报告中文化负载词英译策略研究——以十九大报告为例. *现代交际*, (8), 93-94.
3. 韩雪, 卢卫中(2019).从目的论看《习近平谈治国理政》(第一卷)文化负载词的英译. *济宁学院学报*, 40(5), 50.
4. 刘雪(2022).生态翻译学视域下文化负载词的翻译补偿探究——以2017-2021年中国《政府工作报告》为例. *语言与文化研究*, (2), 218.
5. 余丽霞(2016).毛泽东诗词英译本中文化负载词翻译的对比研究. *外语学刊*, (6), 106-109.
6. 廖七一(2000).当代西方翻译理论探索.南京:译林出版社,232.
7. 翟云超,王显志(2015).目的论下的外宣翻译策略——以政府工作报告为例. *河北联合大学学报(社会科学版)*, (1), 97-99.
8. 王柏童(2020).目的论视角下文化负载词的外宣翻译——以《习近平谈治国理政》中的用典为例. *汉字文化*, (18), 121-122.
9. 贾文波(2002).原作意图与翻译策略. *中国翻译*, (4), 33.

СЕКЦІЯ ІV

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ

Баскакова Анна Сергіївна
Генеральне консульство України в Барселоні
Віце-консул
Барселона, Іспанія

ФЕНОМЕН МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ

Ключові слова: культура, культурна взаємодія, політичний простір, геополітика.

Вступ. У даний час спостерігається процес змішування, взаємопроникнення і переплетення культур, який неминучий у зв'язку із загальним зростанням взаємозалежності світу, економічних, політичних та інших тенденцій до зближення. Глобальні процеси, що характеризуються стрімким розвитком, залучають до своєї орбіти представників різних культурних світів, які інколи кардинально відрізняються один від одного за багатьма ключовими параметрами, характеристиками та якостями. Як правильно зазначає Т. Татаренко, що сьогодні ми «спостерігаємо прагнення знайти модель стабілізації суспільства. Будь-яка ретардивна стабілізація призведе до розпаду культурної організації простору країни. Стійкості соціальних структур можна добитися тільки через прогресивну стабілізацію, яка має здійснюватися в межах метаєтнічного простору, в просторових межах культури шляхом модернізації, ідентифікації часткових суб'єктів, яка припускає завершення становлення соціальної структури, розвиток політичної системи, системної цілісності суспільства» [5, с. 47]. Тому особливий інтерес викликає феномен міжкультурної взаємодії та питання її регуляції. Феномен міжкультурної комунікації – це складне явище, до вивчення якого звертаються представники різних галузей науки: політологи, філософи, соціологи, антропологи, філологи, культурологи.

Методи. Для дослідження феномену міжкультурної комунікації було застосовано антропологічний, нормативний, дидактичний, соціологічний та філософський підходи. Антропологічний підхід дає можливість визначити самоцінність кожного народу, його культуру як основу життя окремої людини та всього суспільства, тобто, як спосіб існування суспільства. У соціологічному підході осмислюється як фактор освіти та організації життєдіяльності суспільства, тобто, як сукупність матеріальних цінностей. Філософський підхід носить діяльнісний характер, але не будь-яка діяльність, а лише та, яка має творчий розвиток. В історичному підході наголошується на тому, що історія суспільства розвивається шляхом передачі досвіду від покоління до покоління. Нормативний похід аналізує норми та правила, що регламентують життя людей. Дидактичний похід розглядає сукупність якостей, які людина отримує в процесі навчання і які не унаслідуються нею генетично.

Результати і обговорення. Міжкультурна комунікація – це зв'язок та спілкування між представниками різних культур, що передбачає як безпосередні контакти для людей та опосередковані форми комунікації (зокрема мову, мова, писемність, електронна комунікація). А. Козак визначає зміст міжкультурної

комунікації шляхом «інтеграції трьох найважливіших складових: мови, що відображає культуру народу; культури, що передає особливості суспільно-історичних умов; особистості, яка формується у ході освітньої і соціальної діяльності» [3, с. 107]. «В умовах глобалізованого світу ефективна міжкультурна комунікація передбачає не тільки знання мови комуніканта чи міжнародної мови спілкування, але й культурологічну компетентність, розуміння особливостей ін. культурного середовища і культурного контексту взаємодії» [1].

На думку А. Козак, «під міжкультурною комунікацією розуміють функційно зумовлену комунікативну взаємодію людей як носіїв різних культурних спільнот, що орієнтована на взаємопроникнення культурно-комунікативних смислів, досягнення взаєморозуміння з урахуванням і збереженням «національної картини світу, їх взаємозбагачення в соціокультурному й духовному планах. Це тривалий процес, пов'язаний із подоланням негативних стереотипів, формуванням готовності особистості до діалогу та культурної комунікації» [3, с. 107].

Міжкультурна комунікація як суспільний феномен була викликана до життя практичними потребами світового культурного процесу, що виникли внаслідок бурхливого економічного розвитку багатьох країн та регіонів, революційних змін в технологіях та пов'язаних із цим глобальних рухів. В результаті світ став значно меншим – щільність та інтенсивність спілкування між представниками різних культур дуже зросли і продовжують збільшуватися.

Ці практичні потреби були підтримані змінами у свідомості. Визнання абсолютної цінності різноманітності світових культур, відмова від колонізаторської культурної політики, усвідомлення крихкості існування та загрози знищення величезної більшості традиційних культур і мов призвели до того, що відповідний напрямок став бурхливо розвиватися.

Гостро постає проблема виховання терпимості та повага до інших культур, мови, подолання ворожості через їх несхожість.

Середовище, культурний та комунікаційний простір формують людину ХХІ століття. Все це робить міжкультурну комунікацію однією з найважливіших та цікавих тем для вивчення. На думку В. Євтуха такий «етнополітичний, етнокультурний ренесанс тісно пов'язаний з міжкультурним діалогом і, як показує практика, великою мірою визначає його перебіг та й, зрештою, якість діалогу» [2, с. 15].

Слід також відокремлювати міжкультурну комунікацію та звичайне внутрішньокультурне спілкування. Міжкультурна комунікація є особливою формою комунікації двох та більше представників різних культур, у ході якої відбувається обмін інформацією та культурними цінностями взаємодіючих культур. Процес міжкультурної комунікації є специфічною формою діяльності, яка не обмежується лише знаннями іноземних мов, а вимагає також знання матеріальної та духовної культури іншого народу, релігії, цінностей, моральних установок, світоглядних уявлень тощо. Все це у сукупності визначає модель поведінки партнерів по комунікації. Актуальним є аналіз мовної діяльності як елемента комунікативної діяльності. На це звертає увагу А. Пехник, яка зазначає, що «на політичному рівні виникає проблема розмежування мовної та комунікативної свідомості. Комунікативна свідомість – це сукупність знань та механізмів, які забезпечують весь

комплекс комунікативної діяльності людини. Це комунікативні установки свідомості, сукупність ментальних комунікативних категорій, а також набір прийнятих у суспільстві норм та правил ведення спілкування. До комунікативної свідомості входить і інформація про іноземні мови - ставлення до них, їх оцінка, характеристика ступеня складності, знання про комунікативну поведінку носіїв цих мов та ін.» [4, с. 126].

Слід також зазначити, що в міжкультурній комунікації беруть участь реальні люди, зі своїми цінностями, звичаями та менталітетом. Спілкуючись одне з одним, вони створюють активне полі взаємодії, що є процесом, а міжкультурна комунікація – це, навколо якого утворюється цей процес. Важливу роль у цьому процесі займає розширення в ході функціонування всього симбіозу різних комунікацій, які безпосередньо пов'язані з продуктивним розвитком суспільства, в тому числі і в міжкомунікативній сфері, в якій за допомогою цього спілкування змінюються і людські цінності, і політичні ідеології.

Висновки. Можна виділити ознаки міжкультурної комунікації в сучасному світі: різні процеси спілкування; доступ до ресурсів і знань іншої культури; навчання та усвідомлення про інші культури; крос-культурна комунікація; збалансоване представлення відносно понять іншої культури; спільна відповідальність; позитивне ставлення до різних поглядів; підтримка інклюзії та толерантності; збалансоване розподілення ресурсів; підвищення рівня розуміння між культурами.

На мою думку, міжкультурна комунікація відіграє важливу роль у житті людства. Багато сфер нашої діяльності так чи інакше пов'язані з іншими країнами, народами. Я думаю, що ще довгі роки вчені вивчатимуть це питання, щоб зробити спілкування між людьми різних народів простішим та дати можливість взаємозбагачуватися культурою один одного.

Література (References)

1. Асиметрія у міжкультурній комунікації (2020) // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Асиметрія у міжкультурній комунікації](https://vue.gov.ua/Асиметрія_у_міжкультурній_комунікації) (дата звернення: 10.02.2023).
2. Євтух В. (2009) Міжкультурний діалог: ефективний конструкт інтегративного розвитку поліетнічних суспільств. Політичний менеджмент, 4, 14-27.
3. Козак А. Міжкультурна комунікація в контексті діалогу культур наукові записки. Серія: філологічні науки Випуск 118, 106-110.
4. Пехник А. (2022) Мова, як засіб формування свідомості та світогляду. Друга міжнародна інтернет конференція «Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри». Етнонаціональна та культурна політика: моделі, механізми, проблеми. Одеса, 151 (124-127). Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.17452/>.
5. Татаренко Т. (2009) Міжкультурна взаємодія як чинник структуроутворення організації соціального простору. Політичний менеджмент, 5, 46-54.

Людмила Березовська

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна*

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ЗМІСТОВИЙ КОНТЕНТ

Ключові слова: культура, комунікація, міжкультурна комунікація, міждисциплінарні зв'язки, професійна підготовка.

Актуальною проблемою сьогодення на тлі політичних, соціально-економічних подій спричинених війною, яку розпочала країна-агресор росія проти України, відбувається вимушена міграція людей. У нових умовах життя особливого значення набуває усвідомлення проблеми міжкультурної комунікації, оскільки успішна соціалізація та адаптація вимушено переміщених осіб залежить від їхнього рівня володіння іноземною мовою, досягнення взаєморозуміння у процесі спілкування. У зв'язку з цим, перед закладами вищої освіти постало завдання максимально розвинути міжкультурну комунікацію у процесі професійної підготовки здобувачів освіти, зокрема, майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. За словами А. Шляйхера, *освіта має стати ключем до узгодження потреб та інтересів як окремих людей, так і спільнот, націй, що спонукало PISA включити до системи оцінювання знань здобувачів освіти глобальну компетентність, яка ґрунтується на розумінні міжнародних процесів, умінні комунікувати з представниками різних мовних і культурних традицій, бути мобільними, орієнтуватися в інформаційному просторі [4].*

Проблемі міжкультурної комунікації присвячені дослідження українських (О. Вишняк, Є. Головаха, Н. Костенко, Б. Слющинський, В. Степаненко, М. Шульга, В. Щербина, Г. Щілінська та ін.) та зарубіжних (Дж. Абрамс (J. Abrams), Дж. О'Коннор (J.O'Connor), Х. Джайлз (H. Giles.), Б. Крук (B. Crook), Ф. Дервін (F. Dervin), М. Паатела-Ніємінен (M. Paatela-Nieminen)) учених.

Зауважимо, що в умовах сьогодення змінюються форми, методи та засоби комунікації людей, що пов'язано з укладанням міжнародних контактів, договорів, які держава Україна активно розвиває останнім часом. Ефективність міжнародної діяльності залежить від володіння людьми іноземними мовами, умінні долати комунікативні бар'єри, досягати взаєморозуміння у процесі спілкування з представниками різних країн, знанні культурних особливостей етнospільнот, дотриманні правил етикету, використанні невербальних засобів виразності для вираження думки.

Для визначення категоріально-понятійного апарату дослідження звернімося насамперед до тлумачних словників, щодо сутності понять «культура», «комунікація», «міжкультурна комунікація».

У тлумачному словнику української мови зазначено, що культура – це: «сукупність матеріальних і духовних цінностей, що створені людством протягом його історії; рівень розвитку суспільства у певну епоху; те, що створюється для

задоволення духовних потреб; вихованість та освіченість [8]. Таким чином, культура – це те, що створила людина.

Термін «комунікація» (англ. – communication) походить від латинського communicatio – єдність, передання, з'єднання, повідомлення, що поєднується з дієсловом communico – роблю спільним, повідомляю, з'єдную, та є похідним від communis (лат.) – спільний [6, с.19]; «обмін інформацією, підтримання взаємних стосунків» [3, с. 516]; «риса особистості, її здатність до спілкування з іншими людьми, товариськість, що формується у процесі життя й діяльності людини в соціальній групі» [5, с.174].

Феномен «міжкультурна комунікація» український лінгвіст Ф. Бацевич визначає як процес спілкування людей (спільноти), які належать до різних національних лінгвокультурних груп, послуговуються різними ідіоетнічними мовами, відчують лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, що є причиною комунікативних невдач [1].

У дослідженні феномен «міжкультурна комунікація», розуміємо як спілкування людей, які належать до різних лінгвокультурних спільнот, володіють системними знаннями та комунікативними вміннями, які дозволяють їм обрати адекватні мовні (вербальні, невербальні) засоби виразності для здійснення ефективної комунікації та уникнення міжкультурних непорозумінь.

У процесі підготовки майбутніх вихователів у галузі дошкільної освіти, забезпеченні їх конкурентноспроможності на ринку праці, здатності взаємодіяти з людьми різних традицій і культур важливе значення має переосмислення методик викладання освітніх компонентів, орієнтація на продуктивне засвоєння знань здобувачами освіти із різних навчальних дисциплін, встановлення логічних зв'язків між ними. Реалізація міжпредметних зв'язків потребує коригування навчальних планів та робочих програм загальних, лінгвістичних та професійно спрямованих навчальних дисциплін, які допоможуть зняти умовні бар'єри, що розділяють навчальні дисципліни, і забезпечити взаємопроникнення знань для розширення світогляду, здійснення міжкультурної комунікації. Суголосні з поглядами А. Богуш у тому, що інтеграція знань є об'єднувальною ланкою загальної та професійної освіти в цілісну систему підготовки фахівців, слугує засобом подолання розриву між теорією і практикою у закладах вищої освіти [2, с. 12]; сприяє підвищенню рівня засвоєння навчального матеріалу, розвиває діалектичне та системне мислення, гнучкість розумової діяльності спрямованої на вирішення складних, нетипових завдань [7, с. 6].

Враховуючи те, що заклад дошкільної освіти повинен зацікавлювати дітей вивчати іноземні мови, дізнаватися про культуру, традиції та звичаї інших народів, необхідно сформувати у процесі навчання у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти іншомовну комунікативну компетентність. Так, у процесі вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» зміст навчального матеріалу необхідно будувати на основі формування у здобувачів освіти міжкультурних знань; на практичних заняттях моделювати професійно спрямовані ситуації спілкування з представниками своєї та інших культур, визначати причини порушення міжкультурної комунікації, знаходити приклади міжкультурних відмінностей, прогнозувати реакцію представників різних

культур у ситуаціях, які можуть мати місце у професійній діяльності вихователя. Здійснений аналіз наукових джерел, практичний досвід переконує, що міждисциплінарні зв'язки сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, формують нові знання, яким притаманний вищий рівень осмислення навчального матеріалу. Ефективність професійної діяльності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти залежать не тільки від їхньої фахової підготовки, але й від володіння іноземними мовами, що дасть можливість визначати й розуміти лінгвокультурні комунікативні та поведінкові особливості у процесі роботи з дітьми та їх батьками, які належать до різних національних спільнот, слугуватимуть підґрунтям для успішної взаємодії та взаємопроникнення культур як на побутовому, так і на професійному рівнях.

References

1. Batsevych F. S. (2007) Slovnyk terminiv mizhkulturnoi komunikatsii [Dictionary of terms of intercultural communication] Kyiv.
2. Bohush A. M. Havrysh N. V. (2007) Doshkilna linhvodydaktyka: Teoriia i metodyka navchannia ditei ridnoi movy [Preschool language didactics: Theory and methods of teaching children's native language] / Za red. A. M. Bohush. Kyiv.
3. Busel, V. T. (Ed.). (2005). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Great Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. Kyiv.
4. Chy hotovi dity zhyty v mizhkulturnomu sviti? Pershe otsiniuvannia hlobalnoi kompetentnosti PISA [Are children ready to live in an intercultural world? The first assessment of PISA global competence]. <https://nus.org.ua/articles/chy-gotovi-dity-zhyty-v-mizhkulturnomu-sviti-pershe-otsinyuvannya-globalnoyi-kompetentnosti-pisa/>
5. Honcharenko, S. U. (1997). Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv.
6. Kosenko, Yu. V. (2011). Osnovy teorii movnoi komunikatsii [Fundamentals of the theory of linguistic communication]: navch. posib. Sumy: Sumy State University.
7. Sobko Ya. M. (2014) Teoretyko-metodychni osnovy vprovadzhennia intehratyvnykh kursiv u profesiino-tekhnichnii osviti [Theoretical and methodological foundations of the implementation of integrative courses in vocational education]: navch.-metod. posibnyk. Lviv.
8. Yaremenko, V., & Slipushko, O. (2001). Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]: u 3-kh tomakh. Vol. 3, 862. Kyiv.

Світлана Наумкіна

*доктор політичних наук, професор, завідувача кафедрою політичних наук,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний Університет імені К.Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

Алевтіна Пехник

*кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних теорій
Національний університет «Одеська юридична академія»
Одеса, Україна*

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ В АСПЕКТІ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Ключові слова: комунікація, геополітика, культура, взаємодія, політичний процес.

Вступ. У сучасному світі виявляється чимало проблем національного, регіонального та глобального рівня, що мають настільки глибоке коріння, що це визначає їхнє сприйняття як історично зумовлених. Проблеми глобального світопорядку, що формується, вимагають нового рівня осмислення багатьох питань світового розвитку. Разом з тим, не можна ігнорувати ті підходи, які в минулому допомагали зрозуміти особливості політичних процесів за допомогою мови, політичної символіки тощо. Невипадково в останні роки інтерес до подібних підходів помітно зріс. За допомогою таких знань робляться дуже успішні спроби розібратися в картині світу, виявити елементи геополітичного коду, які допомагають виявити єдині основи традицій та звичаїв різних країн та народів. А далі за допомогою таких елементів реально побудувати сучасну модель їхньої співпраці. «Геополітичне становлення будь-якої держави, – на думку Н. Печко, – передбачає формування конкретної внутрішньої та зовнішньої політики, остання з яких охоплює широкий спектр взаємовідносин на міжнародному просторі та тісну політичну взаємодію. Ефективність будь-якої політики значною мірою залежить від стилю комунікації, її смислового та прагматичного наповнення, обраних комунікативних стратегій і тактик» [2].

Якщо задуматися про те, як сучасні політичні конфлікти та методи їх вирішення впливають не тільки на світову політику, а й на становище та безпеку людини, то стане зрозумілою необхідність формування нових підходів до їх врегулювання. Бажано, щоб цей підхід враховував можливості контактів навіть непримиренних сторін на міжкультурному ґрунті діалогу. І тут на передній план виходить проблема, яка стосується процесу міжкультурної взаємодії, яка не менш важлива ніж питання економічного, соціального чи військово-політичного розвитку. У світі, як і раніше, виявляється дефіцит розуміння, а з цим приходиться усвідомлення значущості подальшої розробки міжкультурного інструментарію комунікації, вивчення та використання накопиченого позитивного досвіду та дистанціювання від практики, яка давала негативні результати.

Методи. Теоретична основа роботи полягає в аналізі ключових політичних, антропологічних та філософських концепцій, що стосуються міжкультурної комунікації та діалогу культур, виявлення спільних рис і певних відмінностей. Порівняльний аналіз як ключовий метод дозволив побачити суттєві риси підходів

щодо інтерпретації понятійного апарату. Це стосується категорій «міжкультурний діалог», «міжкультурна комунікація», «діалог культур». Проблематика діалогу культур переважно аналізується у контексті філософсько-політичної методології, в межах якої здійснюється порівняльний аналіз різних концепцій.

Результати і обговорення. Уся історія людства – це діалог, який пронизує все наше життя. Він є засобом здійснення комунікаційних зв'язків, умовою порозуміння людей, а найбільш сприятливою основою для розвитку міжетнічних та міжнаціональних відносин. Глобалізація та глобалізаційні процеси сприяють діалогу культур. Проблеми відкритості до діалогу та взаєморозуміння в сучасному світі набувають глибокого характеру, а інформаційне суспільство створює сприятливі умови реалізації процесу діалогу культур. В інформаційному суспільстві складаються нові форми масової комунікації, соціально-політичного спілкування, стилі мислення та способу життя, нові парадигми політики та управління. Форми міжкультурної комунікації включають в себе практики. Це планування мережі, формування доступних контактів, навчання та пов'язані стратегії для глибокого розуміння інших культур.

Коли ми говоримо про концептуальні підходи до розуміння комунікації, діалогу, взаємодії, то привести пропозицію Б. Слющинського, який виділяє декілька «конкретно-наукових підходів: по-перше, це різні підходи технократичного і інтеракційного характеру; по-друге, в межах інтеракціонізму вчені розділились у вирішенні питання про те, як пояснити комунікацію – посиланнями на індивідуально усвідомлену діяльність чи у якості похідної від соціальної структури» [3, с. 15].

П. Кучмії визначає «концептуальні підходи до вивчення міжкультурної взаємодії як важливий чинник міжнародних відносин і одним з пріоритетних напрямків зовнішньої політики західних держав та реалізації їх зовнішньополітичних інтересів». На його думку, вони базуються «на теорії багатовимірності та динамічності міжнародних процесів і глобального розвитку. Це передбачає здійснення аналізу взаємодії основних векторів цього системного явища на національному, регіональному і глобальному рівнях». Слід погодитися з думкою П. Кучмія, що «такий підхід дозволяє всебічно розглянути процес взаємодії культур на всіх рівнях, визначити його механізми та принципи, виокремити головні чинники цього процесу, з'ясувати взаємозв'язки і на цій основі зробити узагальнення і висновки» [1, с. 52].

В процесі вирішення конфліктів важливу роль має інтеркультурний діалог, який є засобом взаємодії між представниками різних культур та призводить до поліпшення взаємовідносин і більш глибокого розуміння один одного. Він може бути використаний для посилення політичного діалогу та досягнення домінуючих цілей. Інтеркультурний діалог може бути використаний для відновлення політичної стабільності та підвищення доступу до політичних прав в окремих культурах та суспільствах. Інтеркультурний діалог може допомагати представникам різних культур вирішувати суперечки, розуміти потреби та цілі, підтримувати міжнародну співпрацю. Такий вид діалогу може допомагати у розширенні прав та захисту різних соціально-політичних, національних чи релігійних меншин.

Сьогодні можна виділити дві моделі міжкультурних комунікацій: літеральна та комунітарна. Вони обидві виходять з індивідуального суб'єкта комунікації, тобто

схиляються до номіналістичної версії культури. Але їх розрізняють суттєві розбіжності у розумінні природи людини. Саме у площині уявлень про структуру та характер функціонування особистості і різниця між цими стратегіями. Ні ліберальна, ні комунітарна стратегії не вільні від проблем та можливості використання їх для політичних маніпуляцій. Це робить дослідження міжкультурних контактів актуальним та своєчасним.

Висновки. На рівні геополітичного простору важливо шукати ті шляхи міжкультурної взаємодії, які здатні створити порозуміння людей, народів, держав, тоді, коли жодні інші аргументи не можуть змусити їх зблизити свої позиції щодо принципових геополітичних питань. Це дасть можливість відновити втрачені зв'язки людини з природою. Сучасний світ слід вважати продуктом спілкування представників різних культур, а в умовах різкого зростання рівня транскордонних переміщень простір міжкультурної комунікації охоплює всю планету. Така взаємодія не лише глобальна, вона безперервна та складається як з незліченних особистих контактів між людьми, так з опосередкованих форм комунікації.

Можна сформулювати основні напрямки розвитку міжкультурної взаємодії на геополітичному рівні: підвищення багатобічності у політичних рішеннях та правилах; розвиток діалогу між державами, які базуються на принципах уваги та взаємоповаги; розширення міжкультурного співробітництва, що базується на взаєморозумінні та підтримці; формування міжнародних конструктивних партнерств та спільних проектів; створення механізмів, які допоможуть прийняти та застосувати міжкультурні правила; посилення світового взаємозв'язку та підтримки між культурами та народами.

Література

1. Кучмій, П. (2003) Міжкультурні комунікації: структура і динаміка процесів. *Культура народів Причорномор'я*, 37, 52–55.
2. Печко Н. (2014) Проблеми міжкультурної комунікації: обмовки політиків. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. URL : https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/4586/1/mov_univers_2014.pdf.
3. Слющинський Б. (2020) Міжкультурна комунікація як віддзеркалення сучасного рівня культури. *Міжкультурна комунікація і глокалізаційні процеси у соціологічному вимірі*. Маріуполь: МДУ, 85.

Катерина Шевченко

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри китайської філології
Київського національного лінгвістичного університету
м. Київ, Україна*

ДИСКУРСИВНІ МАРКЕРИ М'ЯКОГО ВПЛИВУ У ДІЛОВОМУ ТЕКСТІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Ключові слова: *дискурсивні маркери, китайська мова, ділова комунікація, м'який вплив.*

Китайська мова, як засіб ділового спілкування з одним із найпопулярніших ділових партнерів у сучасному світі, привертає увагу багатьох сучасних фахівців перекладу та науковців-лінгвістів, в тому числі й українських. Дослідження ділового дискурсу китайської мови в Україні проводиться з різних ракурсів, але останнім

часом в умовах людиноцентризму актуальності набуває когнітивна лінгвістика, яка всебічно розглядає проблеми співвідношення мови та свідомості людини, її роль у пізнавальних процесах та вивчає форми взаємодії між мовою та когнітивними можливостями людини та психолінгвістика, яка розглядає вербальні засоби маніпуляції та впливу на свідомість людини. Вважаємо за доцільне дослідити саме дискурсивні маркери м'якого впливу у діловому тексті китайської мови, як засоби досягнення ефективної ділової комунікації. Уміння оперувати дискурсивними маркерами такого характеру у діловому спілкуванні сприяє розширенню та покращенню ділових зв'язків між Китаєм та Україною, що ефективно відображається на розвитку міжнародних стосунків та всебічному економічному розвитку нашої країни. Вони мають значний вплив на встановлення довіри та довгострокових ділових відносин між представниками двох країн, тому дослідження дискурсивних маркерів китайського тексту, які виступають основними механізмами м'якого впливу у діловій комунікації є **актуальним** для сучасної української лінгвістики. **Новизна** полягає у детальному аналізі та характеристиці дискурсивних маркерів м'якого впливу в китайському діловому тексті та дослідженні таких засобів впливу в різних контекстах.

Методи дослідження: аналіз, дедукція, описовий метод, структурний та функціональний використовуються для детального аналізу дискурсивних маркерів м'якого впливу в китайському діловому тексті. Лінгвістичні: дискурс-аналіз, структурний та функціональний аналіз, контекстуально-інтерпретаційний методи надають можливість детально розібрати дискурсивні маркери та виявити підтекст м'якого впливу.

Поняття та класифікацію дискурсивних маркерів досліджували вітчизняні науковці С. Засекін [1], Н. В. Пожарська [2], функції дискурсивних маркерів аналізували зарубіжні вчені Б. Фрезер [3, с. 935], Д. Шиффрін [4, с. 46] та інші, але здебільшого дослідження стосувалися української та англійської мови. Метою нашого дослідження є дослідити дискурсивні маркери китайської мови та їхні механізми впливу у діловій комунікації. Для цього ми проаналізували 25 усних та письмових текстів ділового дискурсу, загальний обсяг становить 78 сторінок та обрали найпоширеніші маркери, які на нашу думку виступають засобом м'якого впливу, а саме 贵, 老, 最, 只好.

Проаналізувавши погляди науковців щодо тлумачення поняття «дискурсивний маркер», ми розробили власне тлумачення. Дискурсивний маркер – одиниця дискурсу, яка не залежить від значущих частин мови, а маркує аспекти спілкування, акцентує увагу на тому, що хотів донести автор висловлювання до інших учасників комунікації.

Вважаємо за доцільне проаналізувати функції та змістове навантаження обраних дискурсивних маркерів згідно з різними контекстами.

Зазначимо, що китайська мова – мова ізольованого типу, саме тому частини мови часто бувають перехідні, тому деякі дискурсивні маркери можуть виступати і як значущі частини мови, і як службові. Слід почати з 贵, найбільш часто зустрічається у поєднаннях 贵方, 贵公司 що буквально позначає «дорога сторона», «дорога компанія» в даному контексті не доцільно перекладати дослівно, через те що на вживання такого маркеру впливають культурні особливості китайського соціуму, де

贵 вживається, як засіб вираження поваги до іншої сторони комунікації, отже贵方 позначає «ваша поважна сторона», а 贵公司 «ваша шановна компанія», де «поважний» та «шановний» можна опустити. Механізм функції м'якого впливу відображається у тому, що за допомогою 贵 звертання виходить більш ввічливим, через повагу та навіть можна сказати комплімент, адже тлумачення слова 贵 «дорогий» підкреслює важливість та значущість учасника ділової комунікації. Отже дискурсивна функція цього маркеру – висловлювання поваги до співрозмовника та підкреслення його важливості у процесі ділової комунікації, за допомогою цього доповідач намагається вплинути на результат перемовин та м'яко перетягнути співрозмовника на свою сторону, що сприяє ефективному досягненню цілей доповідача.

Дискурсивний маркер 老, буквально позначає «старий», але у більшості звертань вживається для позначення ввічливого ставлення до співрозмовника у значенні «мудрий». У діловому тексті китайської мови здебільшого вживається у словосполученнях 老朋友, 老客户, які доцільно перекласти, як «старий друг» та «давній клієнт». Дискурсивна функція у діловому дискурсі полягає у м'якому впливі на опонента, задля отримання поступок, наприклад, особливих переваг, знижок тощо. Доповідач наполягає на давніх кріпких стосунках, чіткому дотримувannya вимог та м'яко натякає на необхідність особливого відношення для себе.

Зазначимо, що 最好 можна перекласти, як «найбільш», частіше вживається у ділових текстах разом з 好, 最好 можна передати українською мовою як «найкраще». Дискурсивна функція – порада, наприклад у контексті «我们对这个范围有很长的经验, 所以关于这件事儿您贵方最好应靠我们的公司 (Щодо цієї сфери, наша компанія має значний досвід, тому у цьому питанні Вам краще покласти на нас) », порада, або рекомендація, також виступає маркером м'якого впливу на співрозмовника задля виклику у нього довіри та досягнення власних цілей. Саме у цьому випадку – партнерства.

Важливим дискурсивним маркером є 只好, прислівник, що перекладається «тільки й залишається, що», але у діловому дискурсі звороти з 只好 часто вживаються для поради, наприклад у контексті «没有办法, 只好同意(немає іншого вибору, краще погодитися)» більш доцільно перекладати як «краще». Дискурсивна функція – м'який вплив на потенційного партнера через пом'якшення складної або суперечливої ситуації «відвертою» порадою. Комунікативний посил – «Ви не переживайте наша сторона вчинила б так на вашому місці», отже прихиляє комунікантів до спікера і також дозволяє досягти ефективної ділової комунікації.

Отже, дослідивши семантичні, граматичні та дискурсивні функції обраних дискурсивних маркерів у діловому тексті китайської мови, ми довели, що важливість їх правильного та доцільного використання сприяє ефективній комунікації представників Китаю та України у діловій сфері. Всі наведені вище дискурсивні маркери мають дискурсивну функцію – м'яко впливати на адресата, викликати позитивне ставлення до доповідача, його компанії та країни. У нашому дослідженні, обрані мовні одиниці можуть вважатися дискурсивними маркерами, тому що їхні дискурсивні функції перевалюють над змістовим наповненням та граматичними

функціями. Результати дослідження можуть бути використані у підготовці фахівців з перекладу, фахівців ділової сфери, які володіють китайською мовою та філологів-китаєзнавців.

Література

1. Засєкін С. Дискурсивні маркери когерентності англomовного діалогічного тексту: когнітивний та прагматичний аспекти: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2001. 20 с.
2. Пожарська Н.В. Комунікативний потенціал дискурсивних маркерів *since* та *yet* у процесі регулювання референції на макрорівні. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-2.27> , from http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/13/part_2/29.pdf
3. Fraser, B. (1999). What are discourse markers? *Journal of pragmatics*, 31, 931–952
4. Schiffrin, D. (1987). *Discourse Markers*. Cambridge University Press. 318 p.

СЕКЦІЯ V

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Оксана Баранівська

кандидат філологічних наук, професор кафедри україністики
Інститут східнослов'янської філології Ягеллонського університету
Краків, Польща

ПРИЙМЕННИКОВЕ КЕРУВАННЯ ЯК ПРОБЛЕМА У ВИВЧЕННІ БЛИЗЬКОСПОРІДНЕНИХ МОВ

THE GOVERNMENT OF PREPOSITION AS A PROBLEM IN TEACHING RELATED LANGUAGES

Keywords: *preposition, grammatical interference, case government, case, prepositional case government.*

The article presents a comparative analysis of the most frequent Polish and Ukrainian prepositions, focusing on their use in both languages and errors in prepositional case government. The author's teaching practice has clearly shown a range of problems faced by Ukrainians and Poles, who study Polish and Ukrainian respectively.

При́менник уже віддавна цікавить багатьох лінгвістів, оскільки це одна з найважливіших і найскладніших частин мови, яка вивчається як у філологічних, так і в зіставних дослідженнях.

У українському мовознавстві це праці І. Р. Вихованця [3], Н. Куш [4] та інших, у польському – Р. Пшибильської [9], Б. Мілевської [8], М. Гроховського [6] та інших. Порівняльне дослідження польських і болгарських прийменників здійснила С. Бонова Дойчева [5, с. 311–319], польських і словацьких – М. Войтекова [11], українських і словацьких – Л. Буднікова [2, с. 77–82].

На сьогодні і в українському, і в польському мовознавстві бракує праць, присвячених порівняльному аналізу української та польської прийменникових систем, що було б дуже корисним та цінним як у лінгводидактиці, так і в мовознавстві. Маємо *Ukraińsko-polski słownik syntaktyczny* О. Співака і М. Юрковського [10], а також поодинокі статті про деякі польські і українські прийменники [1, с. 91–97], та надалі потрібне дослідження, яке б стосувалося самого прийменника (наприклад, словник плюс практичний коментар).

Вибір прийменника, а також відповідного відмінка, яким керує прийменник (чи прийменники), є однією з найскладніших проблем, що виникають під час навчання української та польської мов як іноземних. До сьогодні не існує єдиного джерела, яке б містило всю інформацію про те, який прийменник і коли його вживати.

Предмет пропонованого дослідження – показати спільні та відмінні риси українських і польських прийменників (на граматичному та семантичному рівні), а також граматичні помилки, пов'язані з уживанням прийменників, які виникають у процесі вивчення української мови (як іноземної) поляками і польської українцями.

Для ґрунтового аналізу ми використовуємо зіставний і описовий методи дослідження.

В обох досліджуваних мовах функціонують прийменники, які керують кількома відмінками, але є теж такі, які керують одним відмінком. Частина прийменників звучить однаково в обох мовах, наприклад: *bez* – *без*, *для* – *dla*, *до* – *do*, *и* – *у/в* – *и*, *з* – *z*, *коло* – *koło* тощо.

Варто звернути увагу на вживання одних з найпоширеніших прийменників в українській і польській мовах *у*, *в* – *и*, *w*. В українській обидва прийменники можна взаємозамінювати, натомість у польській прийменник *w* узагалі не вживається з родовим відмінком, сфера вживання *и* + родовий відмінок є обмеженою [6, с. 374]. Для поляків, які вивчають українську мову, прийменник *у* або *в* (тут спеціально вживається форми однини) не створюватиме проблем, адже має те саме значення, наприклад: *у мене* – *в мене*, *у природи* – *в природи*, натомість українці, які вивчають польську мову, повинні пам'ятати, що не кожному українському прийменникові *в* відповідає польський *w*, як і не завжди українському *у* відповідає польський *и*. Словосполученню *przebywać u niego* в українській відповідатимуть дві: *перебувати у нього*, *перебувати в нього*, натомість при перекладі останніх польською мовою можемо вжити тільки прийменник *w*. Якщо поляки в цих випадках не роблять помилок, то українці на початкових етапах вивчення польської мови – так.

Хочемо представити типи помилок, які виникають у вживанні прийменників. Звичайно, у процесі вивчення іноземної мови (української та польської) цих помилок можна поступово позбутися.

Передовсім це помилки, що спричинені українсько-польською інтерференцією. Їх можна поділити на такі дві групи (подаємо найпоширеніші приклади):

1) помилка у вживанні прийменника:

до – **для** (тут і далі: перший прийменник ужитий неправильно, що спричинено впливом рідної (польської) мови, другий – це правильний варіант): *крем до рук*, *утікати перед вовком* – у польській *krem do rąk*, *uciekać przed wilkiem*;

для – **до**: *повага для старших осіб* – польською *szacunek dla starszych osób*;

до – **в**: *потрапити до полону* замість *потрапити в полон* – у польській мові *trafić do niewoli*;

до – **з**: *підручник до математики* – у польській *podręcznik do matematyki*;

на – **над**: *експериментувати на людях* – у польській *eksperymentować na ludziach*;

на – **в**: *купувати на кредит* – у польській *kupować na kredyt*;

в (у) – **на**: *багатий у вітаміні* – в польській *bogaty w witaminę*;

з – **на**: *ворожити з руки* – у польській *wróżyc z ręki*; *жити зі стипендії* – у польській *żyć ze stypendium*;

з – **безприйменникова конструкція**: *задоволений з результатів* – у польській *zadowolony z wyników*;

безприйменникова конструкція – **до**: *він прислухався розмові* – у польській *on przysłuchiwał się rozmowie*;

безприйменникова конструкція – **у/в**: *йому народилася дитина* – у польській *urodziło mu się dziecko*.

2) неправильне керування з правильно вибраним прийменником:

висловитися за скасуванням віз – у польській *opowiedzieć się za zniesieniem wiz*;
засіб проти комарів – у польській *środek przeciwko komarom*;
закон про захист тварин – у польській *ustawa o ochronie zwierząt*;
дуель на шпаги – у польській *pojedynek na szpady*;
закохатися в Роберті – у польській *zakochać się w Robertcie* та ін.

Помилки такого типу найчастіше можна спостерігати при вживанні прийменників, які керують кількома відмінками (*на, в, за* та інші), оскільки одні й ті самі прийменники не завжди керують тими самими відмінками. Ці відмінності іноді (і дуже часто на рівні A1 і A2) створюють безліч труднощів в опануванні кожної зі згаданих мов. Цієї інтерференції важко уникнути, оскільки досліджувані прийменники, а також прийменникові сполучення та прийменникове керування дуже подібні в обох мовах.

Як впливає з нашого досвіду, правильне вживання всіх українських прийменників польськими студентами та всіх польських прийменників українськими студентами трапляється дуже рідко. Варто зазначити, що неправильне вживання прийменників може спостерігатися у носіїв як польської, так і української мови (в останніх іноді під впливом російської).

Зіставне дослідження прийменників обох мов показує відмінності як на семантичному, так і на граматичному рівні, а представлені помилки ілюструють труднощі правильного вживання прийменників. Детальний аналіз цих помилок дасть змогу добирати навчальний матеріал таким чином, щоб не допускати поширення цих граматичних проблем на вищих рівнях володіння мовою.

Література (References)

1. Баранівська, О. (2007). Спроба зіставного аналізу деяких польських і українських прийменників. *Лінгвістичні студії. Збірник наукових праць. Випуск 15*. Укл.: Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін., Донецьк, 91–97.
2. Буднікова, Л. (2015). Прийменники у словацькій та українській мовах: порівняльний аспект. *Ukrajiništika: minulosť, prítomnosť, budúcnosť III, Jazyk*, Brno, 77–82.
3. Вихованець, І.Р. (1980). Прийменникова система української мови. Київ.
4. Куш, Н. (2006). Прийменник: основні підходи вивчення, лексико-граматичні ознаки, перспективи дослідження. *Лінгвістичні студії. Збірник наукових праць. Випуск 14*. Укл.: Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін., Донецьк, 90–95.
5. Bonowa Dojczynowa, S. (2013). Błędy w użyciu przyimków polskich, *Postscriptum Polonistyczne*, 2 (12), 311–219.
6. Grochowski, M. (1995). O możliwościach słownikowej charakterystyki semantycznej przyimkowych jednostek języka. *Wyrażenia funkcyjne w systemie i tekście*, red. M. Grochowski, Toruń, 89–98.
7. Lesz-Duk, M. (1991). *Konstrukcje z przyimkiem u w polszczyźnie*, [w:] „Poradnik Językowy”, 1991, nr 9 – 10, s. 369–375.
8. Milewska, B. (2003). Przyimki wtórne we współczesnej polszczyźnie. Gdańsk.
9. Przybylska, R. (2002). Polisemia przyimków polskich w świetle semantyki kognitywnej, Kraków.
10. Śpiwak, J., Jurkowski, M. (2003). *Ukraińsko-polski słownik syntaktyczny*. Warszawa.
11. Vojteková, M. (2008). Predložky v spisovnej slovenčine a polštině. Prešov.

Анжела Буднік

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри слов'янського мовознавства
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

РОЛЬ МІНІПРОЄКТІВ У НАВЧАННІ ІНОКОМУНІКАНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: проєктні технології, мініпроєкти, інокомуніканти, заклади вищої освіти

Надзвичайної популярності останнім часом набуває метод проєктів. Під впливом всеохоплюючої технологізації освіти проєктні технології розвинулись із метода проєктів і функціонують у сучасних педагогічних дослідженнях під терміном «метод проєктів». Проблемі використання проєктних технологій присвячено роботи вчених, зокрема у працях К. Баханова, О. Пехоти, В. Стернберга, В. Гузеєва, Є. Полата, І. Ворончіхіної тощо.

Метою дослідження є розкриття своєрідності використання методу проєктів, зокрема мініпроєктів, у процесі навчання здобувачів інокомунікантив вищої освіти.

Передумовами появи методу проєктів в освіті слугували соціально-економічні умови, що вимагали перегляду традиційних методів навчання, оскільки потрібно було задовольняти потреби нового часу щодо підготовки спеціалістів. На сьогодні існує багато дефініцій методу проєктів. Так, О. Коберник зазначає, що «це система навчання, де учні здобувають знання у процесі планування і виконання завдань, які поступово ускладнюються» [2]. Такої ж точки зору дотримуються і Г. Коджаспірова та М. Сердюк, які сприймають його як систему навчання, для якої характерне набуття учнями знань у процесі планування та виконання практичних завдань-проєктів, що поступово ускладнюються [1]. С. Пилюгіна визначає метод проєктів як особистісно-зорієнтований метод навчання, в основі якого лежить самостійна робота учнів з розробки певної проблеми та оформлення практичного результату цієї роботи [3].

Основними етапами роботи над проєктом є:

1. Організаційно-підготовчий (формування груп, вибір теми тощо).
2. Планування (складання плану, написання тез).
3. Технологічний, що передбачає роботу у групах, пошук аргументів та фактів, що мають підтвердити або спростувати ту чи іншу гіпотезу).
4. Заключний (оформлення результатів роботи, їх презентація загалу з подальшим обговоренням, самоаналізом, визначенням перспективи подальшого дослідження у цьому напрямку тощо).

Оскільки метод проєктів скеровано першочергово на розвиток творчої, дослідницької та аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти, то основним завданням є навчити їх самостійно мислити, знаходити та вирішувати різноманітні питання, застосовуючи для цього знання з різних сфер, вміння прогнозувати результати та можливі наслідки різних варіантів вирішення, вміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки. Діяльність здобувачів вищої освіти має бути скерована на результат, який вони отримують вирішивши ту чи ту практично чи теоретично важливу проблему.

Починати роботу над проектом варто з підготовчих завдань, які мають допомогти студентам у подальшій проектній діяльності. Система підготовчих завдань сприяє формуванню вмінь за допомогою мовних стратегій. Підготовчі завдання повинні бути пов'язані з тематикою проекту, мають бути інформативними та пізнавальними. Важливо, що здобувачі вищої освіти під час виконання підготовчих завдань не отримують готову інформацію, а мають можливість її самостійно знайти та застосувати. На цьому етапі відбувається спонукання здобувачів вищої освіти до активної мисленнєвої діяльності, самостійному пошуку, аналізу, систематизації та узагальненню інформації [4].

Як приклад таких завдань можна застосувати прийом технології критичного мислення - кубік Блума. На гранях такого кубика написано слова: Назви, Поясни, Поділись, Придумай, Запропонуй, Чому. Після оголошення теми мініпроекту, викладач або здобувач-координатор кидає кубик і орієнтуючись на питання написане на грані, яка випала, формулює питання. Зручно, що можна орієнтуватися на слова, написані на гранях, і розпочинати питання з цих слів. Цей прийом є унікальний тим, що дозволяє формулювати питання різного характеру.

Отже, використання проектних завдань кардинально змінює практичні складові освітнього процесу: тип взаємовідносин між викладачем та студентом, систему оцінювання, добір навчального матеріалу. Метод проектів є більш продуктивним у порівнянні з традиційними методами, оскільки під час виконання навчального проекту набуваються знання у процесі використання інформації та вирішення практичних завдань. Проектне навчання розвиває критичне та творче мислення, культуру спілкування, вміння виконувати різноманітні соціальні ролі під час спільної діяльності; сприяє формуванню власної аргументованої точки зору; працює на створення кінцевого продукту і практичного його застосування.

Література

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід,: метод. посіб. / авт.-укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. К.: АПН, 2002.
2. Коберник О. М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навчально-методичний посібник. Тернопіль-Умань. 2007. С.208.
3. Пехота О. М. Освітні технології: навчально-метод. посіб. К., «А.С.К.», 2001. 254 с.
4. Рыбина И. Р., Попова И. Ю. Проектное обучение как элемент организации учебной деятельности в контексте современного образования. *Учёные записки Орловского государственного университета*. №4 (60). 2014. С. 299-302.
5. Сторожук С. Д. Проектні технології у навчанні письма студентів-філологів: суть та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. №2(12). 2016. С. 367-373.

Duan Junyu
Master of Arts in Teaching Chinese as a Foreign Language
Teacher of the Confucius Institute at
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky
Odesa, Ukraine

段琚予
对外汉语教学硕士
乌克兰南方师范大学孔子学院国家汉语教师
敖德萨, 乌克兰

STRATEGIES FOR MOTIVATING TRANSLATION STUDENTS AT CONFUCIUS INSTITUTE OF SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY NAMED AFTER K. D. USHYNKY

Keyword: Overseas learners, Chinese translation majors, Learning motivation.

Abstract. As the object and subject of teaching activities, the learners' subjective motivation in learning has a crucial influence on the final learning effect. Therefore, the exploration of learners' motivation and its influencing factors is of great practical significance to the development of teaching activities and the final achievement of teaching results. In this paper, we take the second-year students majoring in Translation Studies (class 2) of the Confucius Institute as the object of teaching observation in terms of their motivation for Chinese language learning. By finding and analyzing the relationship between students' problems in Chinese learning and their motivation in the new Chinese learning cycle, we try to select a targeted method from the perspective of maintaining and further motivating students' Chinese learning motivation, and make adjustments according to the actual application effect of the method. The aim is to find out a set of strategies for motivating students' Chinese language learning in three different stages: before, during and after class, so that students can gradually move from being able to learn to learning well and enjoying learning.

Research Background

Unlike Chinese language learners studying in China, overseas Chinese language learners need to be more motivated, spend more time and make more efforts to improve their language skills, due to the lack of a socio-linguistic environment appropriate to the language they are learning and the limitations of the place where the target language is used. In addition, due to the war, teachers and students are unable to conduct offline teaching activities. In this extremely special and difficult situation, how to maintain and motivate students' learning through online teaching and other platforms, tools, and means, so that as many students as possible will continue to persist in learning Chinese, is a crucial and urgent issue to be addressed.

Methods

After receiving the teaching task, I promptly checked the teaching progress of the class in the previous semester and confirmed that the teaching objectives of the class. Through asking students to make a brief introduction, the teacher's introduction of the semester Chinese learning plan, and the students' personal learning plan, as well as the observation

of students' classroom behavior, review and homework during the first week of school, we found that the students in this class mainly had common problems such as the lack of specific learning goals, lack of self-confidence in their own ability level, and lack of active interaction in class.

Discussion

By guiding and helping students to clarify the learning objectives before class, making the teaching activities in the classroom to achieve the harmonious unity of "change" and "no change", allowing students to de-familiarize themselves while constantly attracting students' attention through new forms of exercises in each class to achieve the purpose of invisibly motivating students to learn, as well as providing timely and effective feedback after class, fixing the targeted feedback and forming a feedback mechanism, the regular stage strategy of motivating students to learn is well maintained and motivated to improve learning efficiency. At the middle and end of the semester, whether they participated in the live online classes on time or studied the content of the recorded classes on their own after class, the combined effect of the students' internal motivation and the external stimulation given by the teachers played a good role in maintaining their learning motivation.

Conclusion

The motivation of students' learning cannot be achieved by just one or two encouraging words from the teacher or one or two interesting games. Instead of asking students what they want, we should start by improving our own teaching, making the online classroom come alive, and making students active.

学习者作为教学活动的对象和主体，其主观能动性在学习中的体现对最终呈现的学习效果有至关重要的影响，因而对学习者的学习动机及其影响因素的探讨对教学活动的开展以及教学成果的最终获得都具有重要的现实意义。国外对于第二语言的学习动机的研究有较长时间的发展，形成了较为完备的研究体系，其中的绝大多数是关于以英语或法语为第二语言的学习动机的研究；国内对第二语言习得学习者学习动机的探讨主要集中在研究和分析中国学生的英语学习动机，相较而言对以汉语为第二语言习得的学习者学习动机的研究较少，尤其是对身处海外的汉语学习者的学习动机的研究和分析更是少之又少。本文以乌克兰南方师范大学孔子学院本部大二年级翻译专业2班为教学观察及汉语学习动机激励的对象，以2022-2023学年秋季学期为观察和激发策略尝试的第一个周期，通过课前的师生问答、请学生用已掌握的汉语做简单的自我介绍、教师介绍学期汉语学习计划并让学生自主完成个人学习计划的撰写以及开学第一周对学生课堂行为、复习及作业情况的观察，发现该班学生在汉语学习中存在的共性问题，即阶段性学习目标不够具体明确、对自身能力水平不自信及课堂互动不主动。通过分析共性问题与学生学习动机的关系，尝试从维持和进一步激发学生汉语学习动机的角度选择有针对性的方法，并根据方法的实际运用效果进行调整，梳理出一套涉及课前、课中、课后三个不同时间阶段的学生汉语学习动机激发策略，即课前明确学生学习需求，助力学生找准努力方向；丰富课堂教学及活动形式，以学促学；课后及时教学反馈，引导学生自主复习。努力促进该班学生外在的汉语学习动机内化，让学生从该学、能学逐渐走向好学、乐学。

学生学习动机的激发不是老师说一两句鼓励的话、做一两个有趣的游戏就能达成的。尤其是目前乌克兰的汉语教学活动仍受制于复杂的国际形势，网络教学拥有连接世界、跨越时空优势，但也存在互动性弱、反馈不及时等问题。想要好好守护住学生汉语学习热情的小火苗是每一个提供在线教学支援的汉语老师的初心和使命，我们想要为学生做很多、做更多。于其问学生要什么，不如多从改进自身教学入手，让网络课堂活起来，让生活活跃起来。认真备学生、多尝试新的教学形式、不断改进教学方法、及时总结反思是每个教师成长的必修课。探索激发学生学习动机的方法和策略，对授课教师而言也是一种激励，激励我们永远在探索和前进的路上。

References

1. 陈琦, & 刘儒德. (1997). 当代教育心理学 (北京第1版 ed.). 北京师范大学出版社.
2. 袁斐. 试论在对外汉语网络教学中激发与保持学习者的学习动机[J]. 暨南大学华文学院学报, 2001, 0(1): 24-28.
3. 夏明菊. 华裔学生汉语学习动机分析[J]. 乌鲁木齐成人教育学院学报, 2003, 0(4): 46-4754.
4. 王静. 基于“需要分析”的特殊目标汉语教学设计[J]. 语言教学与研究, 2005(5): 55-59.
5. 卢强, 张屹. 远程学习中交互策略对激发和维持学习动机的作用研究[J]. 中国电化教育, 2007(6): 48-51.
6. 贺阳. 汉语学习动机的激发与汉语国际传播[J]. 语言文字应用, 2008(2): 23-31.
7. 侯创创. 影响中亚留学生汉语学习动机的因素[J]. 中国校外教育, 2008(2): 23-24.
8. 江南. (2010). 海外华裔学生汉语学习特点研究. 现代语文 (语言研究), 10, 122-124. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1008-8024-C.2010.10.050>.
9. 陈天序. 非目的语环境下泰国与美国学生汉语学习动机研究[J]. 语言教学与研究, 2012(04): 30-37.
10. 高媛媛. 国内近二十年来汉语学习动机研究述评[J]. 云南师范大学学报(对外汉语教学与研究版), 2013, 11(05): 26-33. DOI: 10.16802/j.cnki.ynsddw.2013.05.006.
11. 潘慧婷. (2014). 华裔学生汉语学习动机研究现状概述. 学语文, 1, 63-64.
12. 谭晓健. 国内外30年来汉语学习动机研究述评[J]. 昆明理工大学学报: 社会科学版, 2015, 15(2): 94-101.
13. 丁安琪. 来华留学生汉语学习动机类型分析[J]. 海外华文教育, 2016, 0(3): 359-372.
14. 范亚杰. 试论学习动机对留学生汉语学习的重要影响——对外汉语教学策略系列研究之一[J]. 赤峰学院学报: 汉文哲学社会科学版, 2015, 36(1): 255-257.
15. 李燕. 汉语学习动机与汉语国际化传播研究[J]. 语文学刊, 2016, 0(7): 101-103139.

黄思敏

汉语国际教育硕士

乌克兰南方师范大学孔子学院志愿者教师

敖德萨, 乌克兰

Huang Simin

Master of Teaching Chinese to Speakers of Other Languages

Volunteer teacher of Confucius Institute at the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky",

Odesa, Ukraine

乌克兰国立人文大学线上汉字教学的问题与对策

PROBLEMS AND COUNTERMEASURES FOR ONLINE CHINESE CHARACTER TEACHING AT INTERNATIONAL HUMANITARIAN UNIVERSITY

Keywords: Ukraine, online Chinese characters teaching, problems and countermeasures.

Abstract: This paper analyzes the teaching of Online Chinese characters in Ukraine. The author outlines two problems of online Chinese characters teaching at International Humanitarian University. According to the problem, some countermeasures of online Chinese characters teaching were put forward: to strengthen the analysis of homophones and shapes, to improve the sound-speaking utilization, to maintain a tolerance to the Chinese characters, to strengthen the Chinese character consciousness, to attach importance to Pinyin teaching and to use the real corpus in order to improve online Chinese characters teaching.

习近平总书记多次指出，“当今世界正经历百年未有之大变局”。2020年初，“新冠”疫情爆发，改变了所有人的生活、工作与学习方式。2022年2月24日，俄乌冲突爆发；至今仍为线上教学。疫情和战争迫使乌克兰境内的学校转为持久的线上教学，对于教师来说，它改变了课堂教学的教学模式、教学内容、教学方法、教学管理方式；对于学生来说，它影响了学生的学习方式、学习动机和语言习得效果。而汉字教学历来被视为汉语国际教育事业“老大难”的问题，很多乌克兰学生，尤其是初级乌克兰学生，看到汉字就畏惧。

因此，本文将结合乌克兰国立人文大学线上汉字教学的情况，总结出认知和电写两大方面的问题：其中在认知上存在形近字易混淆、汉字构形意识不强以及在电写时代的汉字基本是楷体，学生面对一些真实语料的汉字难以认读；而在电写方面则存在同音字难区别、关于“ǔ”的输入问以及汉字电写笔顺教学方式受限。基于此情况，本文提出了相对应的四种线上汉字教学解决方法，以提高乌克兰国立人文大学线上汉字教学的技巧。

第一，加强同音字和形近字的辨析，提高形声字利用率。每课生词讲解之后，教师应该对本课已混淆的同音字和形近字进行解说和辨析练习，并让学生在课堂上电写出这些生词。

第二，对汉字笔顺教学应保持宽容态度，加强汉字结构意识。汉字教学应树立笔顺意识，抓紧笔画的正确写法，教基本笔顺规则。不建议数笔画，第几笔是哪一笔，特别不要分笔画抄写；应给出笔顺，抄写整字；加强汉字结构意识。在教学过程中，我们可以先通过汉字结构特点对汉字进行分类教学，将每课的生词进行汉字结构的归纳，让学生逐渐形成对汉字结构的认知。

第三，重视拼音教学。电写时代的今天，拼音文字地位和功能大大提升，汉字书写机会大为减少，手机微信、电脑打字都离不开拼音，输入拼音字母，选取和提取汉字及词汇，已成为新的“书写方式”和信息交流方式，因此打字教学应成为汉字教学的重要环节。尤其是关于“ǔ”的输入问题应该在拼音教学过程中教授给学生，在键盘上是字母v。

第四，多采用真实语料。在汉语课堂上呈现的真实语料应典型、得体，难度适中，尽可能表达完整的语境。利用真实语料不仅可以丰富学生对不同汉字字体的感知，还可以提高辨析形近字的能力。

参考文献 (References)

1. Cui Xiliang. (2020). Chinese Language Teaching under the Background of Global Public Health Emergencies. *Chinese Teaching in the World*, (3).
2. Wang Hanwei, Su Yinxia. (2012). On Stroke Teaching in Teaching Chinese as a Foreign Language. *Chinese Teaching in the World*, (2).
3. Wang Jundan. (2022). Inspiration of Bruner's Cognitive Discovery Learning Theory for Teaching Chinese Characters to Foreigners. *University Language Teaching and Construction*, (11), 86-87.
4. Shen Jinjin. (2022). Application of Calligraphy in Teaching Chinese Characters to Foreigners Based on the Character "Fu". *Education Observation*, (13), 22-25.
5. Ma Changxing. (2022). A Review of Teaching Chinese Characters to Foreigners and Teaching the Etymology of Chinese Characters. *University Language Teaching and Construction*, (15), 76-78.
6. Liang Yanmin. (2004). The Distinctive Features of Chinese Character Components and Teaching Chinese Characters to Foreigners. *Language Teaching and Research*, (04), 76-80.
7. Li Quan, Sun Ying. (2021). On the Five Micro-relationships in International Chinese Education. *Ethnic Education*, (05).
8. Lv Bisong. (2003). Research on the Teaching Method of Chinese Language. *Journal of Chinese Language and Culture College of Jinan University*, (1).
9. Joël Bellassen, Gao Yifei. (2021). The French Basic Education Curriculum for Teaching Chinese and its Enlightenment to the Localization of International Chinese Education - Interview with Professor Joël Bellassen. *Language Education*, (3), 2-8.
10. Xu Jingjing, Jiang Xin. (2022). The Relationship between Chinese Character Stroke Order and Writing Speed for Second Language Learners of Chinese. *Language and Language Use*, (1), 71-80.
11. Li Yuming, Li Bingzhen, Song Hui, Joël Bellassen, Liu Lening, Wu Yongyi, Li Quan, Wen Xiaohong, Chen Wen, Ren Ying, Su Yingxia, Liu Rongyan, Chen Mo. "Chinese International Education Under the COVID-19 Pandemic: Challenges and Countermeasures" Discussion (Part One). *Language Teaching and Research*, 2020, (04): 1-11.

满意
笔译硕士
哈尔滨工程大学外国语学院学生
哈尔滨, 中国

Man Yi
Master of Translation
Student of Harbin Engineering University Foreign School of Foreign Studies
Harbin, China

“三美论”视角下《唐诗三百首》英译本对比研究
——以许渊冲与宾纳的译本为例

**A COMPARATIVE STUDY ON 300 TANG POEMS TRANSLATION FROM THE
PERSPECTIVE OF “THREE BEAUTIES PRINCIPLE” BASED ON XU
YUANCHONG’S AND BYNNER’S VERSIONS**

关键词: 三美论 唐诗三百首 对比研究

Keywords: *three beauties principle, 300 Tang Poems, comparative study.*

一代有一代之文学，诗歌作为唐代的主要文学形式，在唐朝期间发展到了高度成熟的阶段，名家辈出，流派众多。唐诗集前秦以降中国古典诗歌之大成，同时又开启此后一切诗体形式和诗歌流派之渊源。在唐诗的普及和传播过程中，历代唐诗选本难以胜数，其中流传最广、影响最大的当属《唐诗三百首》。孙洙曾言：“熟读唐诗三百首，不会作诗也会吟。”作为唐诗入门读物的首选，《唐诗三百首》的影响力一直持续至今。

目前，国内学者大多选择概念整合、生态翻译学、目的论以及社会符号学等视角或以《唐诗三百首》中的双关语、叠词、历史故事和人物为切入点，研究许渊冲或唐一鹤英译版的《唐诗三百首》。如严晓江从传递诗作主旨、适度以西释中以及再现诗画效果三方面为切入点，分析了宾纳在翻译《唐诗三百首》过程中多采用自由体译诗，以达意为基本原则，充分考虑目的语读者的认知语境以努力传达唐诗风韵。唐秀丽从概念整合的理论角度，结合双关语的三要素探析了《唐诗三百首》中的双关语及其英译规律，提出了三种映射方式，希望从认知角度对中国传统诗歌及其翻译研究有所贡献。刘福娟以“目的论”为依据，认为译者在翻译《唐诗三百首》中的历史故事和人物时，可根据其针对的目标读者群和翻译目的采取不同的翻译策略。胡庆凤基于叙事翻译理论，探讨许渊冲英译版《唐诗三百首》中思乡诗歌的叙事翻译策略，发现其主要运用三种翻译策略传达原诗所蕴含的情感。然而根据上述以及其他所查文献可见，目前国内学者对于《唐诗三百首》的英译研究主要集中于其中的双关语、历史故事和人物以及书中某一类诗歌体裁，缺乏整体性研究。然而，对于威特·宾纳的译本研究极少，且尚未有学者以“三美论”为理论基础对比研究许渊冲与宾纳的英译本。许渊冲第一次提出“三美论”是在《毛泽东诗词四一二首》英法文格律体译文的序言中，许渊冲将鲁迅关于汉语的“三美”说应用于翻译，提出了译诗的“三美论”，即译诗要和原诗一样能感动读者的心，这是意美；要和原诗一样有悦耳的韵律，这是音美；还要尽可能保持原诗的形式(如长短、对仗等)，这是形美。“三美论”是文学(尤其是诗词)翻译的本体论，是许渊冲先生提出的翻译理论核心之一。“三美”的重要性并非鼎足三分，在三美之中，意美最重要，其次是音美，而后是形美。译者需在传达原文意美的前提下，尽可能传达原文的音美；还要在传达原文意美和音美的前提下，尽可能传达原文的形美；努力做到三美兼备。“三美论”在诗歌翻译领域占有重要地位，为诗歌翻译赏析提供了崭新视角，因而本文选取“三美论”作为理论基础。

此外，以“Three Hundred Tang Poems”作为关键词在Wiley Online Library、Science Direct以及Britannica等外文期刊网站进行检索，发现目前国外也尚未有学者研究《唐诗三百首》的英译。宾

纳翻译的《群山玉头》是《唐诗三百首》的第一部英文全译本，多次再版，影响深远。许渊冲英译的《唐诗三百首》更是在国内外都享有较高声誉。因此，本文以二人的译本作为研究对象。

《尚书》云：诗言志，歌咏言。中国古典诗歌用词凝练、意境含蓄、诗画合一，同时也蕴含着丰富的精神内涵，是我国古典文学宝库中的瑰宝。当前，我国正大力倡导“文化自信”且与国外的文化交流日益频繁。唐诗作为中华民族文化宝库中一颗璀璨的明珠，是我国对外交流过程中传播中华文化的绝佳载体，因而进行唐诗英译研究十分有必要。《唐诗三百首》所选诗歌皆为唐诗中脍炙人口之作，是长幼咸宜、雅俗共赏的精品篇章。这些诗作或慷慨激昂、飘逸豪放，或哀怨悲歌、沉郁顿挫，全面反映了唐诗的整体风貌。而诗歌作为一种特殊的文学体裁，拥有其独特的审美原则，历来是翻译中的一大难点。因此，本文以《唐诗三百首》宾纳英译本和许渊冲英译本为研究对象，在许渊冲“三美论”的指导下，选取书中诸多具体实例，从意美、音美和形美三方面对比赏析两个译本，探讨其优点与不足。经对比研究发现，“三美论”可作为唐诗英译的重要参考标准，以衡量译文的质量。“三美论”指导下的译文能让国外读者感受到中国古典文化的魅力，进而促进中国文化“走出去”。在唐诗英译的过程中，译者可将“三美论”作为一种检验标准，尽力做到声形兼顾、意境再现，从而推动唐诗英译进程，促进中西方文化交流。

参考文献 (References)

1. 顾青 (2009).《中华经典藏书—唐诗三百首》北京：中华书局,1-4.
2. 严晓江(2022-07-25).《群玉山头》开启《唐诗三百首》英译之旅.中国社会科学报,007.
3. 唐秀丽.(2022).概念整合视角下《唐诗三百首》中的双关及其英译研究.2022.广西师范大学,MA thesis.
4. 刘福娟.(2017).从目的论看《唐诗三百首》的翻译策略——以历史故事和人物的文化意象为例.齐齐哈尔师范高等专科学校学报(03),57-59. doi:10.16322/j.cnki.23-1534/z.2017.03.022.
5. 胡庆凤.(2019).论许渊冲英译《唐诗三百首》中思乡诗的叙事翻译策略[J].青年文学家,2019,(32):68-69.
6. 严晓江(2022-07-25).《群玉山头》开启《唐诗三百首》英译之旅.中国社会科学报,007.
7. 许渊冲 (2003).《翻译的艺术》北京：北京大学出版社,60-73.
8. 张琴.(2014).简述许渊冲的诗歌翻译理论及其应用.黑龙江教育学院学报(07),130-131.

СЕКЦІЯ VI

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Наталя Беньковська

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри мовної підготовки
Інститут Військово-Морських Сил НУ «ОМА»
м. Одеса, Україна*

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

***Ключові слова:** комунікативні здібності, комунікація, комунікативна компетентність, компетенція.*

Розвиток військової освіти, удосконалення змісту її реформування – це об'єктивна необхідність: змінилися соціально-політичні й економічні умови; відбувається пошук ідейних орієнтирів; розробляється нова військова доктрина; одержали розвиток нові засоби і способи збройної боротьби, з'явилися додаткові завдання у Збройних Сил України та інших силових структур; реформується система професійної освіти нашої країни.

Формування комунікативної компетентності є однією з ключових проблем педагогіки. Особливо важливі системні та соціальні процеси, які можливі тільки в умовах освітньої системи, в межах якої відбувається засвоєння норм, правил та культурних цінностей суспільства. Це посилює вимоги до вищих військових навчальних закладів щодо якісного здійснення процесів підготовки майбутніх офіцерів, вимагає змін педагогічних орієнтацій змісту суспільно-гуманітарних предметів.

Дослідженням комунікативної компетентності фахівців різних спеціальностей займалися Т. Бутенко, І. Данченко, Н. Завіниченко, О. Касаткіна, І. Козубовська, О. Краєвська, С. Макаренко, В. Назаренко, М. Тимофієва, А. Хом'як, В. Черевко та інші.

Під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування [2]. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. Цей досвід набувається не тільки у процесі безпосередньої взаємодії, а також опосередкованої, в тому числі з літератури, театру, кіно, з яких людина отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби їх вирішень. У процесі опанування комунікативної сфери людина запозичає з культурного середовища засоби аналізу комунікативних ситуацій у вигляді словесних і візуальних форм.

До комплексу комунікативних знань та вмінь, що складають комунікативну компетентність фахівця, дослідники відносять наступні:

- знання норм та правил спілкування (ділового, повсякденного, святкового тощо);
- високий рівень мовленнєвого розвитку, що дозволяє у процесі спілкування вільно передавати і сприймати інформацію;
- розуміння невербальної мови спілкування;
- уміння вступати в контакт з людьми з урахуванням їх статевих, вікових, соціокультурних, статусних характеристик;
- уміння вести себе адекватно ситуації та використовувати її специфіку для досягнення власних комунікативних цілей;
- уміння впливати на співрозмовника таким чином, щоб схилити його на свій бік, переконати у силі своїх аргументів;
- здатність правильно оцінити співрозмовника як особистість, як потенційного конкурента або партнера й обирати власну комунікативну стратегію в залежності від цієї оцінки;
- здатність викликати у співрозмовника позитивне сприйняття власної особистості [3].

Усі названі характеристики мають бути притаманні фахівцям будь якої галузі, тому комунікативна компетентність є невід'ємною складовою професійної підготовки. З метою забезпечення якісної реалізації процесу формування комунікативної компетентності необхідно чітко визначити її структуру.

Виокремлюють такі складові комунікативної компетентності:

- орієнтованість у різноманітних ситуаціях спілкування, яка заснована на знаннях і життєвому досвіді індивіда;
- спроможність ефективно взаємодіяти з оточенням завдяки розумінню себе й інших при постійній видозміні психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища;
- адекватна орієнтація людини в самій собі – власному психологічному потенціалі, потенціалі партнера, у ситуації;
- готовність і уміння будувати контакт з людьми;
- внутрішні засоби регуляції комунікативних дій;
- знання, уміння і навички конструктивного спілкування;
- внутрішні ресурси, необхідні для побудови ефективної комунікативної дії у визначеному колі ситуацій міжособистісної взаємодії [1].

Таким чином, комунікативна компетентність постає як структурний феномен, що містить як складові цінності, мотиви, установки, соціальні стереотипи, знання, уміння, навички.

Отже, комунікативна компетентність – це система внутрішніх ресурсів ефективної взаємодії: позицій спілкування, ролей, стереотипів, установок, знань, вмінь, навичок. Ефективне спілкування завжди передбачає спонтанний і творчий процес, тому ефективне спілкування – це спілкування, що розвиває. Крім особистісних особливостей до комунікативної компетентності входять особливості пізнавальних процесів й емоційної сфери. В цілому комунікативна компетентність пов'язана з адекватним використанням усієї палітри можливостей.

Література

1. Головань М. С. Компетенція і компетентність : досвід теорії, теорія досвіду [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_VM/Holovan_03.pdf.
2. Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program – OECD (Draft). 279 p.
3. Федоренко Ю. С. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування. Рідна школа. 2002. № 1. С. 63–65.

Антоніна Пак

*PhD (доктор філософії) старший викладач
кафедри західних та східних мов та методики їх навчання,
координатор Освітньо-інформаційного та культурного центру Республіки Корея,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(Одеса, Україна)*

КРОС-КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО НАПРЯМКУ

Ключові слова: міжкультурний діалог, мовні практики, крос-культурні практики, мовне мислення.

Поєднання мовних та культурних практик у контексті міжкультурного підходу у процесі вивчення корейської мови, на наш погляд, має дуже велике значення в плані якості та мотивації навчання і подальшого використання мови. Такий підхід надає можливості підсилити розкриття багатомірності сприйняття, свідомості та, відповідно, мовного мислення як важливих умов вивчення корейської мови для західного типу сприйняття та мислення. Використання крос-культурних практик у цьому контексті спрямовано на подолання існуючого культурного бар'єру та інтеграції отриманих знань у своє повсякденне життя, що також є важливою умовою прогресу у вивченні мови.

Глибоке занурення в культурний код носія мови в процесі мовного навчання є однією з найважливіших засад здійснення мовної інтеграції власної мови та мови, обраної для вивчення. Дане явище пов'язано з тим, що мова безпосередньо є носієм певного культурного простору та водночас є і формою його буття (Найдорф, 2005). Тому навчання мові у відриві від культурного коду її носіїв суттєво обмежує як безпосередньо можливості навчання, так і глибину проникнення у певний культурний простір.

Крім того занурення у код культурного простору певної мови суттєво підвищує мотивацію як безпосередньо до мовного навчання, так і мотивацію щодо подальшого мовного прогресу та активного використання мови у власній життєдіяльності тощо.

Студент вищого навчального закладу педагогічного спрямування може використовувати знання іншої мови як у її безпосередньому викладанні, так і у процесі викладання на її підставі інших навчальних дисциплін. Це, у свою чергу, обумовлює необхідність досягнення широких контекстів викладання, які можуть бути забезпечені, на наш погляд, досить високим рівнем занурення педагогічного працівника у культурний простір носіїв мови.

Одним з найважливіших принципів міжкультурного підходу є принцип акультурації чи мультикультурної соціалізації, у процесі якого виникає занурення здобувача освіти у простір культури. Погодимось з думкою дослідників І. Данілюка та А. Курапова, які розрізняють соціалізацію, інкультурацію та акультурацію відповідно до певних, виникаючих у цьому процесі, психологічних змін: "...поняття соціалізації та інкультурації дуже близькі за своїм змістом. Соціалізація позначає навчання людини життя в сучасному суспільстві. Незалежно від країни перебування, індивід завжди зобов'язаний мати елементарні уявлення про соціальну структуру і стратифікацію даного суспільства. При соціалізації адаптація легка і швидка, при інкультурації – важка і повільна, в акультурації її може не відбуватись взагалі. Оскільки в індивіда у ході акультурації та соціалізації відбувається низка психологічних змін, то, відповідно, ми можемо припускати, що формування психологічних змін у процесі взаємодії із соціальною групою є ознакою соціалізації. Означена соціальна група є представником відмінної від рідної для індивіда культури, тому соціалізацію ми маємо право назвати мультикультурною, адже індивід вже пройшов інкультурацію до власної культури, а тепер має пройти цей процес по відношенню до іншої культури, а тому ми використовуємо термін «акультурація» та розглядаємо його як механізм соціалізації» (Данілюк, 2018, с.51). У нашому випадку це відбувається у процесі вивчення корейської мови та підготовки до її викладання. Акультурація є основою формування так званої мовної особистості.

У контексті міжкультурного підходу у цьому контексті важливе значення має навичка розотожнення власної глибинної цілісності, ідентичності і самосвідомості від певних мовних субособистей, що суттєво розширює можливості міжкультурної інтеграції та робить цей процес більш усвідомленим та керованим. Такий підхід дозволяє розширити емпатію, яка допомагає більш глибокому розкриттю єдності різних культурних просторів. С. О. Застровська та О. А. Застровський дуже точно визначають, що "розглядаючи мовну особистість, ми мимоволі занурюємося в історію мови, вивчаємо питання інтелектуального розвитку особистості в мовному плані та її емоційні аспекти, тобто духовність у широкому розумінні, питання міжособистісного спілкування тощо. Відповідно, досліджуючи цю тему, потрібно опрацювати не лише лінгвістичні джерела, але й літературу з історії, соціології, психології, етнографії та інших суспільних наук, оскільки в особистості перетинаються інтереси всіх наук про людину. Мовна особистість – це наскрізна ідея, яка, як показує досвід її аналізу та опису, пронизує всі аспекти вивчення мови і водночас руйнує межі між дисциплінами, які вивчають людину, оскільки неможливо вивчати людину поза її мовою...; ...мовна ж особистість у психолінгвістиці – це людина, яка володіє сукупністю здатностей і характеристик, які обумовлюють створення і сприйняття нею текстів (висловлювань), що вирізняються мірою структурно-мовної складності та глибиною й точністю відображення дійсності» (Застровська, 2011, с. 159-160).

Визначення важливіших характеристик мовної особистості надає можливості використовувати цей феномен та відповідний педагогічний концепт для цілісного міжкультурного вивчення корейської мови, розуміючи існуючі особливості відповідно українського та корейського культурних просторів.

Література (References)

1. Данілюк І. Курапов А. (2018) «Культурна соціалізація»: акультурація як механізм мультикультурної соціалізації. *Актуальні проблеми психології, Том I (Випуск 48)*, С.46-52. Режим доступу:
https://www.researchgate.net/publication/359338074_Kulturna_socializacia_akulturacia_ak_mehanizm_multikulturnoi_socializacii.
2. Застровська С. О., Застровський О. А. (2011). Загальне поняття мовної особистості. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки ОЗДІЛ II. Теоретичні засади лінгвістичних досліджень, 6 (ч. 1)*, С. 159–163. URL:
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1602/3/Zastrovs_concept.pdf.
3. Найдорф М. И. (2005). *Введение в теорию культуры: Основные понятия культурологии*. Одесса: Друк. 364 с.

李雪璐

汉语国际教育硕士

乌克兰南方师范大学孔子学院公派教师
敖德萨, 乌克兰

Li Xuelu

Master of Teaching Chinese to Speakers of Other Languages

Teacher of Confucius Institute at the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D.Ushynsky"
Odessa, Ukraine

图式理论下的初级汉语阅读课程设计策略

DESIGN OF ELEMENTARY CHINESE READING COURSE UNDER SCHEMA THEORY

关键词: 图式理论, 对外汉语, 初级水平 阅读教学.

Keywords: schema, teaching Chinese as foreign language, reading comprehension, teaching

一、问题的提出

阅读, 在人类社会的学习活动中占据了非常重要的地位, 是人类学习知识, 得到信息的重要方法和手段。在第二语言教学中, 要通过阅读技能的提高去提升学生的目的语习得水平。在阅读过程中, 只学习和掌握阅读材料中的词汇意义和语法知识是远远不够的, 还需要了解此材料相关的背景知识、文化内涵, 要有阅读活动所需要的独特的逻辑思维能力。阅读理解的过程就是人的大脑通过运用这些知识和能力, 就是语言本体方面的词汇、语法、语句等和非语言知识方面的背景知识、文化内涵、阅读逻辑思维能力等, 对语篇表达的信息进行加工、分析、联想、预测、判断的复杂思维过程。

在提高学生的阅读能力上, 图式理论指导下的阅读教学确实比以往的常规教学更有效, 而且在提高学生的阅读速度, 增加学生的阅读兴趣方面也起到了一定的作用。本文基于图式理论的研究成果, 与对外汉语阅读教学相结合, 提出相关教学策略及实例。

二、图式理论在汉语阅读教学中的应用设计

(一) 图式理论与词汇教学

在词汇教学中, 可以使用三种方式加快学生对词语的理解与记忆:

1. 语义场与词汇教学

通过同义、类比、联想、反义、对比、扩展等方式建立词汇的语义场。

2. 构词法与词汇教学

汉语的合成词的构词方法有三种：复合式、附加式和重叠式，要是掌握了汉语词汇的构成方法，再加上通读上下文，猜测生词词义进而扩大词汇量还是很容易的。

3.造字法与词汇教学

九成以上的形声字可以根据形式看出这个字的语义范畴来。即使是学生不知道发音也可以猜测出词语的意思来。比如，以“足”字旁为形旁的汉字，一般都和“脚”有关系，如“跑”“跳”“踢”“踩”等；以三点水为形旁的字，大多和水有关，如“海”“江”“泪”“河”“湖”等。即使是学生不知道发音也可以猜测出词语的意思来。

（二）图式理论与句式教学

一些句式具有其特点并易于识记和类推的。如“的”“地”“得”分别是定语、状语和补语的标记形式，留学生在过程中将这些固定结构形成图式固化在自己的大脑中形成体系，那以后看到的新句子再难再繁杂也都容易理解了。

（三）内容图式与汉语阅读中的文化背景教学

图式具有很强的预测作用。在初级阶段的留学生的阅读教学中，可以采用对文化背景知识的引入、联想来激活学生大脑中已有的图式，帮助理解新内容。例如在学习《汉语阅读教程》第三册的第八课《汉字的智慧》时，课文中涉及到秦始皇统一了中国。秦朝在秦国文字的基础上，对汉字进行整理，统一了文字，确定了一种标准的文字形体，这就是“小篆”。在这之前，首先可以简单介绍一下“秦始皇”和战国时代诸国纷争的历史，使学生了解到他的统一对中国文字发展产生了多么重大的意义，从而消除意义真空，填补文化缺省。

（四）结构图式与汉语阅读中的篇章教学

每篇文章的写作都是按照一定的形式来组织语言的，作者所要表达的内容都有规律性的镶嵌在文章的结构形式中。如说明文、议论文的判定就可以为整个快速阅读提供助力。在初级阶段主要就是记叙文和说明文，要在学生头脑中构建汉语形式图式我们可以采取以下的方法：

- 1.介绍最简单的记叙文和说明文的结构形式，在学生头脑中建立典型的形式图式。
- 2.进行段落大意归纳训练。
- 3.进行中心句查找训练。
- 4.培养学生对文章中表明逻辑、顺序的词语的敏感性
- 5.预测下句或者下一段内容的训练。

（五）图式理论指导下的汉语阅读课堂教学策略四则

在初级汉语阅读教学中，我们可以通过运用下面的一些方法来实现图式教学：

1.联想法

我们借用和文章主题紧密相联的一些关键词和图片，利用他们来激活学生在大脑中已有的汉语知识及文化背景的相关图式。

2.预测法

根据短文内容，设计几个问题引导学生在思考问题的同时对文章的内容进行预测。

3.列表法

使用列表法可以把材料相似的内容进行归类，相反的内容进行比较，能够快速清晰地激活学生的相关图式，让学生尽快进入知识体系。

4.结构法

训练学生运用体裁来分析文章结构，完成快速阅读，并能对阅读材料进行总结，归纳概括含义。

三、总结

图式在初级汉语阅读课的教学的使用中，进行教学设计要走的必要的道路是：第一，在教师的帮助和引导下激活学生大脑中已有的图式；第二，教师通过图式手段引导学生构建新图式；第三，巩固新建图式；最后，帮助学生实现图式的迁移和知识的迁移。

作为对外汉语教师，我们会意识到自己肩负的责任。在汉语阅读的学习过程，非常需要教师的精心准备的教学方法，全身心的积极投入，有效的教学手段的干预，这样学生才能有快速的、长足的进步。希望本研究的实施及结果对今后的初级汉语阅读外语课堂教学，提供了有益的启示。

参考文献 (References)

1. 陈贤纯. 外语阅读教学与心理学 [M]. 北京: 北京语言文化大学出版社, 1998.
2. 刘青. 图式理论在SEFC教材阅读教学中的应用研究[M]. 武汉: 华中师范大学出版社, 2007.
3. 李进喜. 论外语教学中的图式 [J]. 陕西师范大学学报, 1998, (6).
4. 齐颖. 英语教学中的图式教学法[J]. 呼伦贝尔学院学报, 2002, (10).
5. 史传龙. 图式理论与图式的激活与构建[J]. 新疆石油教育学院学报, 2003, (3).
6. 张必隐. 阅读过程的三种模式[J]. 自理科学通讯, 1986, (5).
7. 张必隐. 图式理论与阅读过程[J]. 自理科学通讯, 1988, (1).

Liu Li

*Master in Linguistics and Applied Linguistics,
Harbin Engineering University,
Harbin, China*

A STUDY OF MULTI-MODAL DISCOURSE IN ENGLISH INTERPRETATION TEACHING BASED ON ELAN

Keyword: *multimodal discourse; English interpretation teaching; ELAN*

Abstract: Multimodal discourse analysis theory provides a more comprehensive perspective for English classroom teaching study and alleviate the students' anxiety caused by interpretation practices. Through ELAN, a video analysis software, classroom teaching videos of interpreting courses for English majors in one of Chinese universities were labeled, classified and statistically analyzed from the perspectives of multi-modal discourse factors and modal symbols. The results shows that the multi-modal discourse factors in interpretation teaching include visual mode, auditory mode and audio-visual mode. Visual modes include facial expressions, body language, sign language and words and pictures on Power Point, etc., while auditory modes include silence, speech speed, intonation and sound, etc. Audio-visual modes are mainly based on teaching videos. Moreover, the relationship between the modes and the symbolic resources is coordinate. This study, on the one hand, helps teachers in universities to achieve higher efficiency in interpretation instruction; on the other hand, finds more ways to build students' confidence in interpretation classroom teaching.

20世纪90年代,“多模态话语”被提出(代树兰 2013)。在课堂话语中,教师和学生的语言一直是研究的中心,而非语言部分常常被忽略。随着计算机科学技术的发展,图像、音频和视频逐步融入课堂教学,课堂教学中充满多种模态,包括手势、凝视、身势、移动、声音、腔调、音乐、三维事物、口语、书面语、图形、表格、图画、动画等。在语言教学中,语言必定是占据主导地位,而其他模态是在不同程度地起着辅助、衬托、强化和补充的作用。关于多模态课堂话语,目前的研究主要分为以下三类:多模态话语因素的描写和梳理(张立新 2012);不同模态之间的关系(Royce 2002;张德禄 & 李玉香 2012);某个或某类模态研究(Jiang & Luk 2016;彭圆 2016)。关于视听说课堂,目前研究的方向有以下三类:教学内容,如视听说教学的有效性(刘金侠 2020)、影视翻译的在课堂的应用(马萌芸 2014);教学模式,如翻转课堂(李晓东 & 曹红晖 2017);聚焦于教学主体某一方如老师或学生,如师生互动和协同(杨少娟 2016;高国翠 & 陈思琪2020)、学生的能动性(佟秋华 2014)。但目前将视听说课堂与多模态话语分析相结合的研究处于空白,因此本次研究将填补这一空白。

本文选取一个长达20分钟的中国高校英语教学竞赛的录像作为语料。整个教学过程按传统模式安排在一个有讲台和桌椅的教室进行，配有PPT投影设备。教师主要在讲台讲解，有时到学生中间走动；学生主要坐在座位上听课，有时根据老师的要求进行双边交际活动。该语料视频体裁结构分为：陈述目标群体、教学目标、教学方法、教学计划→上课仪式→引入阶段点出主题→发展主题→深化主题→总结回顾→结束。具体研究步骤如下：运用ELAN进行多角度、多层次的标注语料视频，得到模态和符号资源分析的原始数据。ELAN(EUDICO Linguistic Annotator)是由荷兰奈梅亨市的马克思普浪客心理语言学所研究开发的视频、音频标注软件（袁萍 & 刘玉屏2020），本次研究所使用的版本是ELAN 6.4。

本次研究将回答以下两个问题：第一，视听说课堂教学中包括哪些类型多模态话语？各类型多模态话语内部包括哪些对教学有影响的模态符号资源？第二，该课堂的多模态话语呈现何种特点？

通过对教学视频的语境和体裁结构分析后，再对该教学视频的模态和符号资源进行量化和质化分析，其结果如下：

第一，本研究中的视觉模态类型及数量统计如下图一所示。从图中的数据显示，视觉模态类型主要包括文字、图片和体态语三种，该语料视频中出现的视觉模态数量总计135次，数量分布先后顺序为：文字>体态语>图片，视觉模态密度为6.75，即每分钟出现的视觉模态数量为6.75。具体符号资源包括如下：（1）文字（主要指PPT图片）。作为一个教学比赛，文字展示该节课的教学方法和目标学生，主要是针对一个人数为30-40的英语水平高于平均水平的非英语专业学生，通过任务教学型教学法，完成听力输入和口语输出的任务来了解商业文化信息同时提升批判性思维能力。（2）图片（主要指PPT图片）。出现的图片主要协同表达商业主题。（3）体态语（表情、手势语、身势语）。其中表情，主要表现为教师的微笑（14次，25.1%），对学生积极主动回答问题的期望；手势语，主要表现在手臂张合（36次，64.2%），协同口语表达；身势语，主要表现为点头（6次，占10.7%），对学生的回答表示肯定和正向反馈。其中微笑、点头等头部动作为学生传递一种积极情绪，同时也是课堂行为的一种情感反馈和鼓励，让学生保持学习的动力。

文字	图片	体态语	合计/次	时长/分钟	密度
63	16	56	135	20	6.75

图一

第二，本研究通过ELAN对教学录像进行了话语分割，将话语主体分为两个部分：教师话语和学生话语。本研究中的听觉模态类型及数量统计如下图二所示。从图中的数据显示，该语料视频中教师话语占据课堂话语意义构建的主要地位，同时也注重学生在课堂话语构建的参与。其中，在“深化阶段”有个片段，老师在听到同学的答案与所要求的答案不同甚至关联不大的情况，并没有直接指出错误，而是选择该同学旁边的同伴说出答案，以此种方式来让同伴进行修正，同时对两位同学的答案都给予了相应的反应和反馈，通过微笑给予鼓励，通过话语传达需要注意“数字”在听力中的出现。但是在本节课中的教师话语并没有出现含数字听力的相关技巧性的教学，而是集中在音频和视频的分析讲解。

教师话语时长/分钟	百分比	学生话语时长/分钟	百分比	总时长/分钟
12.3	61.5	4.3	21.5	20

图二（其中有3.4分钟的音频和视频时长）

第三，在视听模态上，主要以视频为主。比如，在“发展主题”阶段，通过视频展示主题的各个系列，让学生对该主题的具体类型有更多了解。

通过以上分析，可以得出视听说教学多模态话语有如下三个特点：第一，视听说教学具有较强的多模态性。该视听说教学中包含多种多模态如视觉模态、听觉模态和视听模态等，这也于已有的外语教学研究呈现多模态性的观点一致（张德禄 2010）。第二，教学中以视觉模态和听觉模态为主要模态。多种模态在外语教学中，尤其是视听说教学中，并非是等量出现，其中视觉模态和听觉模态为主要模态。第三，视听说教学各种模态间呈现协同关系。教学中各种模态之间协调的关系会对课堂话语意义的构建起增强、促进作用（张德禄 & 李玉香 2012）。例如，教师的表

情（如微笑）和体态语（如点头）对学生话语在课堂参与有促进作用。因此，教师在未来的教学设计及实施过程中，可以将各种模态之间的配合作为考虑因素。

参考文献 (References)

1. 马萌芸. (2014). 影视翻译在大学英语视听说课堂中的应用. *教育理论与实践*(15), 49-50.
2. 佟秋华. (2014). 高校网络环境下英语视听说课学生能动性实验研究. *外语电化教学*(01), 72-75.
3. 代树兰. (2013). 多模态话语研究的缘起与进展. *外语学刊*(02), 17-23. doi:10.16263/j.cnki.23-1071/h.2013.02.007.
4. 张立新. (2012). 基于ELAN的多模态话语研究——以大学英语教师课堂话语为例. *现代教育技术*(07), 54-58.
5. 张德禄 & 李玉香. (2012). 多模态课堂话语的模态配合研究. *外语与外语教学*(01), 39-43. doi:10.13458/j.cnki.flatt.000461.
6. 张德禄. (2010). 多模态外语教学的设计与模态调用初探. *中国外语*(03), 48-53. doi:10.13564/j.cnki.issn.1672-9382.2010.03.011.
7. 刘金侠, 王小雪 & 魏静. (2020). “互联网+”环境下英语视听说混合教学的有效性研究——实时技术支持的中美跨文化混合同步课堂. *外语电化教学*(06), 105-112+10.
8. 高国翠 & 陈思琪. (2020). 基于iFIAS的远程在线俄语视听说课堂师生互动个案研究. *中国俄语教学*(04), 76-85.
9. 袁萍 & 刘玉屏. (2020). 基于ELAN的国际汉语语法教学多模态话语研究. *辽宁师范大学学报(社会科学版)*(01), 126-131. doi:10.16216/j.cnki.lsxwbk.202001126.
10. 张德禄. (2018). 系统功能理论视阈下的多模态话语分析综合框架. *现代外语*(06), 731-743.
11. 李晓东 & 曹红晖. (2017). 依托VR的无缝式翻转课堂研究——重塑“新闻英语视听说”课堂. *现代教育技术*(12), 69-74.
12. 杨少娟. (2016). 高校英语视听说教学中的互动与协同研究. *高教探索*(07), 81-84.
13. 彭圆. (2016). 多模态语料库驱动的中国大学EFL教师课堂语伴手势的产出量研究. *外语教学理论与实践*(02), 62-69.
14. Jiang, L., & Luk, J.C. (2016). Multimodal composing as a learning activity in English classrooms: Inquiring into the sources of its motivational capacity. *System*, 59, 1-11. <http://dx.doi.org/10.1016%2Fj.system.2016.04.001>
15. Royce, T. (2002). Multimodality in the TESOL Classroom: Exploring Visual-Verbal Synergy. *TESOL Quarterly*, 36, 191-205. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2307/3588330>

LI Haoyu

M.A. Student

Liang Hong

Master of Science in Management, Professor, Master Supervisor

Zhang Pengrong

Master of Art in Literature, Associate Professor, Master Supervisor,

"Foreign Studies College of Harbin Engineering University"

Harbin, China

ECO-TRANSLATOLOGY ENGLISH-CHINESE TRANSLATION TECHNIQUES FOR EST

Key Words: *eco-translatology, three dimensional transform, EST Translation*

Funding: This work was supported by Foundation for Main Fields of Higher Education Science Planning of Heilongjiang Province in 2023 [grant number GJB1423062] and Research Funds for Postgraduate Teaching Reform of Harbin Engineering University.

Eco-translatology systematically applies ecological principles and takes ecological principles as the guidance to systematically explore translation problems. And Its core theory is translation as adaptation and selection. Professor HU Gengshen of Tsinghua University published the book *Translation as Adaptation and Selection* in 2004. Based on Darwin's theory of biological evolution, this book draws on the core ecological concepts of 'ecological environment' 'selection' 'adaptation' and 'survival of the fittest' and defines translation as 'translator's selection activities to adapt to the ecological environment of translation'. In the process of translation, the translator should 'adapt' to the ecological environment of translation, that is, the 'world' presented by the source language and the target language should 'select' the translated text with the highest fitness, that is, 'translation process = translator's adaptation + translator's selection'. It is further pointed out that the translation process is an alternating cycle of translator 's adaptation and selection.

Three dimensional translation is a translation principle derived from eco-translatology, which includes linguistic dimension, cultural dimension and communicative dimension. Translators should give full play to their subjective initiative in the process of translation, and comprehensively consider the balanced transformation of 'three dimensions' to ensure the high adaptability of the translation in the target language environment. Adaptive choice translation in language dimension means that the translator should make a reasonable transformation of the language form of the translation according to the specific translation environment, including language structure, wording collocation, pronunciation and meaning. Adaptation choice translation in cultural dimension refers to the translator's need to reasonably transform the cultural connotations of the source language and the target language in the translation process to avoid misunderstanding. Adaptation choice translation in communicative dimension means that the translator should truly, objectively and accurately reflect the information intention conveyed by the original author, so as to achieve the purpose of communication.

As far as the linguistic features of English and Chinese are concerned, English pays more attention to hypotaxis, uses conjunctions and prepositions, and has obvious logical cohesion. Chinese pay attention to parataxis, lack of explicit logic words, omitted phenomenon is common. Therefore, in EST English-Chinese translation, the conversion from English hypotaxis to Chinese parataxis is carried out by moderately reducing conjunctions and prepositions. From the perspective of eco-translatology, the original text, the translated text and the translator exist in a unified ecological environment, and the relationship between them needs to be organically integrated.

Culture is the sum of beliefs and behaviors of a social group. In the process of English-Chinese translation of EST, the translator tries to adapt his translation to the original 'translation ecology environment' from the cultural dimension. Therefore, for the culture-loaded words in the original text, it is necessary to use the Internet and other tools to research the data, so as to adapt deeply to the cultural ecological environment of the source language, correctly select the translation, and realize the adaptive transformation of the translation in the cultural dimension.

In the process of English-Chinese translation of EST, from the perspective of communication, the translator should truly, objectively and accurately reflect the original

information intention to convey in the ecological environment of source language English. Moreover, from the perspective of adapting to the easy understanding of the target language Chinese readers, the translator should choose to adjust the semantic logical order appropriately so as to achieve the purpose of communication.

Eco-translatology is an interdisciplinary approach to translation studies that emphasizes the ecological conception of translation. It defines translation as the translator's selection and adaptation to the translation eco-environment, highlighting the translator's subjective initiative. In the context of English-Chinese translation of EST, the translator must consider three dimensions: linguistic, cultural, and communicative. To achieve the highest level of integrated adaption, the translator should use various translation techniques, such as reducing prepositions and conjunctions, researching culture-loaded expressions, and adjusting word order. Eco-translation theory also offers a new perspective for translator training research including the design of new curriculum systems and teaching materials, with a focus on the theory of translation as adaption and selection and the translation method of three-dimensional transformation in language, culture, and communication.

References

- 1.Hu, G.. (2004). Fanyi Xuanze Shiyong Lun [Translation as Selection and Adaptation]. Wuhan: Hubei Education Press[in Chinese].
- 2.Hu, G.. (2014). Eco-translatology: a new paradigm of eco-translation: a comparative study on approaches to translation studies and a brief response to some related questions/doubts. Foreign Languages in China,11(05):104-111[in Chinese].
- 3.Nida E..(1993) Language.Culture and Translating. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press[in English].

莫尔贡·亚历山大·亚历山德罗夫娜

教育学博士，大学翻译理论与应用语言学系实习讲师

乌克兰南方师范大学

乌克兰，敖德萨

浅谈对外汉语教学与汉语拼音趣味性教学

摘要:汉语拼音是学习现代汉语的基础，也是外国人学习汉语最有效的手段。拼音相对于汉字较为容易，但对于一个母语为非汉语的学习者来说仍然很难。对外汉语教学是不同于我国其他学科的，它拥有着其独特的教学环境和教学对象等。如何在这个特殊的环境里教育好这群特殊的学生，这就需要对外汉语教学要坚持趣味教学原则。所以本文主要通过对拼音系统发音角度的剖析，来寻找一些简单而又有趣的方法，降低学习者的畏难情绪，从而提高汉语学习者的学习效率。

关键词 汉语拼音；对外汉语；汉字教学；《汉语拼音方案》

随着中国经济的发展以及中国在上世界上地位的提高，中国和世界经济、文化等各方面的交往越来越密切，使得汉语倍受关注成为一门十分热广的语言，世界各地掀起了——一股汉语热。这就要求我国的对外汉语教学要不断发展和完善自己，从而有能力承担世界与中国交流以及传播中华文化的使命。在对外汉语教学中，汉语拼音字母针对小学初级阶段而言，既是重点，更是难点。探讨以外国小学生为例的汉语拼音字母在对外汉语中的趣味化教学，不仅可以促进对外汉语的发展，还可以让更多的人爱上汉语，学习汉语。

汉语是一门十分特殊的语言，一方面汉语属于汉藏语系，与世界上绝大多数语言的谱系关系都比较远。另一方面汉语在语音、词汇、语法、文字等方面有它的特点，对于学习者是完全陌生的书写符号系统。尤其是其中特殊的文字系统——汉字。汉语是语素文字，语音和汉字并不是相应的。另外汉字结构复杂难书写，更增加了学习汉语的难度。针对这一情况，对外汉语教学从学科创建的初期就重视把汉语拼音引入教学和学习中。并且随着汉语拼音及其正词法的不断完善，不断调整汉语拼音在对外汉语教学和学习中的运用。语言学家们一直都在寻找给汉字注音的方法，从汉代的“直音”、读若法，到了汉末的反切”法以及后来的“拉丁字母注音和“注音字母”，但都存在一定的局限性。1958年2月11日，《汉语拼音方案》在第一次全国人民代表大会第五次会议上通过并正式公布，终于解决了几千年来给汉字注音的难题。贯穿在对外汉语教学中听、说、读、写等各项训练中，是听、说、读、写全面训练的不可缺少的工具。对于汉语拼音对对外汉语教学的积极作用，拉丁字母对大多数外国留学生来说是十分熟悉的，也很容易掌握拼写规则，为汉语语音教学提供了有利的条件。留学生能在比较短的时间内掌握《汉语拼音方案》这样也就掌握了汉语普通话语音的基本内容，为后面词汇、语法和汉字的学习打下了良好的基础。在对外汉语教学中，听说和读写是一对很突出的矛盾。这种矛盾归根结底是汉语本身的特点引起的，即汉语的语音和汉字不是相应的，另外汉字难认、难写、难记更加剧了这个矛盾。汉字本身的特点决定了

汉字的难学，留学生学习起汉字来势必要花费很多时间，这样一定会影响听说。由于《汉语拼音方案》很容易掌握，对初学者借助汉语拼音进行口语教学，允许少出甚至不出现汉字，把主要精力用在听说训练上。这样，就可以大大加快口语教学的进度，以满足学生用汉语进行口头交际的需要。

虽然汉字难认、难写、难记，汉字教学仍然要遵循语言教学的规律，一开始应当教一些语法简单的、常用的短句会话。但是这些简单的句子写下来往往要用一些复杂的汉字。但利用汉语拼音教句子，就会变得更加容易，让外国学生更加能够理解。这样不仅学生学起汉字来不会感到困难，而且也能提高学生学起汉字的热情。

汉语拼音的学习准确来说是对汉语拼音方案的学习，汉语拼音方案是由字母表、声调符号、声母表、韵母表、隔音符号构成，本文主要选择声调符号和声母表两部分进行分析研究。语言的学习是有意义的，字符的机械模仿是枯燥的，以枯燥为开端去学习语言是对学习者的一种打击，所以为了减少学习者在初学之路上的畏难情绪，最好呈现一个有趣的开端。本文着重从发音角度来寻找汉语拼音的趣味性。（汉语拼音字母书写主要借助于国际音标字母，对于使用拉丁字母的国家的学生，不需要花太多时间去单独学习）下面通过理论结合实际来进行拼音的趣味性教学。

Oleksandra Popova

*Doctor of Science in Pedagogy, Full Professor, Dean of the Foreign Languages Department,
State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”
Odesa, Ukraine*

MANAGEMENT OF EDUCATIONAL UNITS AND INSTITUTIONS: MODERN CHALLENGES

Keywords: *management, educational units, administrative activity, tactical and strategic management vectors.*

Nowadays, successful academic cooperation requires both constructive managerial mechanisms and corresponding competences taking into account modern conditions. Particular attention should be paid to the skills and abilities of conflict-free interrelations with the staff from European and Oriental partner universities within the education system.

Experience in education management and analysis of normative education-related documents alongside standards enable us to state that to improve academic outcomes it is

prudent to get familiarized with new methods in the field of management of educational units and educational institutions, in particular. Among positive aspects that can contribute to the effective planning of the administrative activities of the Dean's Office of the Faculty of Foreign Languages at Ushynsky University (Odesa, Ukraine) there have been identified and implemented the ones as follows:

a) adaptation of job duties of employees of the Faculty of Foreign Languages to the conditions of the educational process and the situation in the country; rational distribution of job duties among the secretaries of the Dean's Office and appropriate monitoring of their performance;

b) improvement of the system of monitoring the management quality of the faculty's structural subdivisions and educational centres of foreign countries operating on the basis of the Faculty of Foreign Languages (The Education and Culture Centre "Confucius Institute"; The Education, Information and Culture Centre of the Republic of Korea; The Education, Information and Culture Centre of the State of Israel);

c) providing convenience of use of the nomenclature through the reorganisation of processing means and documentation storage of the dean's office and departments of the Faculty of Foreign Languages;

d) application of a tactical step-by-step form of reporting on the implementation of academic tasks in the context of the functioning of the Faculty of Foreign Languages.

Other factors which can contribute to effective functioning of the Faculty of Foreign Languages are tactical and strategic vectors of scientific and pedagogical personnel management:

a) formal- or informal-cooperative (non-conflictual) relations between individuals and/or legal entities (to start, to support, to complete mutual activities according to established educational and/or economic standards);

b) constructive and productive exchange of information (to receive, to provide, to request, to process necessary information in a timely manner);

c) communicative-normative strategies (the strategy of well-established cooperation and the strategy of a documentary-normative and scientifically-oriented basis for the interaction of the personnel) and tactics (the study of the theoretical and methodological foundations for the implementation of educational activities; employees' professional knowledge in accordance with a specific type of a joint activity; flexible adaptation and tolerant attitude to the conditions of cooperation implementation, taking into account its linguistic and sociocultural features; provision for participants' further cooperation within the academic discourse).

In order to advance the functioning of the Faculty of Foreign Languages:

- the reporting documentation has been improved in accordance with state and international educational standards, as well as the university regulatory framework, taking into consideration the situation in Ukraine;

- the working methods of cooperation of scientific and pedagogical personnel within the Faculty of Foreign Languages as a hierarchical structure, namely "horizontally" and "vertically", have been reviewed.

Furthermore, programs of educational and cultural events that contribute to the development of students' patriotism, intercultural communication, tolerance to other

cultures of the world have been revised (“International Day of Confucius Institutes”, “Chinese Bridge”, “Winter Language Camp”, etc.).

Thus, for sustainable development of international academic cooperation between Ukrainian educational institutions and partner universities as well as successful functioning of the Faculty of Foreign Languages at Ushynsky University (Odesa, Ukraine), we consider it essential to continue implementing the above given tactics and strategies into the current activities of the Faculty of Foreign Languages.

References

1. *EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning* [electronic resource], (2008). Available at: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eaceqf/files/brochexp_en.pdf [in English].
2. *European Credit Transfer and Accumulation System: User's Guide* [electronic resource]. Available at: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf [in Ukrainian].
3. Fernández, Daniel Madrid & Pérez Cañado, Maria Luisa. (2012). CLIL Teacher Training. In book: *Teaching and Learning English through Bilingual Education*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, pp.181–212 [in English].
4. Fox, R., & Diaz-Greenberg, R. (2016). Culture, Multiculturalism, and Foreign Language Standards in U.S. Teacher Preparation Programs: Toward a discourse of dissonance. *European Journal of Teacher Education*, XXIX (3), 401-422 [in English].
5. Jiang M. (2012) *Xichao yu Xinchao [Tides from the West & the Renaissance]*. Beijing: People's Publishing House.
6. *National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021* (2013). Available at: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [in Ukrainian].
7. Peeters, Bert. (2015). Language and culture values: adventures in applied ethnolinguistics. *International Journal of Language and Culture*. II. (2): 133-141 [in English].
8. *QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area* [electronic resource], (2005). Available at: <http://www.ehea.info/articledetails.aspx?ArticleId=67> [in English].
9. Wang D, Moloney R and Li Z. (2013). Towards Internationalising the Curriculum: A Case Study of Chinese Language Teacher Education Programs in China and Australia. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(9): 116–135. <https://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=2158&context=ajte>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Баранівська Оксана – кандидат філологічних наук, професор кафедри україністики Інституту східнослов'янської філології Ягеллонського університету (м. Краків, Польща)

Баскакова Анна – віце-консул Генерального консульства України в Барселоні (м. Барселона, Іспанія)

Беньковська Наталя – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил НУ «ОМА» (м. Одеса, Україна)

Березовська Людмила – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Буднік Анжела – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри слов'янського мовознавства Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Буянов Дмитро – здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освіти спеціальності 014 «Середня освіта» (Мова і література (англійська)) факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Ван Цюбін – магістр, спеціальність «Переклад китайської та англійської мов», викладач, Харбінський інженерний університет (м. Харбін, Китай)

Дерік Ілона – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Дуань Цзуньюй – магістр мистецтв у галузі викладання китайської мови як іноземної, викладач-стажист «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Іваненко Олександр – доктор філологічних наук, науковий співробітник на кафедрі історії української мови та ономастики Інституту української мови, НАН України (м. Київ, Україна)

Гліаді Олександр – доктор філологічних наук, доцент кафедри перекладу, теоретичної та прикладної лінгвістики факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Мань Ї – магістр перекладу, студент іноземної школи іноземних досліджень Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Кириченко Дар'я – здобувачка вищої освіти факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Лі Ляньгуань – магістр англійської мови та літератури, доцент, Харбінський інженерний університет (м. Харбін, Китай)

Лі Сюелу – магістр викладання китайської як іноземної мови, викладач Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція», викладач-стажист кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Лі Хаоюй – магістр Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Лу Яру – магістр перекладу, студент іноземної школи іноземних досліджень Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Лю Лі – магістр лінгвістики та прикладної лінгвістики Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Лян Хонг – магістр наук з менеджменту, професор, магістр науковий керівник Харбінського інженерного університету (Харбін, Китай)

Моргун Олександра – асистент кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики, аспірантка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Музиченко Ганна – професор, доктор політичних наук, проректор з наукової роботи Університету Ушинського (м. Одеса, Україна)

Наумкіна Світлана – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Пак Антоніна – PhD (доктор філософії у галузі лінгводидактики) старший викладач кафедри західних та східних мов та методики їх навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», координатор Освітньо-інформаційного та культурного центру Республіки Корея (м. Намсеул, Республіка Корея)

Пехник Алевтіна – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса, Україна)

Попова Олександра – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», співдиректор Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» від українського боку (м. Одеса, Україна)

Сун Мейцзі – аспірант, викладач університету Хейхе (м. Хейхе, Китай)

Тан Чао – магістр лінгвістики та прикладної лінгвістики Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Холенковський Кирило – бакалавр гуманітарних наук, здобувач вищої освіти факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Ху Юй – магістр перекладу, студент коледжу іноземних мов Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Хуан Сімін – магістр викладання китайської для іноземців, викладач-волонтер Освітньо-культурного центру «Інститут Конфуція» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Чжан Пенжун – магістр гуманітарних наук, доцент факультету іноземних студій Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Чжан Цзісі – магістр англійського перекладу, Харбінський інженерний університет (м. Харбін, Китай)

Чжу Лівей – магістр перекладу, студент іноземної школи іноземних досліджень Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Шевченко Катерина – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри китайської філології Київського національного лінгвістичного університету (м. Київ, Україна)

Шуай Шичжаюнь – аспірант факультету іноземних мов Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

Юй Юньфен – заступник-генерального секретаря і член Китайського міжнародного освітнього фонду, фінансовий директор і помічник президента Китайського дослідницького центру наукового обміну в Нью-Йорку, заступник генерального директора штаб-квартири Інститутів Конфуція, заступник генерального секретаря Китайського міжнародного освітнього фонду (м. Харбін, Китай)

Ян Жуй – бакалавр Харбінського інженерного університету (м. Харбін, Китай)

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Avsheniuk Nataliia – Doctor of Science in Education, Full Professor, Head of the Department of Foreign Systems of Pedagogical and Adult Education at Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Baranivska Oksana – Candidate of Philological Sciences, Full Professor at the Department of the Ukrainian Studies, Institute of East Slavic Philology (Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej) of the Jagiellonian University (Krakow, Poland)

Baskakova Anna – Vice Consul of the Consulate General of Ukraine in Barcelona (Barcelona, Spain)

Benkovska Natalia – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Chairperson of the Department of Language Training, the Institute of Military and Naval Forces, the National University “Odessa Maritime Academy” (Odesa, Ukraine)

Berezovska Liudmyla – Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Chairperson of the Department of Theory and Methods of Preschool Education, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Bogush Alla – Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, acting member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Professor at the Department of Theory and Methods of Preschool Education, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Budnik Anzhela – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Department of Slavic Linguistics, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Buianov Dmytro – Master-course student majoring in 014 “Secondary Education” (Language and Literature (English), the Faculty of Foreign Languages, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Derik Ilona – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Chairperson of the Department of Translation, Theoretical and Applied Linguistics, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Duan Junyu – Master of Arts in Teaching Chinese as a Foreign Language, Confucius Institute Teacher at the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Hu Yu – Master of Translation, Student of School of Foreign Languages, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Huang Simin – Master of Teaching Chinese to Speakers of Other Languages, Volunteer teacher of Confucius Institute at the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Iliadi Alexander – Doctor of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Translation, Theoretical and Applied Linguistics, Faculty of Foreign Languages, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Ivanenko Alexander – Doctor of Philological Sciences, Research Associate at the Department of The History of the Ukrainian Language and Onomastics, Institute of the Ukrainian Language, National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Kholenkovskiy Kyrylo – Bachelor of Arts in Humanities, Graduate Student of the Faculty of Foreign Languages, State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Kyrychenko Daria – undergraduate student majoring in 035 “Philology” (Oriental Languages and Literatures (Translation included), Chinese – major), the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Liang Hong – Master of Science in Management, Professor, Master Supervisor Harbin Engineering University (Harbin, China)

Li Liangyan – Master’s Degree in English Language and Literature, Associate Professor, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Li Xuelu – Master of Teaching Chinese to Speakers of Other Languages, Confucius Institute Teacher at the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Li Haoyu – Master’s Degree Harbin Engineering University (Harbin, China)

Lu Yaru – Master’s degree student, majoring in Translation Studies, School of Foreign Studies, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Liu Li – Master in Linguistics and Applied Linguistics, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Morhun Oleksandra – Assistant at the Department of Translation and Theoretical and Applied Linguistics, Post Graduate Student at the Department of Pedagogy of the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky" (Odesa, Ukraine)

Muzychenko Ganna – Doctor of Political Sciences, Full Professor, Vice-rector for Scientific Work at the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Naumkina Svitlana – Doctor of Political Sciences, Full Professor, Chairperson of the Department of Political Sciences, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Pak Antonina – PhD (Doctor of Philosophy in Linguodidactics), Senior Lecturer at the Department of Western and Oriental Languages and their Teaching Methods, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, coordinator of the Education, Information and Culture Centre of the Republic of Korea (Namseoul, the Republic of Korea)

Pekhnyk Alevtina – Candidate of Political Sciences, Associate Professor at the Department of Political Theories, National University “Odesa Law Academy” (Odesa, Ukraine)

Popova Oleksandra – Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Dean of the Faculty of Foreign Languages, Local Director of Confucius Institute, the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Odesa, Ukraine)

Shevchenko Kateryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Chinese Philology Department, Kyiv National Linguistic University (Kyiv, Ukraine)

Shuai Shizhaoyun – Postgraduate Student, School of Foreign Studies, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Sun Meizi – Postgraduate student, Lecturer, Teacher at Heihe University (Heihe, China)

Tang Chao – Master in Linguistics and Applied Linguistics, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Wan Qiubin – Master's degree student, majoring in Chinese and English Translation, Lecturer, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Yang Ruyi – Undergraduate student, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Yi Man – Master of Translation, Student of School of Foreign Studies, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Yu Yunfeng – Vice Secretary-General and member of Chinese International Education Foundation, the Financial Director and Assistant President of the China Study Centre for Scholarly Exchange in New York, Deputy Director General of the Confucius Institute Headquarters, Vice Secretary-General of the Chinese International Education Foundation (Harbin, China)

Zhang Pengrong – Master of Arts, Associate Professor, School of Foreign Studies, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Zhang Zixi – Master of English Translation, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Zhu Dianyong – Professor, Dean of School of Foreign Languages of Harbin Engineering University, the director of the Foreign Language Teaching and Research Branch of the Chinese Society of Higher Education and the Vice Chairman of the Foreign Language Association of Heilongjiang Province (Harbin, China)

Zhu Liwei – Master of Translation, Student of School of Foreign Studies, Harbin Engineering University (Harbin, China)

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

Підписано до друку з оригінал-макета 27.04.2023.
Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 6,04. Ум. друк. арк. ____.
Тираж 300 прим.
Різографія.

Видавництво «Харбінський інженерний університет»
м. Харбін, вул. Наньтон, 145-1, район Наньган, 150001, КНР